

4.

I det föregående ej upptagna
institutioner,

i vilka stadsfullmäktige äga att utse ledamöter eller
revisor, eller som av staden understödjas.

Sf-
valda
ed.
och
rev.

Institutioner, i vilka stadsfullmäktige äga att utse ledamöter eller revisorer.

Av de under denna avdelning upptagna personer äro i regeln endast de, vilka blivt tillsatta av stadsfullmäktige — ävensom, i förekommande fall de, som utsetts av kommunal nämnd — i nedanstående egenskaper upptagna i kalenderns personalavdelning.)

Riksdagens första kammare.

Förteckning m. m., se sid. 294 i samband med de för Stockholms stad utsedda ledamöterna av riksdagens andra kammare.

Taxeringsnämnderna.

Enligt kungl. förordning den 28 okt. 1910 om taxeringsmyndigheter och förfarandet vid taxering verkställes taxering av skattskyldigas inkomst och förmögenhet samt fast egendoms värde av taxerings- och prövningsnämnder. I Stockholm äger överståthållarämbetet att i november månad varje år bestämma antalet av de taxeringsnämnder, som där skola tillsättas och det distrikt, varje nämnd skall omfatta, samt förordna ordförande och en ledamot. Övriga ledamöter jämte deras suppleanter skola utses av stadsfullmäktige före den 15 januari varje år.

Stockholm är enligt överståthållarämbetets kungörelse av den 30 nov. 1917 indelat i 25 taxeringsdistrikt. Taxeringsnämnderna bestå för 1—4, 6—9, 11, 13—16 samt 25 taxeringsdistrikten av fyra ledamöter, för 5, 10, 12, 17—22 och 24 distrikten av sex ledamöter samt för 23 taxeringsdistriktet av åtta ledamöter jämte lika många suppleanter; suppleanterna inträda vid förfall för viss ordinarie, av stadsfullmäktige vald, ledamot (vilket här nedan anges genom att varje suppleant har samma ordningsnummer som den ledamot, vilkens ställföreträdare han är). Enligt praxis är överståthållaren berättigad att deltaga i taxeringsnämndernas överläggningar, men ej i besluten.

Valet ägde rum den 14 jan. 1918.

1. distriktet

(omfattande 1. roten).

Ordförande.

Creutz, J. W., assuransdirektör.

Ledamöter.

Wideen, E. O. E., uppbördskommissarie (förordnad av överståthållarämbetet); **Eklund, J. M.**, målarmästare; **Hellström, L. G.**, grosshandlare; **Jordman, E.**, övermaskinist; **Malmgren, O. W.**, grosshandlare.

Suppleanter.

Mårtenson, J. L., överbakmästare; **Petersson, C. Ch. V.**, apotekare; **Sjöqvist, Fr. O.**, snickare; **Adolfsson, G. R. N.**, speditör.

2. distriktet

(omfattande förutvarande 2. roten).

Ordförande.

Leijonmarck, J. G., revisor.

Ledamöter.

Gilljam, A. W. T., uppbördskommissarie (förordnad av överståthållarämbetet); **Falk, H. A.**, handlande, stadsfullm.; **Lagerberg, S. C. A.**, P:son, vice häradshövding, sekreterare; **Lilja, S. A. J.**, hovintendent, stadsfullm.; **Nyström, C. A. V.**, överstelöjtnant.

Suppleanter.

Andersson, K. G., kolarbetsförman; **Brandt, K. L.**, förste postexpeditör; **Lagerström, C. A.**, boktryckare; **Dahlén, G. S.**, tandläkare.

3. distriktet

(omfattande förutvarande 3. roten).

Ordförande.

Juhlin-Dannfelt, G. F. H. J., överste.

Ledamöter.

Gilljam, A. W. T., uppbördskommissarie (förordnad av överståthållarämbetet); **Blom, A. P. R.**, byggnadsingenjör; **Carlsson, C. A.**, maskinist; **Lennström, C. A.**, viktualiehandlare; en vakant.

Suppleanter.

Fogman, C. G. A., banktjänsteman; **Törnberg, A. O. O:son**, signalreparatör; **Nyholm, H.**, direktör; **Holmberg, C. R. A.**, viktualiehandlare.

4. distriktet

(omfattande 7. roten).

Ordförande.

Almer, N., bankkamrerare.

Ledamöter.

Asplund, F. O., uppbördskommissarie (förordnad av överståthållarämbetet); **Brusewitz**, P. V., grosshandlare; **Sifvert**, A. V., järnkramhandlare; **Sjögren**, P. A., fabrikör; **Skogberg**, E. P., kamrerare.

Suppleanter.

Nilsson, A., flaggunderofficer; **Berghel**, A., prakt. läkare; **von Hofsten**, E. G. N., kamrerare; **Sjöberg**, G. A., värmeledningsmaskinist.

5. distriktet

(omfattande 8. och 21. rotarna).

Ordförande.

Wassberg, A., överlärare.

Ledamöter.

Linck, S. M., uppbördskommissarie (förordnad av överståthållarämbetet); **Bellström**, N. E. G., banktjänsteman; **Cederlund**, J. A., direktör; **Hjort**, C. A., kontorschef, stadsfullm.; **Johansson**, K., möbelsnickare; **Josephson**, G. M., handlande; **Lindberg**, A. W., kamrerare.

Suppleanter.

Edén, L. A., f. d. överlärare; **Dahl**, J. A., smed; **Sahlholm**, P. T., kaféäikare; **Eklund**, K., ombudsman; **Lyberg**, H. V., bageriäikare; **Drewes**, B. P. F., fabrikör.

6. distriktet

(omfattande 5. roten).

Ordförande.

Grape, A. E., auditör, tf. sekreterare i krigshovrätten.

Ledamöter.

Carlsson, C. E., uppbördskommissarie (förordnad av överståthållarämbetet); **Alve**, G. E., tf. revisor; **Kämpe**, K. A., byggnadssnickare; **Ljungberg**, C. A. H., byggmästare; **Stockman**, G., bankdirektör, stadsfullm.

Suppleanter.

Sjöberg, K. M., apotekare; **Lundin**, A., skräddare; **Thunberg**, C. J., hattmakare; **Juhlin-Dannfelt**, C. G., vice auditör, stadsfullm.

7. distriktet

(omfattande 18. roten).

Ordförande.

Falk, C. Th., fil. d.r., f. d. läroverksadjunkt.

Ledamöter.

Carlsson, C. E., uppbördskommissarie (förordnad av överståthållarämbetet); **Klint**, J. A., fabrikör; **Rudner**, A. E., möbelsnickare; **Sandberg**, J. A., byggmästare; **Törnblom**, C. J., tullkontrollör.

Suppleanter.

Källén, O. N., handlande; **Mattson**, D., möbelsnickare; **Eriksson**, C. F., byggmästare; **Andersson**, J. E., f. d. handlande.

8. distriktet

(omfattande 6. roten).

Ordförande.

Johansson, A. W., rådman.

Ledamöter.

Wingårdh, S., uppbördskommissarie (förordnad av överståthållarämbetet); **Björklund**, S. Sson, kassör; **Edblom**, J. R., byggmästare; **Lilje-roth**, A. P., vagmakare; **Lindberg**, G. E., hamnfogdeinspektör.

Suppleanter.

Andersson, A. A., målarmästare; **Forsberg**, V. V., målarmästare; **Sellberg**, A. Z. L., åkare; **Edström**, E. O., specerihandlare.

9. distriktet

(omfattande 22. roten).

Ordförande.

Törneblad, C. G. H., jur. kand., bankosekreterare.

Ledamöter.

Wingårdh, S., uppbördskommissarie (förordnad av överståthållarämbetet); **Edling**, H. M., hovrättsråd; **Fegth**, J. P., bruksägare; **Hallström**, K. L. F., snickare; **Olsson**, A. A., byggnadsingenjör.

Suppleanter.

Salén, A. E., grosshandlare; **Ekman**, J. E., f. d. fabriksäikare; **Kullin**, L. J., snickeriarbetare; **Heimbürger**, H., civilingenjör.

10. distriktet

(omfattande 27. och 30. rotarna).

Ordförande.

Lilliesköld, E. J. K., jur. kand., protokollssekreterare.

Ledamöter.

Hagelin, F. W., uppbördskommissarie (förordnad av överståthållarämbetet); **Bengtsson**, A., kassör; **Bruce**, V. O. C., apotekare; **Kjellström**, S. O., ingenjör, direktör; **Odin**, S. J., handlande; **Seth**, O. M. F., notarie hos domänstyrelsen; **Sjöman**, E. F., grosshandlare.

Suppleanter.

Eriksson, E. G. E., förste kontorsbiträde; **Weidenhayn**, P. A., banktjänsteman; **Lindén**, K. J. V., ingenjör; **Jonson**, O., arkitekt; **Kihlmark**, R. R., direktör; **Nilsson**, C. L., disponent.

**Sf-
valda
led.
och
rev.**

**Sf-
valda
led.
och
rev.**

11. distriktet
(omfattande 26. roten).

Ordförande.

Stenberg, J. G. L. Ch., tf. krigsråd.

Ledamöter.

Whitlock, A. Hj., uppbördskommissarie (förordnad av överståthållarämbetet); Lindell, P. A., byggmästare; Lindskog, H. F., revisor; Söder, C. J. J:son, redaktör; Tingström, C. L., xylograf.

Suppleanter.

Lovén, G. L., fil. kand., bageriidkare; Carli, E. J., fil. kand., överlärare; Vestin, C. G., snickeriarbetare; Forsström, G. M. V., skorstensfejarmästare.

12. distriktet
(omfattande 9. och 28. rotarna).

Ordförande.

Björck, J. E., vice häradshövding.

Ledamöter.

Drakenberg, G. A., uppbördskommissarie (förordnad av överståthållarämbetet); Branzell, A., överlärare; Grundström, J., bankir; Hafström, G. A. E., grosshandlare; Johansson, N. J. A., byggmästare; Larsson, L. O., cementarbetare; Lundeberg, K. W., bruksägare.

Suppleanter.

Lagrelius, A., hovintendent; Borg, O. T., kamrerare; Eleman, G., köpman; Dahl, C. F., ingenjör; Andersson, B. E., kranmaskinist; Leuhusen, O. E., frih., f. d. ryttmästare.

13. distriktet
(omfattande 10. roten).

Ordförande.

Dickson, Ch. R., jur. kand., direktör.

Ledamöter.

Lundström, J. G. M., uppbördskommissarie (förordnad av överståthållarämbetet); Andersson, F., direktör; Johansson, A. R., vaktmästare; Lönnqvist, I. P., byggmästare; Rooth, C. H., kontorschef.

Suppleanter.

Smedmark, H. G. L., sekreterare hos pensionsstyrelsen; Hedman, C. E., snickeriarbetare; Forssner, T. Hj., bokskat; Johanson, E., grosshandlare.

14. distriktet
(omfattande 11. roten).

Ordförande.

Ekman, A., krigsråd.

Ledamöter.

Lundström, J. G. M., uppbördskommissarie (förordnad av överståthållarämbetet); Olofson, K. G., bokbindare; Pettersson, J. A., f. d. vinhandlare; Storck, C. A., f. d. bankdirektör; Thorelli, S. E., direktör.

Suppleanter.

Carlstedt, P., verkmästare; Ugglä, E. A:son, ryttmästare; Wallin, J. V., kansliråd; Ekström, G. L. V., poliskommissarie.

15. distriktet
(omfattande 20. roten).

Ordförande.

Poignant, J. A., f. d. major.

Ledamöter.

Lindström, R. V., uppbördskommissarie (förordnad av överståthållarämbetet); Boalt, C. A. B., marinöverkommissarie; Jonsson, K. J., snickare; Löfgren, J. H., hovrättsnotarie; Wennerholm, O. Th. H., vice häradshövding.

Suppleanter.

Hector, H. A. J., generalkonsul; Borg, N., tygförvaltare; Hasselblad, S. Å. W., krigsråd; Eklund, J. L., fabrikör, stadsfullm.

16. distriktet
(omfattande 24. roten).

Ordförande.

Indebetou, C. D. G., direktör.

Ledamöter.

Lindström, R. V., uppbördskommissarie (förordnad av överståthållarämbetet); Erdmann, F. D., revisor; Konradson, A. F., arbetsförman; Morén, S. O. U., byggnadsingenjör; Waldén, P. W., grosshandlare.

Suppleanter.

Carlson, C. M., jur. kand., direktör, stadsfullm.; Engström, H., bokbällare; Svensson, C. W., vagnfabrikör; Andersson, C. J., grosshandlare.

17. distriktet
(omfattande 15. och 16. rotarna).

Ordförande.

Åkerman, G. A., förste kanslisekreterare.

Ledamöter.

Svensson, L. R., uppbördskommissarie (förordnad av överståthållarämbetet); Björklund, M., grosshandlare; Blomdahl, P. A., byggmästare; Ek-

lund, A. R. G., grosshandlare; **Rönnow**, A., direktör; **Sjöberg**, G. A., bokbinderiarbetare; **Hauffman**, K. O. L., civilingenjör.

Suppleanter.

Hagelqvist, K. F. P., sjökaptan, stadsfullm.; **Jernberg**, B. K. K., byggmästare; **Öhrström**, J. A., fabrikör; **Blom**, K. H. L., uppborädsinspektör; **Larsson**, A. G., hamnarbetare, kassör; **Wassén**, C., disponent, stadsfullm.

18. distriktet

(omfattande 19. och 31. rotarna).

Ordförande.

Tengroth, B. M., auktionsdirektör.

Ledamöter.

Svenson, E., uppborädskommissarie (förordnad av överståthållarämbetet); **Engström**, C. J., järnsvarvare; **Ericsson**, A. W., kamrerare; **Ericsson**, C. Th., handlande; **Göransson**, Th. W., handlande; **Lindqvist**, O. S., handlande; **Nordwall**, B. I. S., kamrerare.

Suppleanter.

Eriksson, E. W., kopparslagarförman; **Beckman**, P. A., verkmästare; **Wickberg**, Th. W., tulltjänsteman; **Rundgren**, K. H. T., juvelerare; **Witzén**, Hj. L., handlande; **Blomdahl**, K. E., byggmästare.

19. distriktet

(omfattande 12. och 13. rotarna).

Ordförande.

Norrman, S., kammarrättsråd.

Ledamöter.

Willgren, C. G. uppborädskommissarie (förordnad av överståthållarämbetet); **Backman**, C. A., direktör; **Ljungberg**, P. G. L., handelsarbetare; **Fröander**, S. G., kontorschef; **Larsson**, G., byggmästare; **Söderström**, A. F., skeppstuvare; **Westin**, Hj., intendent.

Suppleanter.

Ekwall, N. J. A., skräddarmästare; **Johansson**, K. V., typograf; **Karlsson**, C. Th., värmelednings-skötare; **Elméus**, C. K. J., arkitekt, stadsfullm.; **Andrén**, J. C., specierhandlare, stadsfullm.; **Hallgren**, L. G., järnkramhandlare, stadsfullm.

20. distriktet

(omfattande 14., 25. och 36. rotarna).

Ordförande.

Rosenblad, C. J. E., överste.

Ledamöter.

Edgren, C. F., uppborädskommissarie (förordnad av överståthållarämbetet); **Blomberg**, A. W., gross-

handlare; **Forssberg**, E. V., kamrerare, stadsfullm.; **Friberg**, K. A., verkmästare; **Jonsson**, O. P., köpman; **Samuelsson**, G. A., vagnmakare; **Thunell**, J. W., byggmästare.

Suppleanter.

Hanner, K. A., civilingenjör; **Gard**, A. F., advokat; **Gustafson**, K. G., gårdsoförmän; **Hedberg**, J. A., gjutare; **Hellström**, J. S., kamrerare; **Piehl**, C. G. F., direktör.

21. distriktet

(omfattande 4. och 17. rotarna).

Ordförande.

Hillfors, A. J., sekreterare.

Ledamöter.

Tägtström, C. I. A., uppborädskommissarie (förordnad av överståthållarämbetet); **Fischer**, J. G. A., expeditonsföreståndare; **Karlsson**, A. F., järnarbetare; **Olson**, G., specierhandlare; **Olsson**, N. M., skomakeriiddkare; **Schreuder**, F., fabriksiddkare; **Staf**, O. L., kakelugnsmakare.

Suppleanter.

Sjöholm, G. E., grosshandlare, stadsfullm.; **Hansson**, E., byggmästare; **Griberg**, K. A. D., bokhandlare; **Engström**, G. H., vaktmästare; **Zetterlund**, A. V., syssloman; en vakant.

22. distriktet

(omfattande 23. och 29. rotarna).

Ordförande.

Hellsten, F. W., syssloman.

Ledamöter.

Lamby, B. A., uppborädskommissarie (förordnad av överståthållarämbetet); **Andersson**, G., järnarbetare; **Andersson**, M., cigarrhandlare; **Björkman**, A., urmakare; **Jonasson**, C. E., fastighetsägare; **Lindahl**, K. J. F., skorstensfejarmästare; **Seedoff**, A. M. A., fabriksförvaltare.

Suppleanter.

Lundin, C. F., maskinist; **Frisk**, K. G. A., son, filare; **Isaksson**, G. A., fabrikör; **Friberg**, G. L., f. d. direktör; **Skjöldebrand**, K. A., intendent; **Thimgren**, B. O. V., banktjänsteman.

23. distriktet

(omfattande 32. och 33. rotarna).

Ordförande.

Edström, F. T., direktör.

**Sf-
valda
led.
och
rev.**

**Sf-
valda
led.
och
rev.**

Ledamöter.

Friberg, A. R., uppbördskommissarie (förordnad av överståthållarämbetet); **Björkman**, C. O., vice värd; **Eriksson**, C. E., auktionsvaktmästare; **Hultgren**, A. W., husägare; **Johansson**, O. L., brädgårdsarbetare; **Kjellqvist**, C. J., lantbrukare; **Lindblad**, J. G., arrendator; **Rydén**, O. E., tf. uppbördsman; **Wernström**, G. A., skorstensfejarmästare.

Suppleanter.

Magnusson, E., förtroendeman; **Lantz**, W. G. G:son, tulltjänsteman; **Höökberg**, A. P. W., filarmästare; **Sjöholm**, J., verkstadsarbetare; **Lindquist**, Hj., bokhållare; **Andersson**, E. G., kamrerare; **Gustafsson**, A. J., fastighetsägare; **Wetterlind**, C. L., fabrikör.

24. distriktet

(omfattande 34. roten).

Ordförande.

Carlson, A. G., ekonomidirektör.

Ledamöter.

Carlson, A. P., uppbördskommissarie (förordnad av överståthållarämbetet); **Johansson**, L., inspektör; **Kling**, F. A., byggmästare; **Lagerbjelke**, J. G., greve, byråchef, stadsfullm.; **Mild**, C. A., syssloman; **Wallin**, J. A., tf. uppbördsman; **Öberg**, C. E., ingenjör.

Suppleanter.

Nordström, G. W., trävaruhandlare; **Johansson**, K. A., snickare; **Mellin**, A. H., lantbrukare; **Sandberg**, C. A. J:son, förman; **Blomqvist**, S. E. G., mekaniker; **Andersson**, K. A., byggnadssnickare.

25. distriktet

(omfattande 35. roten).

Ordförande.

Bergstedt, P., ingenjör, stadsfullm.

Ledamöter.

Carlson, A. P., uppbördskommissarie (förordnad av överståthållarämbetet); **Larsson**, L. H., f. d. kommunalkamrerare; **Sandqvist**, O. F., redaktör; **Sandström**, A. T. V., överlärare; **Sohlberg**, J. P., verkmästare.

Suppleanter.

Kihlgren, N. M., kamrerare; **Lindström**, J. A., handlande; **Johansson**, J. B., handlande; **Petersson**, A. G., snickare.

Prövningsnämnden.

Såsom klagoinstans över taxeringsnämndernas uppskattningar fungerar prövningsnämnden, till vilken överståthållarämbetet utser ledamöter bland därtill av taxeringsnämnderna föreslagna personer. Ordförande är överståthållaren.

Ordförande.

Överståthållaren.

Ledamöter.

Val till ledamöter i prövningsnämnden förrättas ej, förrän taxeringsnämnderna avslutat sin verksamhet, d. v. s. i mitten av juni månad.

Pensionsnämnderna.

Tanken att genom försäkring i någon form skapa de mindre bemedlade en sorgfri ålderdom på annan väg än genom fattigvården började redan vid 1800-talets ingång framföras i den svenska riksdagen. Den moderna socialförsäkringens historia i vårt land börjar dock först med Adolf Hedins år 1884 väckta förslag om ålderdomsförsäkring för arbetare. Samma år tillsattes den s. k. »*äldre arbetareförsäkringskommittén*», som år 1889 var färdig med sitt förslag om obligatorisk ålderdomsförsäkring för varje svensk undersåte. Förslaget framlades aldrig för riksdagen. I stället tillsatte kungl. maj:t 1891 den s. k. »*nya arbetareförsäkringskommittén*». Dess förslag, som var uppgjort efter tysk förebild och avsåg endast lönearbetare, blev icke antaget av riksdagen, som emellertid samtidigt beslöt avsättande av en fond till ålderdomspensionering. Dylik avsättning har sedan skett årligen och den s. k. *arbetareförsäkringsfonden* beräknades 1914 uppgå till nära 36 milj. kr. År 1907 tillsattes den s. k. »*ålderdomsförsäkringskommittén*», som år 1912 avgav sitt betänkande. Vid 1913 års riksdag vann frågan slutligen en lösning genom antagandet av lagen om allmän pensionsförsäkring, i det väsentliga byggd på ålderdomsförsäkringskommitténs förslag.

Lagen den 30 juni 1913 ang. allmän pensionsförsäkring, med ändringar av den 11 sept. 1914, 8 juni 1915 samt 14 och 19 juni 1917, stadgar, att en var svensk man och kvinna skall såsom regel genom erläggande av årliga pensionsavgifter och med bidrag av allmänna medel försäkras till erhållande av pension. Försäkringen, som sålunda avser hela befolkningen, ej endast arbetare, bekostas dels av allmänna medel, dels av avgifter från de försäkrade. De senare utgå årligen dels med en *grundavgift* å tre kr. av varje arbetsför person fr. o. m. det år, under vilket han fyller 16 t. o. m. det, under vilket han fyller 66 år, dels med en *tilläggsavgift*, beroende på vederbörandes inkomst. För inkomst av 500—799 kr. utgår den senare avgiften med två kr., för inkomst av 800—1,199 kr. med fem och för inkomst av 1,200 kr. och däröver med tio kr. Undantagna från avgiftsplikt äro vissa statstjänstemän, varjämte kungl. maj:t kan meddela undantag även för andra, för vilkas pensionering på annat sätt är sorjt. Grundavgifterna uppbäras i samband med kommunalutskylderna av kommunerna, som äro ansvariga för beloppens inbetalande till pensionsfonden, de övriga som regel i samband med kronoutskylderna. I Stockholm erlägger

dock, jämlikt kungl. brevet den 28 febr. 1914, den, som icke är påförd kommunalskatt, sin grundavgift i samband med kronoskatten.

Pensionen utbetalas vid fyllda 67 år, eller vid därförinnan inträffad varaktig oförmåga till arbete, genom postverket och utgöres dels av en för varje försäkrad utgående *avgiftspension* — för man 30 % och för kvinna 24 % av pensionsavgifternas sammanlagda belopp — dels i vissa fall av *pensionstillägg*, nämligen för pensionstagare, som är till arbete varaktigt oförmögen, och vilkens årsinkomst icke uppgår till för man 300 och för kvinna 280 kr.

Pensionstillägget uppgår till högst 150 kr. för man och 140 kr. för kvinna men minskas alltefter vederbörandes inkomst enligt vissa i lagen stadgade grunder. Pensionstillägget, som på grund av ändrade ekonomiska förhållanden, be-
drägligt förfarande, försummade avgifter etc. kan ändras till sitt belopp eller indragas, höjes med 0.08 % för varje krona av till fullo erlagda avgifter. Kostnaden för pensionstilläggen bestrides till $\frac{3}{4}$ av staten och till $\frac{1}{4}$ av landsting och kommuner.

Den som vid 15 års ålder redan är varaktigt arbetsoförmögen, ävensom den som senare bliver det, men för vilken pensionsavgifter icke erlagts, är berättigad till *understöd* enligt för pensionstillägg gällande grunder.

En del övergångsstadganden i lagen inskränka här ovan angivna pensions- och understödsbelopp för de närmaste åren samt för personer som vid lagens ikraftträdande redan fyllt 67 år eller då försörjdes av enskilda (fullständigt eller med bidrag av fattigvården). Helt undantagna från lagens tillämpning äro efter 1915 års lagändring endast personer, som vid lagens ikraftträdande (1914) fullständigt omhändertagits av fattigvården eller välgörenhetsinrättningar.

En var äger dessutom rätt att erhålla försäkring genom *frivilliga* avgifter, varom närmare stadgats i k. kung. den 31 dec. 1917.

Folkpensioneringens förvaltningsorgan utgöras dels av ett statens ämbetsverk, *pensionsstyrelsen*, dels av kommunala *pensionsnämnder*. I varje kommun skall finnas en pensionsnämnd, men kan kommun delas i flera pensionsdistrikt med var sin nämnd. Ordförande och dennes suppleant utses av vederbörande konungens befallningshavande för fyra år, ledamöterna, till antalet högst sex, utses i stad av stadsfullmäktige, likaledes för fyra år (hälften avgår vartannat år). Därjämte äger pensionsstyrelsen utse ombud hos nämnderna samt vissa instruktionsombud. Valbar till ordförande och ledamot i pensionsnämnd är en var inom kommunen boende man och kvinna, som uppnått myndig ålder, är i besittning av medborgerligt förtroende och råder över sig och sitt gods (kommunal rösträtt är således ej nödvändig förutsättning). Ledamöterna ävensom ordföranden och dennes suppleant kunna av kommunen tillerkännas arvode med högst 4 kr. per sammanträde; ordföranden kan dessutom tilldelas särskilt arvode. Pensionsnämnd till-

kommer att i första hand pröva pensionsansökningarna och besluta, huruvida sökande äger rätt till pension och bestämma storleken av den årsinkomst, som skall läggas till grund för eventuellt pensionstilläggs belopp. Själva pensionsbeloppet uträknas av pensionsstyrelsen, som utfärdar pensionsbrev. Pensionsnämnds beslut får överklagas inom trettio dagar hos pensionsstyrelsen. Dess beslut åter kan icke överklagas av enskild men väl av justitiekanslern eller efter dennes medgivande av kommun och pensionsnämnds ordförande hos regeringsrätten.

Stadsfullmäktige beslöt den 29 sept. 1913, att staden skulle delas i 30 pensionsdistrikt. Den 19 november 1917 beslöt stadsfullmäktige emellertid inskränka distriktens antal till 15. Arvode utgår enligt stadsfullmäktiges beslut den 15 sept. 1913 och 6 dec. 1915 till ordförande, suppleant för ordförande samt ledamöter med 4 kronor per sammanträde. Den 3 dec. 1917 utsågo stadsfullmäktige för varje distrikt sex ledamöter och lika många suppleanter (utom för 15:e distriktet, för vilket valdes 4 ledamöter och 4 suppleanter). Suppleanterna inträda vid förfall för viss ordinarie ledamot (vilket här nedan angives genom att varje suppleant har samma ordningsnummer som den ledamot, vilkens ställföreträdare han är). Kompletteringsval förättades den 14 jan. och 18 mars 1918.

1. distriktet

(omfattande 1. och 7. roten).

Ordförande.

Nordfeldt, A. G., fattigvårdsinspektörsassistent. Mottagning: St. Nygatan 3 (ing. fr. St. Gråmunkegränd), St., 1. och 3. lördagen i varje månad 3,30—4,30 e. m.

Suppleant för ordförande.

Svensson, Dagmar J., revisor.

Ledamöter

*Axelson, Lilly M., fröken; *Eklund, J. M., målarmästare; Hellman, J. A., hamnfogde; Jordman, E., övermaskinist; *Liljensköld, J., poliskonstapel; Sjöberg, G. A., värmeledningsmaskinist.

Suppleanter.

*Sundqvist, Alma M. K., prakt. läkare; *Adolfsson, G. A., kriminalkonstapel; Hansen, Olga L. A., fattigvårdsdiakonissa; Schumacher, G. V., direktör; *Vidén, K. L. A:son, poliskonstapel; Carlsson, J. A., måleriarbetare.

2. distriktet

(omfattande 2. och 3. roten samt 5. och 18. rotarna).

Ordförande.

af Klintberg, Gertrud M. K., föreståndarinna.

* Angiver att vederbörande skall avgå med slutet av år 1919.

Sf-
valda
led.
och
rev.

Mottagning: Klara församlingshus, Brunkebergsgatan 10, C., måndagar 10—11 f. m.

Suppleant för ordförande.

Bokander, H. G. E., kyrkoherde.

Ledamöter.

*Asproth, J. K. aktuarie; *Blom, A. P. R., byggnadsingenjör; Carlsson, C. A., maskinist; Eneman, O. F. L., bokhållare; *Sundström, Ingrid, fröken; Thårén, C. G. A:son, upp-
bördsman.

Suppleanter.

*Kämpe, K. A., byggnadssnickare; *von Matérn, H., prakt. läkare; Engström, f. Karlsson, A. E. (Elin), fru, kontorsbiträde; Ericzén, G. Hj. A., verkställare; *Laurent, f. Bergstrand, Lilly J. C., fru; Hansson, Ingeborg, fattig-
vårdsdiakonissa.

3. distriktet

(omfattande 8. och 21. rotarna).

Ordförande.

Lignell, E., komminister. Mottagning: Johannes pastor exp., Kammakaregatan 12, Va., tors-
dagar 6—8 e. m.

Suppleant för ordförande.

Ljungström, A. G., jur. kand., sekreterare (se
nedan).

Ledamöter.

*Bergstrand, K. H., kontorsskrivare; *Hoffsten, C. D., bokförläggare; Lindgren, K. J. O:son, snickare; Ljungström, A. G., jur. kand., sekre-
terare (se ovan); *Vigren, O. R., mekanisk
arbetare; Åberg, A. N:son, möbelsnickare.

Suppleanter.

*En vakant; *Albinn, K. J. A., ingenjör; Sahl-
holm, G. L. S. P., snickarmästare; Söder-
ström, A. C. J., kamrerare; *Andersson, C.
(Lina), fattigvårdsdiakonissa; Johansson, K.,
møbelsnickare.

4. distriktet

(omfattande 6. och 22. rotarna).

Ordförande.

Lindberg, G. E., hamnfogdeinspektör. Mottagning:
Matteus folkskola (lärarorummet), Norrtulls-
gatan 18, Va., tisdagar 7—8 e. m.

Suppleant för ordförande.

Löfgren, A., sekreterare, stadsfullm. (se nedan).

Ledamöter.

*En vakant; *Hallström, K. L. F., snickare;
Holmgren, Karin H. Fjällbäck-, fru; Löfgren,
A., sekreterare, stadsfullm. (se ovan); *Rosenius,
P., handlande, stadsfullm.; Weidenhielm, C. A.,
syssloman.

Suppleanter.

*Hüttner, M. S., grosshandlare; *Stäel von Hol-
stein, C. Mathilda, sekreterare; Johansson,

Ruth, fattigvårdsdiakonissa; Björklund, S. S:son,
kassör; *Arvidsson, C. F., målarmästare; Lillie-
horn, P. F. P., amanuens.

5. distriktet

(omfattande 26., 27. och 30. rotarna).

Ordförande.

Palm, A. A. E., kapten. Mottagning: uppbörds-
lokalen, Observatorieplan 1, Va., onsdagar
7—7,30 e. m.

Suppleant för ordförande.

Weidenhayn, P. A., banktjänsteman.

Ledamöter.

*Lundberg, f. von Schulzenheim, Nonny, tand-
läkare; *Hagström, J. F., vinhandlare; Eriks-
son, E. G. E., förste kontorsbiträde; Hoffsten,
C. Fr., magasinöfvaltare; *Lindskog, H. F.,
revisor; Vestin, C. G., snickeriarbetare.

Suppleanter.

*Linders, A., byggnadsingenjör; *Widforss, P. L.,
direktör; Mallmin, K. H., bankkassör; Nilsson,
C. L., disponent; *Svensson, Ebba O., fattig-
vårdsdiakonissa; Gustafsson, J. G., snickare.

6. distriktet

(omfattande 9., 10. och 28. rotarna).

Ordförande.

Hårleman, J. A. M., major. Mottagning: Engel-
brekts församlingshus, kyrkovårdarnas exp.
(mellanterrassen), Östermalmsgatan 67, Ö., 1.
och 3. torsdagen i varje månad 6—7 e. m.

Suppleant för ordförande.

Wollert, A. R., sekreterare i försäkringsinspek-
tionen.

Ledamöter.

*Grönberg, S. F., bokbindare; *Mellin, Jetty H.
E., diakonissa; Rogberg, O. E., regementspas-
tor; Sköldberg, H., ingenjör; *Wikström, E.
E., överkrigsfiskal; Åbergsson, Anna M. A.,
fröken.

Suppleanter.

*Hertzberg, J. F., bokbinderiarbetare; *Larsson,
L. O., cementarbetare; Jansson, J., magasin-
förmän; Palmqvist, L., byggnadssnickare; *Aj-
geldinger, G. H. E. Nordquist, bankdirektör;
Virgin, f. Gadd, Ida S., fru.

7. distriktet

(omfattande 11., 20. och 24. rotarna).

Ordförande.

Ekman, A., krigsråd. Mottagning: pastor exp.,
Fredrikshovsgatan 3, Ö.Dj., fredagar 4—5 e. m.

Suppleant för ordförande.

Törnell, E. R., registrator (se nedan).

Ledamöter.

*Andersson, K. J., renhållningsarbetare; *Mår-
tenson, M., fanjunkare, stadsfullm.; Olofson,

K. G., bokbindare; **Rosenblad**, G. N. O., jur. kand., löjtnant; ***Stendahl**, O., civilingenjör; **Sundholm**, A. Eugenie, fröken.

Suppleanter.

***Berggren**, C. Hj., bokhållare; ***Törnell**, E. R., registrator (se ovan); **Holmgren**, C. J. A., stadsbud; **Pramberg**, J. J. G., byråchef; ***Johansson**, K. J., köpman; **Walin**, Ingeborg M., inspektis.

8. distriktet
(omfattande 15. och 19. rotarna).

Ordförande.

Starck, P. O., hyreskontrollant. Mottagning: uppbördslokalen, Götgatan 1, Sö., torsdagar 9—10 f. m.

Suppleant för ordförande.

Högner, E. F. R., sekreterare i generalpoststyrelsen.

Ledamöter.

***Andersson**, A. G., filare; ***Asplund**, P. J. A., faktor; **Edmark**, J. V., tillsyningsman; **Görransson**, Th. W., handlande; ***Ekebohm**, N. K. K., bokhållare hos drätselnämnden; **Rissén**, Hj. R., tulltjänsteman.

Suppleanter.

***Bachman**, C. N., prokurist; ***Sjöberg**, G. A., bokbinderiarbetare; **Johansson**, A. K. (Stina), fosterbarnsinspektis; **Olson**, T. Maria, folkskollärarinna; ***Fredricsson**, Å. G., revisor; **Löfgren**, V. E., sjökapten.

9. distriktet
(omfattande 16. och 31. rotarna).

Ordförande.

Karlson, G. H., aktuarie. Mottagning: Maria folkskola, Volmar Yxkullsgatan 16, 1 tr. Sö., måndagar 6—7 e. m. Träffas dessutom per telefon st. Söder 39 70 i regel 5,30—6 e. m.

Suppleant för ordförande.

Gard, A. F., advokat.

Ledamöter.

***Engström**, C. J., järnsvarvare; ***Ericsson**, C. Th., handlande; **Larsson**, F. W., gjutmästare; **Masreliez**, Anna M. E., fröken; ***Nilsson**, J., folkskollärare; **Nyrén**, C., föreståndare för Hem för elända.

Suppleanter.

***Skålander**, O. A., bryggeriarbetare, stadsfullm.; ***Avén**, C. O., polisöverkonstapel; **Jacobsson**, C. N., redaktionssekreterare; **Wållgren**, Anna K., fattigvårdsdiakonissa; ***Björklund**, C. R., disponent; **Grönberg**, B. G., smidesidkare.

10. distriktet
(omfattande 13., 14. och 36. rotarna).

Ordförande.

Sandberg, H. K. A., bankkassör, stadsfullm.

Mottagning: folkskoleexpeditionen, Tjärhovsgatan 15, Sö., torsdagar 6,30—7,30 e. m.

Suppleant för ordförande.

Hjerner, K. E. A., revisor.

Ledamöter.

***Brunzell**, O., möbelhandlare; ***Johansson**, Ida J., folkskollärarinna; **Johnsson**, C. E., försäkringsagent; **Ljungberg**, P. G. L., handelsarbetare; ***Rönnell**, E., folkskollärare; **Samuelsson**, G. A., vagnmakare.

Suppleanter.

***Wester**, A., sjukassettjänsteman; ***Fröberg**, F. A. R., tillsyningsman; **Björkman**, C. A. J., livsmedelsfiskal; **Karlsson**, C. Th., värmeledningsköttare; ***Ringström**, H. G. N., glasmästare; **Ljungberg**, f. Östergren, J. (Hanna), fru.

11. distriktet
(omfattande 12. och 25. rotarna).

Ordförande.

Fellenius, K. G. G., kammarskrivare. Mottagning: uppbördslokalen, Götgatan 1, Sö., måndagar 8,30—10 f. m.

Suppleant för ordförande.

Brusén, N. G., biträdande sysselman.

Ledamöter.

***Edkvist**, C. J., arbetsförmän; ***Engberg**, J. A. A., murare; **Lindley**, f. Jonsson, Elin J., fru; **Tilly**, E. G., kamrerare; ***Andersson**, A. L. (Lisen), diakonissa; **Winroth**, K. A., kamrerare.

Suppleanter.

***Frisk**, A. R., vaktmästare; ***Liljebäck**, E. S., tapetserare; **Pettersson**, C. A., specierhandlare; ***Dalborg**, M., barnhemsföreståndare; **Ahlfeldt**, A. T., bleckslagare; en vakant.

12. distriktet
(omfattande 4. och 17. rotarna).

Ordförande.

Davidson, J. A. L., förste pastoratsadjunkt. Mottagning: polishuset, Agnegatan, 1 tr. t. v., C., onsdagar 6—7 e. m.

Suppleant för ordförande.

Fischer, C. G. H., jur. kand., sekreterare.

Ledamöter.

***Bastholm**, J. B., metallarbetare; ***Johnson-Etzler**, C. L., pastor; **Lindstedt**, f. Petersson, Ebba A., fru; **Olsson**, G. Hj., förtennare; ***Winkler**, E. S., postkontrollör; **Wahlstedt**, A. J. G., färtläkare.

Suppleanter.

*En vakant; ***Beijer Olsen**, A. O. G., köpman; **Lindegren**, Ch. Wilhelmina, rosettömmerska; **Berg**, Märta, lärarinna; ***Lindblom**, S. Hj., tillsyningsman; **Hansson**, E., byggmästare.

Sf-
valda
led.
och
rev.

**Sf-
valda
led.
och
rev.**

13. distriktet

(omfattande 23. och 29. rotarna).

Ordförande.

Tengdahl, K. A., ledamot av försäkringsrådet, stadsfullm. Mottagning: Kungsholmens realskola n. b. t. h., C., torsdagar 6,30—8 e. m.

Suppleant för ordförande.

Seedoff, A. M. A., fabriksförvaltare.

Ledamöter.

***Björkman, A.**, urmakare; ***Hökerberg, E. I.**, föreståndare för Stadsmissionens arbetshem; **Sjöholm, Svea**, prokurist; **Stålander, Helena A. J.**, bryggeriarbeterska; ***Svensén, O. W.**, polisöverkonstapel; **Thimgren, B. O. W.**, banktjänsteman.

Suppleanter.

*En vakant; ***Andersson, A. W.**, handlande; **Frisk, K. G. A:son**, filare; **Ståhl, A. E.**, filare; ***Stjärne, G.**, polisöverkonstapel; **Björnström, G. A.**, fanjunkare.

14. distriktet

(omfattande 32., 33. och 34. rotarna).

Ordförande.

Söderberg, N. E., handelsträdgårdsmästare, stadsfullm. Mottagning: fattigvårdsstyrelsens lokal, kommunalhuset, Liljeholmen, 1. och 3. tisdagen i varje månad 6—8 e. m.

Suppleant för ordförande.

Sandberg, C. A. J:son, förman (se nedan).

Ledamöter.

***Hallqvist, V.**, tf. uppboordsman; ***Hultman, I. M.**, handlande; **Johansson, O. L.**, brädgårdsarbetare; **Löfgren, A. F.**, arbetsförman; ***Milliander, f. Johansson, Anna Ch.**, fru; **Sandberg, C. A. J:son**, förman (se ovan).

Suppleanter.

***Nilsson, H. S.**, typograf; ***Wiman, Anna M.**, arbetstugeförestånderska; **Persson, Ingeborg**, fattigvårdsdiakonissa; **Rydén, O. E.**, tf. uppboordsman; ***Eriksson, C. E.**, auktionsvaktmästare; **Kling, F. A.**, byggmästare.

15. distriktet

(omfattande 35. roten).

Ordförande.

Collin, N., direktör. Mottagning: lädfabrikens kontor, Margretelund, Bromma, vardagar 9 f. m.—3 e. m.

Suppleant för ordförande.

Olsson, S. R., folkskollärare.

Ledamöter.

Lindberg, J. A. J:son, vedgårdsförman; ***Klefback,**

Sigrid M., fattigvårdsdiakonissa; **Persson, A.**, järnarbetare; **Åkerström, J.**, fabriksarbetare.

Suppleanter.

Eriksson, J. R., jordbrukare; ***Videfors, G. J.**, folkskollärare; **Gustafsson, K. O.**, byggnads-snickare; **Eriksson, K. H.**, snickare.

Pensionsstyrelsens ombud.

1. området

(omfattande 1.—4., 6., 7., 14. pensionsdistrikten).

Rörmy, E., sekreterare.

2. området

(omfattande 5., 12., 13., 15. pensionsdistrikten).

Bergström, K. G., försäkringsdirektör.

3. området

(omfattande 8.—11. pensionsdistrikten).

Petri, Hj. M., syssloman.

Hyresnämnderna.

Myntgatan 4, St.; rt. och st.: »hyresnämnderna»; expeditionstider: se nedan.

Efter förslag av statens bostadskommision utfärdade kungl. maj:t den 5 maj 1916 en förordning om medling i hyrestvister, som bl. a. gav stadsfullmäktige i städer med brist på smålägenheter rätt att tillsätta hyresnämnder. Dessaingo till uppgift att medla mellan husägare och hyresgäster ävensom att i övrigt söka motverka oskäligen hyresökning beträffande smålägenheter. I Stockholm inrättades tvenne dylika nämnder genom stadsfullmäktiges beslut den 29 maj 1916.

Det alltjämt försämrade läget på bostadsmarknaden och de på sina håll högst avsevärda hyresstegringarna gjorde emellertid en utvidgning av hyresnämndernas verksamhet önskvärd. En sådan kom också till stånd genom lagen den 25 maj 1917 med vissa bestämmelser mot oskäligen hyresstegring.

Lagen, som gäller till den 1 okt. 1918¹⁾, utsträckte hyresnämndernas befogenhet från att omfatta enbart medlande till ett verkligt reglerande av hyresbeloppen. Samtliga slag av omöblerade lägenheter och butiker kunna nu, efter framställning från hyresvärd, hyresgäst eller hyressökande eller på nämndens eget initiativ, bliva föremål för nämndernas reglerande verksamhet genom åsättande av skäligen hyra. Utan hyresnämnds fastställelse kan för lägenhet uttyrd före oktober 1915 mot hyresgästs bestridande icke utsökas högre hyresbelopp än 10 %

¹⁾ Förslag till en ny lag av i huvudsak samma karaktär, gällande 1 okt. 1918—31 dec. 1919, har av k. maj:t förelagts riksdagen.

— för värmeledningshus 15 % — å senast be-
tingade hyra (för lägenhet för första gången ut-
hyrd senare respektive 5 och 10 %). Lägenhet
uthyrd första gången först efter lagens ikraftträ-
dande faller icke under dessa bestämmelser. Upp-
sägning från hyresvärdssida av hyresavtal om
omöblerad lägenhet fordrar för att vara giltig som
regel hyresnämnds på förhand inhämtade samty-
cke. Rivning av bostadshus och i vissa fall ändrings-
arbete i lägenhet förutsätta också hyresnämnds till-
stånd. Bostadslägenhet får icke utan nämndens
medgivande tagas i bruk för annat ändamål, ej hel-
ler lägenhet uthyras möblerad, som tidigare icke
 varit i sådant skick uthyrd. I lagen har vidare
inryckts bestämmelser om bostadsförmedling för
smålägenheter och i samband därmed obligatorisk
anmälan om hyresledighet och ingångna hyresavtal.

Hyresnämnd skall bestå av ordförande och
fyra ledamöter. Ordföranden, som skall vara
lagfaren, förordnas i Stockholm av överstätt-
hållarämbetet. Av ledamöterna, som väljas av
stadsfullmäktige, skola tvenne äga eller förvalta
till uthyrning avsedd fastighet; de båda övriga
skola äga kännedom om ortens hyresmarknad
och åtminstone den ena ledamoten särskilt om
de mindre bemedlades bostadsförhållanden. För
ordförande och ledamöter utses suppleanter med
enahanda kompetens.

Hyresnämnd får ej fatta beslut med mindre
den är fulltalig.

I Stockholm beslöto stadsfullmäktige, på för-
slag av stadens bostadskommitté (se sid. 208),
den 7 maj 1917 att för huvudstaden utse sju
hyresnämnder (ang. områden se nedan), samt
att för dessa nämnder skulle inrättas ett ge-
mensamt centralkansli i förening med kontor
för bostadsförmedling. Den 21 i samma månad
utsågos ledamöterna. Sedan lagen den 26 maj
trätt i kraft och överstätt-hållarämbetet utsett ord-
förande jämte tvenne suppleanter för var och en
av dem, började nämnderna omedelbart sin verk-
samhet. Den 18 februari 1918 beslöto stads-
fullmäktige att hos överstätt-hållarämbetet anhålla
om inskränkning av antalet suppleanter för ord-
förande till en för varje, vilken hemställan se-
dermera bifallits, samt bestämde, att, om ord-
förandesuppleant inkallas till tjänstgöring sam-
tidigt med ordförande, skall anmälan härom
omedelbart göras till stadens bostadskommitté.
Vid samma tillfälle förrättades nya val av leda-
möter i nämnderna jämte suppleanter för dem
för tiden 1 mars—30 sept. 1918.

Anmälningar i ärenden, som falla under
hyresnämndernas behandling mottagas dels å
centralkansliet, dels å nämndernas mottagning-
ar, vilka fr. o. m. den 1 mars 1918 för-
lagts till centralkansliets lokal. Genom central-
kansliet verkställas för de olika hyresnämnderna
de förberedande utredningar och det arbete i
öfrigt, såsom renskrivning m. m., som för
nämndernas arbete kan befinnas erforderligt. Å
kansliet utarbetas även statistiken över bostads-
förmedlingskontorets och nämndernas verksam-

het. Chef för centralkansliet är ordföranden i
Brännkyrkanämnden. För vinnande av enhet-
lighet och likförmighet i de olika nämndernas
arbeten har centralkansliets chef tillika uppsikt
över ärendenas allmänna gång inom nämnderna
och sammankallar, så ofta omständigheterna där-
till giva anledning, samtliga nämnder eller dele-
gerade för dessa eller, då fråga är allenast om
formerna för arbetets ordnande, deras ordförande
och ordförandesuppleanter till gemensamma råd-
pläningar. Ersättning utgår till chefen för
centralkansliet m. m. med 4,800 kr. för år, till
ordförande i nämnd med 50 kr. för samman-
trädesdag, dock ej för mer än 8 sammanträden
i månaden, samt till ordförandesuppleant vid
tjänstgöring samtidigt med ordförande med 35
kr. för sammanträde.

Författningar. Lag den 25 maj 1917
med vissa bestämmelser mot oskälighyressteg-
ring m. m. Instruktion för hyresnämnderna
antagen av stadsfullmäktige den 18 februari 1918.
Stadga för Stockholms stads bostadsförmedling,
utfärdad den 25 maj 1917 å stadsfullmäkti-
ges vägnar av dess bostadskommitté.

Hyresnämndernas centralkansli och bostadsförmedlingskontoret.

*Adress och telefoner: se ovan; expedi-
tionstid: 10—3, 6—8.*

Chef.

Kihlmark, G., byråchef, ordf. i 7:e hyresnämnd-
den (se nedan).

Sekreterare.

Staël von Holstein, Ch. Mathilda, jur. kand.,
sekreterare; Dahlén, M. F., intendent.

Föreståndare för bostadsförmed- lingskontoret.

Danielsen, Helene.

Dessutom två manliga och femton kvinnliga
biträden med stadigvarande sysselsättning,
tillfälliga biträden samt en vaktmästare.

Nämnderna.

*Expedition för samtliga nämnder: Mynt-
gatan 4; mottagningstider: se nedan.*

1. nämnden

(för Kungsholms och Bromma förs.).

Mottagningstid: onsdagar 7—8 e. m.

Ordförande.

Flodin, J. H., överdirektör.

Suppleant för ordföranden.

Jacobi, G., byråchef.

Ledamöter.

Hultquist, G. F., f. d. stadsingenjör; Schreuder, F.,
fabriksidkare; Ahlström, W., förtroendemän;
Asproth, J. K., aktuarie.

**Sf.
valda
led.
och
rev.**

Suppleanter.

Flodin, K. J., byggmästare; **Fredriksson, K. V.**, egendomsagent; **Bastholm, J. B.**, metallarbetare; **Börresen, W.**, apotekare.

Sekreterare.

Rune, A. E., distriktssekreterare.

2. nämnden

(för Storkyrko-, Klara, Gustav Vasa, Jakobs och Adolf Fredriks förs.).

Mottagningstid: onsdagar 7—8 e. m.

Ordförande.

Söderlind, J. G., byråchef.

Suppleant för ordföranden.

Bjurstedt, A. E., sekreterare.

Ledamöter.

Nyström, C. A. V., överstelöjtnant; **Pettersson, P. A.**, ägghandlare; **Magnusson, A. W.**, upp-
bördsman; **Björklund, C. G.**, journalist.

Suppleanter.

Hegert, O. A. H.son, byggnadsingenjör; **Sjökvist, J. A.**, arkitekt; **Larson, S. V. E.**, grosshand-
lare; **Östlund, f. Lundgren, Agda M.**, fru.

Sekreterare.

Bildt, C. A. G., överkontrollör.

3. nämnden

(för Matteus och Johannes förs.).

Mottagningstid: torsdagar 7—8 e. m.

Ordförande.

Themptander, S. J. O., advokat.

Suppleant för ordföranden.

Masreliez, K. V., civilassessor.

Ledamöter.

Höög, A. J., arkitekt; **Lindell, P. A.**, byggmäs-
tare; **Sjögren, J. V.**, telefonmontör; **Söder-
borg, B. J. A.**, läroverksadjunkt.

Suppleanter.

Carlsson, J. E., direktör; **Gustafsson, K. G.**,
ingenjör; **Anstrin, H.**, registrator; **Engström,**
f. Karlson, **A. E. (Elin)**, kontorsbiträde.

Sekreterare.

Andén, Eva J., advokat.

4. nämnden

(för Hedvig Eleonora, Oscars och Engelbrekts förs.).

Mottagningstid: måndagar 7—8 e. m.

Ordförande.

Hafström, A. H. F., rådmän.

Suppleant för ordföranden.

Löwbeer, N. T., förste kanslisekreterare.

Ledamöter.

Sundahl, P., byggmästare; en vakant; **Carlsson,**
B. A., förste aktuarie; **Hedman, C. E.**, snic-
keriarbetare.

Suppleanter.

Eklund, J. L., fabrikör, stadsfullm.; en vakant;
Åberg, A. N.son, möbelsnickare; **Oscarson,**
A. V., byrådirektör.

Sekreterare.

Österberg, B. A. E., amanuens vid rådhusrätten.

5. nämnden

(för Maria förs.).

Mottagningstid: onsdagar 7—8 e. m.

Ordförande.

Wählin, L. S. C., kammarrättsråd.

Suppleant för ordföranden.

von Schulzenheim, C. H. J., byråchef.

Ledamöter.

Blomdahl, P. A., byggmästare; **Hauffman, K. O.**
L., civilingenjör; **Nyrén, C.**, föreståndare;
Rissén, H. J. R., tulltjänsteman.

Suppleanter.

Billing, J. M. A., stadsbokhållare; **Blomdahl, K.**
E., byggmästare; **Karlmark, A.**, föreståndare,
stadsfullm.; **Landquist, J.**, fl. dr.

Sekreterare.

Andrée, J. E., postexpeditör.

6. nämnden

(för Katarina och Sofia förs.).

Mottagningstid: torsdagar 7—8 e. m.

Ordförande.

Lind, F. A., civilassessor.

Suppleant för ordföranden.

Hallberg, F. E. W., kammarrättsråd.

Ledamöter.

Larsson, G., byggmästare; Persson, P. A., byggmästare; Rönnell, E., folkskollärare; Tengelin, K. A. H., maskinarbetare.

Suppleanter.

Edkvist, C. J., arbetsförman; Svensson, G. A., byggmästare; Brunzell, O., möbelhandlare; Sundström, K. O., redaktionssekreterare.

Sekreterare.

Bergström, S. H. E., civilingenjör.

7. nämnden

(för Brännkyrka förs.).

Mottagningstid: tisdagar 7—8 e. m.

Ordförande.

Kihlmark, G., byråchef (se ovan).

Suppleant för ordföranden.

Spilhammar, N. G., ombudsman.

Ledamöter.

Svensson, G. F., direktör; Tamm, C. P. H:son, ingenjör, direktör; Magnusson, E., förtroende-
man; Wallin, J. A., tf. uppördsman.

Suppleanter.

Berglund, J. E., kassör, stadsfullm.; Wernström, G. A., skorstensfejarmästare; Granqvist, A. M., tf. aktuarie; Breden, Ingeborg C., fattigvårdssyster.

Sekreterare.

Munke, B. A., jur. kand.

Nämndernas delegerade.

Ordinarie delegerade.

Hultqvist, G. F., f. d. stadsingenjör, Nyström, C. A. V., överstelöjtnant (repr. för hyresvärdar); Björklund, C. G., journalist, Carlsson, B. A., förste aktuarie (repr. för hyresgäster).

Suppleanter.

Sjökqvist, J. A. arkitekt, Tamm, C. P. H:son, ingenjör, direktör (för hyresvärdar); Asproth, J. K., aktuarie, Sjögren, J. V., telefonmontör (för hyresgäster).

Personer, valbara till ledamöter i expropriationsnämnd.

Lagen om expropriation den 12 maj 1917 innehåller i §§ 23, 24, 26 och 27 vissa bestämmelser om val av expropriationsnämnder. Till ordförande i Stockholm skall överståthållarämbetet för en tid av tre år utse en i praktiska värv väl förfaren man jämte en ersättare för honom. Ledamöter i nämnderna skola i varje särskilt fall utses bland vissa personer, valda av landsting eller stadsfullmäktige.

Stockholms stad och län utgör i fråga om utseende av valbara ett område. Antalet valbara är 96, av vilka landstinget i Stockholms län, Stockholms stadsfullmäktige, överståthållarämbetet och konungens befallningshavande i Stockholms län var för sig i nu angiven ordning för tre år utse 24.

Stadsfullmäktiges val skedde den 19 november 1917.

Ordförande.

Kihlmark, G., byråchef.

Suppleant för ordförande.

Flodin, J. H., överdirektör.

Av stadsfullmäktige utsedda valbara personer.

Ekwall, A., överingenjör, Folcker, J. F., löjtnant, stadsfullm., Forssberg, E. V., kamrerare, stadsfullm., Hafström, A. Hj. F., rådmann, Meurling, C. H. F., civilingenjör, direktör, Ramström, C. A., direktör, Svartling, J. A., bankdirektör, Wickman, C. G. T., kassör, stadsfullm. (samtliga för år 1918); Berglund, J. E., kassör, stadsfullm., Fogelmark, Hj., överstelöjtnant, Kinmanson, H. S., byrådirektör, stadsfullm., Lovén, S. A., försäkringsdirektör, stadsfullm., Olsson, H., bandirektör, Thelander, C. Th. F., ingenjör, stadsfullm., Wretling, E. P., civilingenjör, Österlöf, O., byggmästare (samtliga för åren 1918—1919); Ahlén, G. H., byggnadsingenjör, Bergström, J. A., kamrerare, Falk, H. O., f. d. regeringsråd, Landström, K. E., byråchef, Lindmark, C. A., skomakaremästare, stadsfullm., Nilsson, F. O. V., bageriidkare, stadsfullm., Nyquist, J. I., byggnadsingenjör, Sandberg, H. K. A., bankkassör, stadsfullm. (samtliga för åren 1918—1920).

Av överståthållarämbetet utsedda valbara personer.

Bengtsson, R., byggmästare, Carlson, L. F., grosshandlare, Knochenhauer, G. S., ingenjör, Poignant, J. A., f. d. major, Schönmeier, C., vice häradshövding, Sjögren, A., fabrikör, Wennberg, H., direktör, Wennerholm, O. T. H., vice häradshövding (samtliga för år 1918); Creutz, J. W., assuransdirektör, Dahl, C. F., ingenjör, Ekman, A., krigsråd, Granholm, C. H., direktör, Landelius, C., kamrerare, Rhodin, V., civilingenjör, Sällström, G. F. W., ingenjör, Söderlind, J. G., byråchef (samtliga för åren 1918—1919); Dahlberg, F., arkitekt, Hawerman, K. V., ingenjör, Mellin, A. H., lantbrukare, Palmquist, G., direktör, Riben, K. A.,

Sf-
valda
led.
och
rev.

Sfvalda led. och rev.

vice häradshövding, **Rundquist, C. A.**, rådmän, **Schött, C. F. L.**, ombudsman, **Wretling, E. P.**, civilingenjör (samtliga för åren 1918—1920).

Av Stockholms läns landsting utsedda valbara personer.

Arnberg, K., lantbrukare, **Gustafsson, J. G.**, förvaltare, **Larson, C.**, trafikchef, **Löven, C.**, sysselman, **Mattsson, A.**, nämndeman, **Nilsson, E.**, ingenjör, **Nilsson, N. A.**, hemmansägare, **Wulff, D.**, agronom (samtliga för år 1918); **Gustafson, H.**, handlande, **Hedberg, A.**, bruksförvaltare, **Holmström, L.**, godsägare, **Johansson, A. W.**, hemmansägare, **Källman, G. W.**, murare, riksdagsman, **Odelberg, V.**, kapten, **Svensson, J. E.**, småbrukare, **Wahlberg, G.**, godsägare (samtliga för åren 1918—1919); **Erikson, A.** direktör, **Fant, C. F. M.**, f. d. direktör, **Grönwall, U.**, överfyringenjör, **Husén, J. O.**, lantbrukare, **Jansson, J. V.**, hemmansägare, **Molin, A.**, direktör, **Vasseur, E.**, godsägare, **Åkerlund, E.**, godsägare (samtliga för åren 1918—1920).

Av konungens befallningshavande i Stockholms län utsedda valbara personer.

Fröberg, P. A., f. d. borgmästare, **von Horn, H.**, godsägare, **Karlsson, V.**, stenhuggare, **Larsson, J.**, godsägare, **Lindén, O. A.**, extra lantmätare, **Nathanson, R.**, godsägare, **Nilsson, H.**, målarmästare, **Svalander, E.**, ingenjör (samtliga för år 1918); **Forsman, E.**, direktör, **Hedlund, P. J.**, ingenjör, **Nilsson, C. E. A.**, lantbrukare, **Pettersson, K. A.**, hemmansägare, **Pettersson, O.**, lantbrukare, **Stjernstedt, J. W.**, frih., domänintendent, **Wedberg, V. E.**, lantbrukare, **Wedblad, D.**, lantbruksingenjör (samtliga för åren 1918—1919); **Boström, G. S.**, godsägare, **Eriksson, A.**, häradssdomare, **Hjelm, C. A.**, lantbrukare, **Kihlberg, E.**, landsfiskal, **Mattsson, O. E.**, godsägare, **von Segebaden, E. G. H.**, f. d. stadsplaneingenjör, **Storm, K.**, handlande, **Östergren, C. A.**, kamrerare (samtliga för åren 1918—1920).

Järnvägsrådet.

Järnvägsrådet, vilket inrättats enligt kungl. brev den 1 nov. 1907, har till uppgift att afgiva yttranden i de av kungl. maj:t till detsamma hänskjutna ärenden angående förhållandet mellan statens järnvägar och trafikanterna å dessa samt äger jämval rätt att självt framställa förslag i dithörande frågor. Enligt kungl. brev till järnvägsstyrelsen den 17 aug. 1917 utses tre ledamöter av kungl. maj:t, fyra av ombud för hushållningssällskapen, en ledamot av stadsfullmäktige i var och en av städerna Stockholm, Göteborg och Malmö, fyra ledamöter av handelskammarmötet eller dess kommitté (av dessa skall en företräda Norrlandsintressen), en av Sveriges allmänna handelsförening, en av Sveriges allmänna

exportförening, en av Sveriges allmänna sjöfartsförening och Sveriges redareförening tillsammans, två av fullmäktige i Järnkotoret, en av Svenska trävaruexportföreningen, en av Svenska trämasses- och Svenska cellulosaföreningarna tillsammans, tre av Sveriges industriförbund (företrädande intressen, som ej representeras av ovan angivna industriföreningar) samt en av Sveriges hantverksorganisation. Valen skulle ske för perioden 1918—1920. Val av stadsfullmäktiges representant ägde rum den 15 okt. 1917.

Av stadsfullmäktige vald ledamot.

Roberg, Th., konsul, stadsfullm.

Övriga ledamöter.

Kjellberg, J. H. R. Cson, bankdirektör, **Andersson, H.**, direktör, en vakant (utsedda av kungl. maj:t); **Liedberg, P. O.**, f. d. ryttmästare, **Hermelin, C. D. R.**, frih., godsägare, **Hennings, R. T.**, direktör, **Hegardt, J. H. B.**, ryttmästare (utsedda av hushållningssällskapens ombud); **Kjellberg, C. A.**, f. d. konsul (utsedd av Göteborgs stadsfullmäktige); **Faxe, C.**, grosshandlare (utsedd av Malmö stadsfullmäktige); **Knaust, G. O.**, grosshandlare, **Lindgren, A.**, grosshandlare, **Tham, A. G. S.**, direktör, **Åkerlindh, J. G.**, direktör, stadsfullm. (utsedda av handelskammarmötet); **Lithander, O. A. E.**, grosshandlare (utsedd av Sveriges allmänna handelsförening); **Sachs, J. E.**, generalkonsul (utsedd av Sveriges allmänna exportförening); **Boström, D.**, skeppsredare (utsedd av Sveriges allmänna sjöfartsförening och Sveriges redareförening); **Geijer, S. G. A.**, f. d. generalmajor, **Sahlin, C. A.**, bruksdisponent (utsedda av fullmäktige i Järnkotoret); **Herlenius, A.**, kabinettsskammarrherre (utsedd av Svenska trävaruexportföreningen); **Tham, V. H. S.**, direktör (utsedd av Svenska trämasseföreningen och Svenska cellulosaföreningen); **Carlson, O. B.**, direktör, **Edström, J. S.**, direktör, **Hultkrantz, A. F.**, överstelöjtnant (utsedda av Sveriges industriförbund); **Ljunggren, C. J. F.**, vicekonsul (utsedd av Sveriges hantverksorganisation).

Inskrivningsnämnder för Stockholms stadsrullföringsområde.

Inskrivningsnämnderna bestå enligt § 18 i värnpliktslagen av den 17 sept. 1914 av en regementsofficer som ordförande, utsedd av arméfördelningschefen (4. arméfördelningen), rullföringsbefälhavare eller i hans ställe förordnad ledamot, en lagfaren ledamot, utsedd av överståthållarämbetet, samt två av stadsfullmäktige för två år valda ledamöter, jämte två suppleanter för dem. Valen skola enligt § 3 i kungl. förordningen den 31 dec. 1913 förättas inom september månads utgång. Till nämndens biträde förordnas en militärläkare.

**Sf.
valda
led.
och
rev.**

Kungl. maj:t har den 31 dec. 1917 förordnat, att för Stockholms stadsrullföringsområde, n:r 45, skola finnas tre inskrivningsnämnder, nämligen en för *östra delen*, omfattande de rotar, som tillhöra Storkyrkoförsamlingen, Jakobs, Johannes, Engelbrekts, Hedvig Eleonora, Oscars och Gustav Vasa församlingar, en för *västra delen*, omfattande de rotar, som tillhöra Klara, Kungsholms, Adolf Fredriks, Matteus och Bromma församlingar samt en för *södra delen*, omfattande de rotar, som tillhöra Katarina, Sofia, Maria och Brännkyrka församlingar. Senaste valet ägde rum den 17 sept. 1917.

För östra delen.

Av stadsfullmäktige valda ledamöter.

*Hellström, E. E., grosshandlare; en vakant.

Övriga ledamöter.

Taube, C. E., greve, överste, ordf. (utsedd av arméfördelningschefen); Bjuggren, S. A., major (i rullföringsbefälhavarens ställe); Krook, C. F., jur. kand. (lagfaren ledamot).

Av stadsfullmäktige valda suppleanter.

*Borge, O. F., fil. d.r.; Eklund, J. M., målarmästare.

För västra delen.

Av stadsfullmäktige valda ledamöter.

Clausen, C. Ch., ingenjör; *Staf, O. L., kakelugnsmakare.

Övriga ledamöter.

Leijonhufvud, C. E. A., frih., överstelöjtnant, ordf. (utsedd av arméfördelningschefen); Henriques, H., major (i rullföringsbefälhavarens ställe); Åkerblad, S. J. I., jur. kand. (lagfaren ledamot).

Av stadsfullmäktige valda suppleanter.

Rosenius, P., handlande, stadsfullm.; *Stark, P. H. H., köpman.

För södra delen.

Av stadsfullmäktige valda ledamöter.

Karlström, C. H. E., grosshandlare; *Samuelsson, G. A., vagnmakare.

Övriga ledamöter.

Thorell, A. G., överstelöjtnant, ordf. (utsedd av

arméfördelningschefen); Kindberg, J. A., major (i rullföringsbefälhavarens ställe); Norrby, H. L., jur. kand. (lagfaren ledamot).

Av stadsfullmäktige valda suppleanter.

Simonsson, S. A., ekonomichef, stadsfullm.;

*Thrysin, S. P., f. d. poliskommissarie.

Inskrivningsnämnden för Stockholms sjörrullföringsområde.

Denna nämnd består av en ordförande, förordnad av kungl. maj:t i kommandoväg, rullföringsbefälhavare, en lagfaren ledamot, utsedd av överståthållarämbetet, dessutom äga stadsfullmäktige att invälja två ledamöter och två suppleanter. Senaste valet förrättades den 17 sept. 1917.

Av stadsfullmäktige valda ledamöter.

Jansson, F. G. W., sjökapt.;

*Ramberg, J. C., sjökapt.

Övriga ledamöter.

Feychting, I. E., kommandörkapten av 2. gr., ordf. (förordnad av kungl. maj:t); Carlson, F., kommandörkapten av 2. gr. (sjörrullföringsbefälhavare); Åkerblad, S. J. I., jur. kand. (lagfaren ledamot).

Av stadsfullmäktige valda suppleanter.

Hedström, N. W., grosshandlare; *Rietz, E. M. F., sjökapt.

Inskrivningsrevisionen.

För inskrivningsområde jämte inom detsamma belägna sjömanshus skall finnas en inskrivningsrevision, bestående enligt § 21 i värnpliktslagen av landshövdingen eller, i händelse denne har förfall eller ämbetet är ledigt, landssekreteraren i det län, till vilket största delen av området hör, såsom ordförande, samt av fyra ledamöter, nämligen inskrivningsbefälhavaren ävensom från varje till området hörande län eller ej under landsting lydande stad tre inom länet eller staden bosatta män, som jämte tre suppleanter utses för tre år av landstinget eller, för stad, som icke deltagit i landsting, av stadsfullmäktige.

De av landsting eller stadsfullmäktige valda ledamöter eller, i händelse de äro förhindrade, deras suppleanter deltaga i nämnda förrättning endast i vad den angår det område, för vilket de blivit valda.

Det senaste valet ägde rum den 17 sept. 1917.

Lundbergh, G. H., grosshandlare; **Norström, Cl. G.**, civilingenjör; ***Hjortzberg, E. G.**, direktör.

Ramstedt, J. O., överståthållare, i självskr.
ordf.; Nauckhoff, J. G., överste (inskriv-
ningsbefälhavare); Fant, Fr., f.d. direktör; Lind,
Th., arrendator; Balkenhausen, R., apotekare
(valda av Stockholms läns landsting).

Ekman, V. R., tryckeriföreståndare; ***Malmgren, O. W.**, grosshandlare; **Östberg, G.**, kapten.

Köhler, S., kansliråd; Jansson, P. O., nämndeman; Pettersson, J., borgmästare (valda av Stockholms läns landsting).

Uti § 10 av lagen angående skyldighet för kommuner och enskilda att fullgöra rekvisitioner för krigsmaktens behov den 24 maj 1895, sådan samma lag lyder enligt lag av den 11 juli 1916 föreskrives, att för varje landstingsområde samt för stad, som ej deltagar i landsting, skall finnas en lokal värderingsnämnd med äliggande att upprätta taxa för rekvisitioner m. m. Därför skall för ifrågakvarnare ädarnal finnas en värderingsnämnd för hela riket (riksvärderingsnämnd), som bland annat bestämmer, vilka varor och tjänstbarheter skola av de lokala värderingsnämnderna, var för sitt område, i taxa prissättas. Den lokala kommissionen skall bestå av tre ledamöter, nämligen en, tillika ordförande, vald av stadsfullmäktige, en intendentofficer eller annan person, utsedd av arméfördelningschefen, samt en civil tjänsteman eller annan person, tillika sekreterare, utsedd av översfåthållaråmbetet. Stadsfullmäktige välja ledamot årligen före utgången av september månad.

Det senaste valet ägde rum den 18 sept. 1916 (för tiden till 1920 års utgång); fyllnadsval för-
rättades den 20 november s. å.

Lyberg, H. V., bageriidkare, ordf.

Engström, C. S., direktör; **Wollin, C. J. B.**, grosshandlare.

Dessutom två ledamöter (se ovan).

Inom varje kommun eller, om kommun är delad i flera hästutskrivningsområden, i vart och ett av dessa skall jämlikt lagen den 2 juli 1915 ang. anskaffande av hästar och fordon för krigsmaktens ställande på krigsfot (hästutskrivningslagen) finnas en hästuttagningsnämnd för uttagande redan under fredstid varje år av de hästar och anspanssfordon, som i händelse av krigsmaktens ställande på krigsfot skola inställas till mönstring. Hästuttagningsnämnd tillsättes för fyra kalenderår i sänder och består av tre högst fem ledamöter, av vilka i Stockholm en, som skall vara nämndens ordförande, förordnas av överståthållarämbetet och de övriga jämnta suppleanter för dem väljas av stadsfullmäktige. Senaste indelning i hästutskrivningsområden är fastställd genom kungl. kungörelse den 13 aug. 1917. Stadsfullmäktiges senaste val skedde den 21 december 1915 för perioden 1916—1919; fyllnadsval för rättades den 17 april, 18 sept. och 20 nov. 1916, 17 dec. 1917 och 18 mars 1918.

Ordförande.

Nilström, O., grosshandlare.

Ledamöter.

Andersson, A. I., åkare; Jansson, A. J., åkare.

Suppleanter.

Andersson, C. E., åkeriiddkare; en vakant.

Ordförande.

Ericsson, C. Th., handlande.

Ledamöter.

Kjellqvist, C. J., lantbrukare; **Sandberg, S. O.**, arrendator.

Suppleanter.

Lindblad, J. G., lantbrukare; Zachrisson, A., f. d.
åkeriägare.

Hästutskrivningsområdet n:r 234

(omfattande södra delen av 8. polisdistriktet med gräns i mittellinjen av Blekinge-, Östgöta-, Bonde-, Nytorgs-, Folkunga- och Renstjärnasgatorna till Saltsjön).

Ordförande.

Nilsson, F. O. V., bageriidkare, stadsfullm.

Ledamöter.

Adamsson, J. O., åkeriägare; **Henning, C. B.**, bageriätkare.

Suppleanter.

Leander, J. A., arbetschef; **Öström, H. F.**, kamrerare.

Hästutskrivningsområdet n:r 235
(omfattande 3. polisdistriktet och Bromma).

Ordförande.

Bille, C. V., bryggmästare.

Ledamöter.

Helenius, J. E., åkerägare; **Gröndahl, F. O.**, f. d. godsägare.

Suppleanter.

Kahlmeyer, J. E., tandläkare; **Samuelsson, H. F.**, bageriiddkare.

Hästutskrivningsområdet n:r 236

(omfattande 1., 4. och 6. polisdistrikten samt norra delen av 8. polisdistriktet med gräns i mittellinjen av Blekinge-, Östgöta-, Bonde-, Nytorgs-, Polkunga- och Renstjärnasgatorna till Saltsjön).

Ordförande.

Schumacher, G. V., direktör.

Ledamöter.

Bergman, A. A. A., bageriiddkare; **Bohlin, G. A.**, åkerägare.

Suppleanter.

Kessler, H. O., direktör; **Wallin, G. F.**, fabrikör.

Hästutskrivningsområdet n:r 237

(omfattande södra delen av 5. polisdistriktet med gräns i mittellinjen av Karlbergsvägen, Hålsinge-, Frej-, Norrtulls- och Odengatorna).

Ordförande.

Johansson, H., grosshandlare.

Ledamöter.

Andrée, A. L., direktör; **Sellberg, A. Z. L.**, åkerägare.

Suppleanter.

Krook, E., direktör; **Nilsson, N. E.**, grosshandlare.

Hästutskrivningsområdet n:r 238

(omfattande norra delen av 5. polisdistriktet med gräns i mittellinjen av Karlbergsvägen, Hålsinge-, Frej-, Norrtulls- och Odengatorna).

Ordförande.

Malmström, C. G. T., åkerägare.

Ledamöter.

Eriksson, E. H., disponent; **Lundström, J. A.**, åkare.

Suppleanter.

Två vakanta.

Hästutskrivningsområdet n:r 239

(omfattande norra delen av 9. polisdistriktet med gräns i mittellinjen av Oden- och Birgerjarls-gatorna).

Ordförande.

Rosenqvist, P. I., direktör.

Ledamöter.

Eriksson, F. H., åkerägare; **Lindholm, J. M.**, fabrikör.

Suppleanter.

Lindholm, E. M., disponent; **Svensson, K. Hj. M.**, cigarrhandlare.

Hästutskrivningsområdet n:r 240

(omfattande södra delen av 9. polisdistriktet med gräns i mittellinjen av Oden- och Birgerjarls-gatorna).

Ordförande.

Bergstrand, C. P., förvaltare.

Ledamöter.

Hjort, C. A., kontorschef, stadsfullm.; **Rylander A. A.**, grosshandlare.

Suppleanter.

Hagen, K. A., disponent; **Zimmerman, K. S.**, f. d. hyrverksägare.

Hästutskrivningsområdet n:r 241

(omfattande 7. polisdistriktet).

Ordförande.

Granholm, C. H., direktör.

Ledamöter.

Andersson, C. J., grosshandlare; **Reichenberg, H. A.**, f. d. disponent.

Suppleanter.

Johansson, K. F., hotellinnehavare; **Dahl, C. F.**, ingenjör.

Mönstringskommissionerna.

För varje hästutskrivningsområde skall finnas en mönstringskommission med åliggande att vid krigsmaktens ställande på krigsfot pröva de uttagna hästarna och anspanssfordonen med hänsyn till deras lämplighet för krigsbruk. Mönstringskommission består av tre ledamöter, utsedda i Stockholm en av militär myndighet, en av stadsfullmäktige och en av vederbörande hästuttagsnämnd bland dess ledamöter för en tid av fyra kalenderår. Stadsfullmäktiges val förrättades den 21 december 1915 för perioden 1916—1919; fyllnadsval förrättades den 17 april 1916, 19 febr. och 17 dec. 1917.

**Sf-
valda
led.
och
rev**

**Sf-
valda
led.
och
rev.**

Mönstringskommissionen i häst-
utskrivningsområdet n:r 232.
Av stadsfullmäktige valda ledamöter.
Skoglund, P. E., direktör; Birath, E. C., stall-
mästare (suppl.).
Dessutom två ledamöter.

Mönstringskommissionen i häst-
utskrivningsområdet n:r 233.
Av stadsfullmäktige valda ledamöter.
Nilson, C. E., arrendator; Nilsson, N. P., förval-
tare (suppl.).
Dessutom två ledamöter.

Mönstringskommissionen i häst-
utskrivningsområdet n:r 234.
Av stadsfullmäktige valda ledamöter.
Piehl, C. G. F., direktör; Eriksson, F. K. T.,
kamrerare (suppl.).
Dessutom två ledamöter.

Mönstringskommissionen i häst-
utskrivningsområdet n:r 235.
Av stadsfullmäktige valda ledamöter.
Wennberg, F. J. A., disponent; Sjögren, R. W.,
grosshandlare (suppl.).
Dessutom två ledamöter.

Mönstringskommissionen i häst-
utskrivningsområdet n:r 236.
Av stadsfullmäktige valda ledamöter.
Hermansson, C. K., direktör; Andersson, Fr. A.,
byggmästare (suppl.).
Dessutom två ledamöter.

Mönstringskommissionen i häst-
utskrivningsområdet n:r 237.
Av stadsfullmäktige valda ledamöter.
Lindholm, J. M., fabrikör; Höök, K. V., gross-
handlare (suppl.).
Dessutom två ledamöter.

Mönstringskommissionen i häst-
utskrivningsområdet n:r 238.
Av stadsfullmäktige valda ledamöter.
Schröder, C. G. C., bageriidkare; en vakant (suppl.).
Dessutom två ledamöter.

Mönstringskommissionen i häst-
utskrivningsområdet n:r 239.
Av stadsfullmäktige valda ledamöter.
von Wachenfelt, M. W. F., agronom; en vakant.
Dessutom två ledamöter.

Mönstringskommissionen i häst-
utskrivningsområdet n:r 240.
Av stadsfullmäktige valda ledamöter.
Liljedahl, F. G., direktör; Lindeblad, A. A. H.
G., förvaltare (suppl.).
Dessutom två ledamöter.

Mönstringskommissionen i häst-
utskrivningsområdet n:r 241.
Av stadsfullmäktige valda ledamöter.
Nauckhoff, H. F. V., f. d. kapten; Wennberg, N.
L., grosshandlare (suppl.).
Dessutom två ledamöter.

Automobilkommissionerna.

Enligt § 26 av lagen den 2 juli 1915 an-
gående anskaffande av hästar och fordon för
krigsmaktens ställande på krigsfot (hästutskriv-
ningslagen) indelas riket genom beslut, som av
konungen meddelas, i automobilmönstringsdi-
strikt, och skall för varje sådant distrikt finnas
en automobilkommission med åliggande att vid
krigsmaktens ställande på krigsfot pröva av ko-
nungens befallningshavande var för sitt län år-
ligen jämlikt särskilda bestämmelser i lagen ut-
tagna automobilers lämplighet för krigsbruk.

Automobilkommissionen skall, i enlighet
med vad i § 27 av ovannämnda lag bestäm-
mes, bestå av tre i automobilers konstruk-
tion och skötsel kunniga ledamöter, av vilka
redan i fredstid en utses av militär myndighet
och en av konungens befallningshavande samt
den tredje jämte en suppleant för denne för en
tid av fyra kalenderår i september månad det
år valperioden utlöper väljes av vederbörande
landsting eller stad, som ej i landsting deltag-
er. Den militära ledamöten tjänstgör som ordföran-
de. Stockholm utgör enligt kungl. kungörelsen
den 13 aug. 1917 två automobilmönstringsdistrikt.
Stadsfullmäktiges val ägde rum den 20 sept. 1915
och 17 sept. 1917 för åren 1916—1919; fyll-
nadsval förrättades den 18 mars 1918.

Första distriktet

(omfattande 1., 6., 7. och 9. polisdistrikten).

*Av stadsfullmäktige utsedda leda-
möter.*

Lavén, N., inspektionskonstapel; Rundquist, V. A.,
grosshandlare (suppl.).
Dessutom två ledamöter.

Andra distriktet

(omfattande 2.—5. samt 8. och 10. polisdistrikten).

*Av stadsfullmäktige utsedda leda-
möter.*

Hörberg, N. J. J:son, v. konsul, grosshandlare;
Piehl, C. G. F., direktör (suppl.).
Dessutom två ledamöter.

Handelskunniga ledamöter i rådhusrätten.

Se under rådhusrätten (sid. 30).

Sakkunniga ledamöter i rådhusrätten vid klander av dispasch.

Se under rådhusrätten (sid. 30).

Gode män för förmynderskap.

För tillsyn å förmyndares förvaltning av omyndigas egendom i de fall, då de omyndiga för sina angelägenheter icke äro lydande under förmyndarkammaren (frälse myndingar), väljas enligt lagen den 18 april 1884 av stadsfullmäktige gode män för fyra år.

Senaste valet förrättades den 16 okt. 1916 för åren 1917—1920.

Gode män.

Boije af Gennäs, S. J. A., rektor; **von Krusenstjerna**, W. E., f. d. överste; **Leijonhufvud**, C. G. E. A:son, frih., statskommissarie; **Ridderstolpe**, P. A., frih., f. d. major; **Stuart**, J. M., f. d. riddarhussekreterare.

Gode män vid laga skifte.

Lagen den 12 maj 1917 ang. fastighetsbildning i stad föreskrifer i kap. 6 § 4, att i varje stad skall finnas ett efter behovet avpassat antal gode män, minst två, valda för en tid av sex år av stadsfullmäktige. Stadsfullmäktige valde den 3 december 1917 för tiden till 1923 års utgång sex gode män.

Gode män.

Bergstedt, P., ingenjör, stadsfullm.; **Kjellquist**, C. J., lantbrukare; **Milton**, G. E., lantmätare; **Rendahl**, J. F., kamrerare; **Rubin**, S. T. S., fil. d:r, tf. professor; **Wretling**, E. P., civilingenjör.

Direktionen över sjukhuset Eira, Stockholms stads och läns sjukhus.

I brev till medicinalstyrelsen av den 12 okt. 1906 har kungl. maj:t förklarat, att detsjukhus, som förut benämnts Stockholms stads och läns kurhus, hädanefter skall kallas »sjukhuset Eira, Stockholms stads och läns sjukhus». Direktionen består av överståthållaren (självskriven ordf.), förste stadsläkaren i Stockholm och förste provinsialläkaren i Stockholms län (självskrivna) samt sex ledamöter, valda för en tid av fyra år. Av dessa väljas stadsfullmäktige fyra ledamöter och erforderligt antal suppleanter, landstinget två

Sf. valda led. och rev.
ledamöter och erforderliga suppleanter. För revision av sjukhusets räkenskaper och förvaltning utse stadsfullmäktige årligen två revisorer med lika många suppleanter. Vartannat år avgå två av stadsfullmäktiges och en av landstingets representanter. Sjuka från Stockholms stad åtnjuta kostnadsfri vård. Till sjukhusets utgifter utgår bl. a. den personliga sjukvårdsavgiften. Staden disponerar 100 platser, länet 67, därav 16 för barn.

Senaste valet av ledamöter ägde rum den 4 dec. 1916 och av revisorer den 14 jan. 1918.

Självskriven ordförande.

Ramstedt, J. O., överståthållare.

Självskrivna ledamöter.

Andersson, L. I., förste stadsläkare; **Stéenhoff**, G. J. V., förste provinsialläkare.

Av stadsfullmäktige valda ledamöter.

***Andersson**, B. J. F., ingenjör (för åren 1915—1918); **Edberg**, K. Th., snickarmästare (för åren 1917—1920); **Lindhagen**, Anna J. J., barnavårdsinspektör, stadsfullm. (för åren 1917—1920); ***Staf**, O. L., kakelugnsmakare (för åren 1915—1918).

Övriga ledamöter.

(Valda av landstinget.)

Fant, F., f. d. direktör; **Källman**, G. W., riksdagsman.

Av stadsfullmäktige valda suppleanter.

***Ringholm**, K. E., direktör, stadsfullm. (för åren 1917—1918); ***Örne**, A. E., redaktör, stadsfullm. (för åren 1917—1918).

Övriga suppleanter.

(Valda av landstinget.)

Janse, A., överstelöjtnant; **Eriksson**, A., direktör.

Av stadsfullmäktige för granskning av 1917 års förvaltning valda revisorer.

Bratt, I., med. lic., direktör, stadsfullm.; **Linde**, N., förtroendemann, stadsfullm.; **Zetterlund**, A. V., syssloman (suppl.); **Lagergren**, J. E., distriktsläkare (suppl.).

Övriga revisorer.

(Utsedda av Stockholms läns landsting.)

Balkenhausen, R. J., apotekare; **Husén**, J. O., lantbrukare; **Upmark**, J., godsägare (suppl.); **Enbergh**, E., skräddarmästare (suppl.).

**Sf-
valda
led.
och
rev.**

Serafimerlasarettets direktion.

Enligt kungl. brevet till Serafimerlasarettets direktion den 31 maj 1888 består lasarettets styrelse av sex ledamöter, nämligen en ordförande och en vice ordförande, utsedda av kungl. maj:t, samt lasarettets överläkare och överkirurg såsom självskrivna jämte två, valda för en tid av fyra år den ene av stadsfullmäktige och den andre av Stockholms läns landsting.

Senaste valet ägde rum den 18 sept. 1916 för tiden t. o. m. utgången av september månad 1920.

Av stadsfullmäktige vald ledamot.

Sundberg, G. E., justitiäråd.

Övriga ledamöter.

Åkerman, J. H., professor (överkirurg); **Holmgren, I. F.** son, professor (överläkare, direktör); **Linroth, K. M.**, f. d. generaldirektör, vice ordf. (utsedd av kungl. maj:t); **Ramstedt, J. O.**, överståthållare, ordf. (utsedd av kungl. maj:t); **Fant, F.**, f. d. direktör (utsedd av landstinget).

Kamrerare: **Wessman, F. K. A.**, kamrerare i Stockholms läns sparbank; sekreterare och ombudsman: **Skogman, K.**, frih., expeditionschef; kommissarie: **Ronell, J. F.**

Kungl. direktionen över Stockholms stads undervisningsverk.

Stortorget 18—20, St.; expeditionstid: måndagar, tisdagar, torsdagar och fredagar (under sommarferierna tisdagar och fredagar) 11,30—12,30; rt. 80 11.

Enligt kungl. instruktionen den 2 december 1905 utgör denna direktion eforalstyrelse för de i huvudstaden inrättade allmänna läroverken; förvaltar, därest icke annorlunda är särskilt föreskrivet, donationsmedel, som statens provskola, Nya elementarskolan i Stockholm, erhållit till stipendier eller för annat ändamål; handlägger huvudsakligast ekonomiska frågor rörande Högre lärarinneseminariet och den därmed förenade Normalskolan för flickor; verkställer utbetalning av avlönings- och arvodesmedel till lärare vid de allmänna läroverken i Stockholm och till lärare och lärarinnor vid Högre lärarinneseminariet; samt handhaver värden av fonder och stiftelser, som ställts under direktionens förvaltning.

Direktionen utgöres av följande ledamöter, nämligen: överståthållaren såsom ordförande, ärkebiskopen (i visst fall ordförande), en av Stockholms stads konsistorium utsedd ledamot, en av magistraten utsedd ledamot, två av stadsfullmäktige utsedda ledamöter, den i tjänsten äldste av rektorerna vid Högre latinläroverket å Norrmalm och Högre allmänna läroverket å Södermalm, den i tjänsten äldste av rektorerna vid Högre realläroverket å Norrmalm och Högre realläroverket å Östermalm, den i tjänsten äldste

av rektorerna vid huvudstadens realskolor, rektor vid Nya elementarskolan samt rektor vid Högre lärarinneseminariet. Ledamot, som icke är självskriven, utses för tre kalenderår.

Det senaste valet av stadsfullmäktiges ledamöter ägde rum den 6 dec. 1915 för åren 1916—1918.

Instruktion. Kungl. instruktion den 2 dec. 1905 för direktionen över Stockholms stads undervisningsverk.

Av stadsfullmäktige valda ledamöter.

***Höglund, O. M.**, fil. dr, f. d. grosshandlare;

***Rabe, P. R.**, bankdirektör.

Övriga ledamöter.

Ramstedt, J. O., överståthållare, självskr. ordf.; **Söderblom, L. O. J.**, ärkebiskop; **Hammarsten, F.**, kyrkoherde (utsedd av konsistorium); **Hafström, T. A. E.**, rådmän (utsedd av magistraten); **Örtenblad, O. G.**, rektor; **Svedelius, C.**, rektor; **Boije af Gennäs, S. J. A.**, rektor; **Bohlin, K. H.**, rektor; **Fähræus, G. R.**, rektor.

Kamrerare: **Mattson, R.**, lektor; sekreterare: **Eliäson, G. E.**, läroverksadjunkt.

Stockholms högskolas styrelse.

Styrelsen utgöres av nio ledamöter, nämligen en ordförande, förordnad av kungl. maj:t för den tid, som av kungl. maj:t bestämmes, högskolans rektor, en av svenska akademien, två av vetenskapsakademien, två av stadsfullmäktige samt en av högskolans lärarråd valda ledamöter. Dessa åtta välja den nionde.

De styrelsens ledamöter, om vilka ej annorledes är stadgat, utses för tre år i sänder. Avgår ledamot, innan tiden för hans uppdrag är ute, väljer den myndighet, vilken utsett honom, ny ledamot för den tid, som för den avgångne återstår.

För revision av högskolans räkenskaper och förvaltning äga stadsfullmäktige årligen utse tre revisorer. Stadsfullmäktiges senaste val av ledamöter ägde rum den 4 dec. 1916 och av revisorer den 14 jan. 1918.

Av stadsfullmäktige valda ledamöter.

***Lindhagen, C. A.**, borgmästare, stadsfullm. (för åren 1916—18); **Nyström, J. F.**, lektor, stadsfullm. (för åren 1917—19).

Övriga ledamöter.

Wachtmeister, H. H. son, greve, f. d. generaldirektör, ordf. (förordnad av kungl. maj:t); **Kinander, C. E.**, direktör, riksgäldsfullm:s ordf., vice ordf. (vald av högskolans styrelse); **Bendixon, I. O.**, professor, stadsfullm., rektor; **Montelius, G. O. A.**, f. d. riksantikvarie (vald av svenska akademien); **Arrhenius, S. A.**, professor, in-

spektor, **Dahlgren**, E. W., f. d. riksbibliotekarie (valda av vetenskapsakademien); **Stjernberg**, N. F., professor (vald av högskolans lärarråd).
Sekreterare: **Lindhagen**, A., assessor i Svea hovrätt, tf. revisionssekreterare; kassaförvaltare: **Regnstrand**, J. O., jur. kand.

Av stadsfullmäktige för granskning av 1917 års förvaltning utsedda revisorer.

Larsson, G. A., tf. aktuarie; **Tigerschiöld**, H. E., kansliråd, stadsfullm.; **Wickman**, C. G. T., partikassör, stadsfullm.

Övriga revisorer.

Kjellberg, K. E. O., professor (utsedd av kungl. maj:t); **Phragmén**, L. E., f. d. professor (vald av vetenskapsakademien).

Tekniska skolans i Stockholm styrelse.

Enligt skolans stadgar den 10 juli 1891 utgöres skolans styrelse av en ordförande, som av kungl. maj:t förordnas, samt av fem för en tid av tre år valda ledamöter, av vilka en utses av kungl. maj:t, en av stadsfullmäktige, en av lärarekollegiet vid Tekniska högskolan, en av Akademien för de fria konsterna och en av Svenska slöjdföreningens styrelse, varjämte skolans föreståndare är ledamot av styrelsen.

Senaste valet av stadsfullmäktiges representant ägde rum den 20 sept. 1915 och avser tiden 1 okt. 1915—30 sept. 1918.

Av stadsfullmäktige vald ledamot.

***Ramström**, C. A., direktör.

Övriga ledamöter.

Hjortzberg, G. O., professor (utsedd av Akademien för de fria konsterna); **Beijer**, P. G. E., f. d. förste bibliotekarie (utsedd av Svenska slöjdföreningen); **Ljunberg**, K. J., professor (utsedd av Tekniska högskolans lärarekår); **Möller**, C. O., generaldirektör, ordf., **Thiel**, A. S., grosshandlare (utsedda av kungl. maj:t); **Thorén**, T., arkitekt, rektor.

Skr.: **Henriques**, E., hovrättsse. notarie; bibliotekarie: **Efvergren**, C. J., fil. d.r.; kassaförvaltare: **Laurentz**, W., grosshandlare.

Stockholms borgarskolas styrelse.

Skolan är stiftad av sällskapet Redliga förbundet 1836, kommunalunderstödd sedan 1882. Andamål och verkningsätt äro folkhögskolans, dock lämpade efter huvudstadens förhållanden och avseende såväl teoretiskt som praktiskt bildningsarbete. Skolans styrelse består fr. o. m. 1914 års ingång av åtta av stadsfullmäktige, en av Stockholms hantverksförening och sju av Borgarskolesällskapet valda ledamöter. De av stadsfullmäktige valda ledamöterna utses för fyra år. För

granskning av skolans räkenskaper och förvaltning utse stadsfullmäktige årligen en revisor.
Stadsfullmäktiges senaste val av ledamöter skedde den 4 dec. 1917 och av revisor den 14 jan. 1918.

Av stadsfullmäktige valda ledamöter.

Borge, O. F., fil. d.r. (för åren 1916—19); **Brodin**, J. E., f. d. rektor (för åren 1918—21); **Lund**, C. J., skrädderiidkare, stadsfullm. (för åren 1918—21); **Lundberg**, K. L., direktör (för åren 1916—19); **Nordgren**, R. E., prakt. läkare (för åren 1916—19); **Ramstedt**, R. V., grosshandlare (för åren 1918—21), vice ordf.; **Wassberg**, A., överlärare (för åren 1918—21); en vakant (för åren 1916—19).

Övriga ledamöter.

Almström, K. W., disponent, **Carlson**, L. Fr., grosshandlare, **Elliot**, M., grosshandlare, **Laurentz**, W., grosshandlare, kassaförvaltare, **von Rosen**, G. P. A., greve, f. d. hovrättsråd, **Winborg**, J. Th., fabrikör, kassakontrollant, **Östberg**, J., f. d. kammarrättsråd, stadsfullm:s ordf., ordf. (valda av Borgarskolesällskapet); **Lindmark**, C. A., skomakarmästare, stadsfullm. (vald av Stockholms hantverksförening).
Skolchef: **Fischier**, P. E. M., rektor.

Av stadsfullmäktige för granskning av 1917 års förvaltning utsedd revisor.

Lidman, C., överlärare, stadsfullm.

Övriga revisorer

(utsedda av Sällskapet för Borgarskolans befrämjande).
Wennberg, F. J. A., grosshandlare; **Ringholm**, K. E., direktör, stadsfullm.

Direktionen över navigationsskolan.

Vid varje navigationsskola skall finnas en direktion, bestående av fem eller sju ledamöter, som för en tid av två år utses av vederbörande stadsfullmäktige bland skeppsredare, sjökaptenar och andra för uppdraget lämpliga män. Stadsfullmäktige äga bestämma, om direktionen skall bestå av fem eller sju ledamöter. Stadsfullmäktige utsågo den 3 dec. 1917 sju ledamöter för tiden 1918—19.

Ledamöter.

Hollsten, E. B., f. d. kommandörkapten, vice ordf.; **Holmström**, G. Hj., sjökapten; **Isakson**, C. J. A., skeppsbyggerränspektör, stadsfullm.; **Linder**, D. U. V., generallotsdirektör, ordf.; **Ramberg**, J. C., sjökapten; **von Sydow**, B. R., kapten; **Thelander**, C. T. F., ingenjör, stadsfullm.

**Sf-
valda
led.
och
rev.**

Sf-valda led. och rev.

Styrelsen för första dövstumskol-distriktet.

Första distriktet omfattar Stockholms stad, Stockholms län, Södermanlands län, Västmanlands län, Östergötlands län, Norrköpings stad och Gottlands län. Enligt lagen angående dövstumundervisningen den 31 maj 1889 skola ledamöterna i förevarande skolstyrelse utses av vederbörande landsting och stadsfullmäktige i de städer, som ej i landsting deltaga, därvid varje landsting och sådan stad väljer efter folkmängden inom sitt område en ledamot för varje fullt tal av nittio tusen; och väljas på enahanda sätt suppleanter till lika antal som ledamöter. Stockholms stad äger således fr. o. m. 1913 i styrelsen insätta fyra ledamöter med suppleanter. Valen avse en tid av fyra kalenderår. Stadsfullmäktige utse också årligen en revisor med suppleant.

Senaste val av ledamöter ägde rum den 4 dec. 1916 och av revisorer den 14 jan. 1918.

Av stadsfullmäktige valda ledamöter.

***Ramstedt**, J. O., överståthållare, ord f. (för tiden till 1918 års utgång); **Stockman**, G., bankdirektör, stadsfullm. (för tiden till 1920 års utgång); ***Söderlind**, J. G., byråchef, kassadir. (för tiden till 1918 års utgång); **Wassberg**, A., överlärare (för tiden till 1920 års utgång).

Övriga ledamöter.

Bager-Sjögren, J. L., folkskolinspektör (vald av Norrköpings stadsfullmäktige); **von Eckermann**, C. W. T., kammarherre, **Bärg**, A. J., riksdagsman (valda av Södermanlands läns landsting); **Fant**, F., f. d. direktör, skolans inspektor (vald av Stockholms läns landsting); **Westerlund**, J. A., kyrkoherde, **Klingspor**, Ph. O. L., greve, hovmarskalk (valda av Östergötlands läns landsting); **Lundborg**, J. A., grosshandlare (vald av Västmanlands läns landsting); **Åkerlund**, E. G. H., godsägare (vald av Stockholms läns landsting); **von Schéele**, K. H. G., biskop (vald av Gottlands läns landsting).

Av stadsfullmäktige valda suppleanter.

***Björling**, J., folkskollärare, stadsfullm. (för tiden till 1918 års utgång); **Enell**, H. G. O., apotekare (för tiden till 1920 års utgång); ***Lagerhjelm**, J. G., greve, byråchef, stadsfullm. (för tiden till 1918 års utgång); **Sallberg**, E. G. P., överstelöjtnant (för tiden till 1920 års utgång).

Övriga suppleanter.

Lindblad, E. A., domänintendant (vald av Södermanlands läns landsting); **Vahlquist**, C. F., regementsläkare (vald av Östergötlands läns landsting); **Kahlström**, K. R., hemmansägare (vald av Gottlands läns landsting); **Evers**, E.,

kyrkoherde (vald av Norrköpings stadsfullmäktige); **Strutz**, O., överbanmästare (vald av Södermanlands läns landsting); **Uggla**, C. G., häradshövding (vald av Västmanlands läns landsting); **Beckman**, K., lektor (vald av Östergötlands läns landsting); **Borell**, K. G. T., häradshövding (vald av Stockholms läns landsting); en vakant (att utses av Stockholms läns landsting).

Sekreterare och kamrerare: **Södermark**, P. G., generaldirektör.

Av stadsfullmäktige för granskning av 1917 års förvaltning valda revisorer.

Ljunggren, Aug., direktör, stadsfullm.; **Forsell**, J. A. S:son, expeditörsförare (suppl.).

Övriga revisorer.

Balkenhausen, R. J., apotekare, **Bergström**, J., kamrerare (valda av Stockholms läns landsting); **Tigerschiöld**, H. E., kansliråd, stadsfullm. (vald av Södermanlands läns landsting); **Burén**, A., bruksägare (vald av Östergötlands läns landsting); **Hacklin**, A. V., rektor (vald av Norrköpings stadsfullm.); **Lundblad**, A., riksdagsman (vald av Västmanlands läns landsting); **Larsson**, K. L. J., hemmansägare (vald av Gottlands läns landsting).

Suppleanter.

Husén, J. O., lantbrukare, **Enbergh**, E., skräddarmästare (valda av Stockholms läns landsting); **Kumlin**, E. W., godsägare (vald av Södermanlands läns landsting); **Hagberg**, O., direktör (vald av Östergötlands läns landsting); **Ljungberg**, V., målarmästare (vald av Norrköpings stadsfullm.); **Larsson**, V., riksdagsman (vald av Västmanlands läns landsting); **Moberger**, E., folkskolinspektör (vald av Gottlands läns landsting).

Nämnden för dövstumundervisningen i första distriktet.

I lagen angående dövstumundervisningen den 31 maj 1889 är stadgat, att skolstyrelsens beslut, där desamma angå anskaffande av erforderliga lokaler för skola eller skolas årliga utgiftsstat, skola underställas vederbörande landstings och stadsfullmäktiges prövning. Uppstå därvid olika beslut, skall frågans avgörande hänskjutas till en nämnd, till vilken landsting eller stad, som ej i landsting deltagar, för varje år väljer, efter folkmängden inom sitt område, en ledamot för varje fullt tal av trettio tusen. Går ej folkmängden upp till trettio tusen, väljes dock en ledamot. På enahanda sätt väljas suppleanter till lika antal som ledamöter. Denna nämnd

sammanträder på kallelse av skolstyrelsens ordförande, där skolstyrelsen har sitt säte och bör minst halva antalet av ledamöterna vara tillstädes, om giltigt beslut skall kunna fattas.

Nämnden för dövstumundervisningen i första distriktet innefattar utom Stockholms stad även Stockholms län, Södermanlands län, Västmanlands län, Östergötlands län, Norrköpings stad och Gottlands län.

Senaste valet ägde rum den 3 dec. 1917 för år 1918.

Av stadsfullmäktige valda ledamöter.

Hammarberg, J. F., f. d. rådman; **Herlitz, K. G.**, direktör, stadsfullm.; **Larsson, O. E.**, folkskollärare, stadsfullm.; **Löven, S. A.**, försäkringsdirektör, stadsfullm.; **Lundberg, C. A.**, f. d. rektor; **Martin, E. D. W.**, vice häradshövding; **Norström, Cl. G.**, civilingenjör; **Nyström, J. F.**, lektor, stadsfullm.; **Ramstedt, J. O.**, överståthållare; **Schlytern, F. H.**, f. d. byråchef; **Söderlind, J. G.**, byråchef; **Wassberg, A.**, överlärare; **Örtenblad, O. G.**, rektor.

Övriga ledamöter.

Almqvist, K. Fr. G., godsägare; **Andersson, G.**, godsägare; **Bager-Sjögren, J. L.**, folkskolinspektör; **Berndes, G. F.**, bruksägare; **Bärg, A. J.**, riksdagsman; **af Ekenstam, C. T.**, häradshövding; **Ekman, A.**, landshövding; **Ekwall, G.**, lantbrukare; **Ericsson, J. A.**, häradsskattmästare; **Forsman, P. A.**, disponent; **Fähræus, F. I.**, domprost; **De la Gardie, R.**, greve, f. d. landshövding; **Hamilton, M. A. H.**, greve, disponent; **Jansson, J.**, lantbrukare; **Johansson, C. E.**, hemmansägare; **Jonsson, C.**, f. d. riksdagsman; **Juhlin, J. M.**, godsägare; **Karlsson, J. O.**, borgmästare; **Klingspor, Ph. O. L.**, greve, hovmarskalk; **Larsson, O.**, direktör; **Lind, Th.**, arrendator; **Lindblad, E.**, domänintendent; **Lundborg, J. A.**, grosshandlare; **Odelberg, O. W.**, bruksägare; **Pers, A.**, redaktör; **Sterne, A. J.**, riksdagsman; **Sundberg, A. B.**, lantbrukare; **Tamm, G.**, förutv. statsråd, hovstallmästare; **Vahlqvist, C.**, regementsläkare; **Wersäll, O. R.**, f. d. landshövding; **Uggla, C. G.**, häradshövding; **Åkerlund, E.**, godsägare; **Östberg, G. F.**, godsägare.

Av stadsfullmäktige valda suppleanter.

Boije af Gennäs, S. J. A., rektor; **Cederborg, A.**, rådman, stadsfullm.; **Edberg, K. Th.**, snickarmästare; **Hagman, O. E.**, måleriarbetare, förtroendeman; **Hollsten, E. B.**, f. d. kommandörkapten; **Kämpe, K. A.**, byggnadssnicksman; **Linde, N.**, förtroendeman, stadsfullm.; **Malmsten, K. A.**, f. d. distriktsläkare; **Nilson, A. G.**, direktör; **Stockman, G.**, bankdirektör, stadsfullm.; **Svensson, J.**, fabrikör; **Tigerschiöld, H. E.**, kansliråd, stadsfullm.; **Wiberg, G. E.**, platsexpeditör.

Övriga suppleanter.

Andersson, A. A., lantbrukare; **Andersson, W.**, lantbrukare; **Beck-Friis, C. J.**, frih., disponent; **Bolin, K.**, regementsläkare; **Brolinsson, P. A.**, godsägare; **af Burén, C.**, bruksägare; **Cronstedt, Fr. W.**, greve, kammarherre; **Ekman, A.**, disponent; **Ekman, C.**, redaktör; **Ericsson, J.**, riksdagsman; **Eriksson, A.**, direktör; **Forslund, A. J.**, järnarbetare; **Fjellander, G. H.**, förste provinsialläkare; **Fröier, I.**, folkskollärare; **Gustafsson, C. H.**, disponent; **Hermelin, J.**, frih., godsägare; **Högstedt, Hj.**, godsägare; **Johansson, G.**, riksdagsman; **Kättström, K.**, expeditör; **Lagerbjelke, J. G.**, greve, byråchef, stadsfullm.; **Lundin, J.**, direktör; **Molander, Aug.**, organist; **Möller, O.**, ingenjör; **Nettelbladt, Hj.**, direktör; **Pettersson, D.**, lantbrukare; **Sjögren, A.**, ingenjör; **Wetterling, F.**, rektor; **Upmark, J. A.**, godsägare.

**Sf-
valda
led.
och
rev.**

Delegerade för förvaltning av byggnadskassan vid statens provskola, Nya elementarskolan.

Värden av byggnadskassan åligger rektor jämte en av kollegiet och två av stadsfullmäktige utsedda delegerade.

Valet av de senare ägde rum den 7 dec. 1914 för bestämd tid.

Av stadsfullmäktige valda delegerade.

Juhlin-Dannfelt, C. G., vice auditör, stadsfullm.; **Stockman, G.**, bankdirektör, stadsfullm.

Övriga ledamöter.

Bohlin, K. H., rektor (självskriven), ordf.; **Rydberg, C. F.**, läroverksadjunkt (vald av läroverkskollegiet).

Terminsavgiftsnämnderna vid allmänna läroverken.

När riksdagen år 1904 beslöt en reform av allmänna läroverken, med införande av realskoleexamen och omreglering av lärarnas löner, bestämdes även ändrade grunder för lärungeavgifternas utgående. I samband därmed bestämdes, att stadsfullmäktige i resp. städer skulle för varje allmänt läroverk för en tid av två år utse två ledamöter och två suppleanter i en terminsavgiftsnämnd för avgörande av frågor om lärungeavgifterna. Nämnden består för övrigt av ett kronombud, förordnat av överståthållarämbetet, resp. rektor såsom ordförande och ifrågakommande klassföreståndare i varje fall. För Stockholm valde stadsfullmäktige till dessa nämnder första gången provisoriskt den 21 december 1904 för ett år, andra gången den 1 december 1905 för två år (1906, 1907) enligt instruktion för näm-

**Sf-
valda
led.
och
rev.**

derna den 31 december 1904. En del av terminsavgifterna (till byggnadsfonden) går till stadens kassa och bildar en särskild fond med av stadsfullmäktige särskilt valda revisorer (se nedan sid. 243, 244).

Det senaste valet ägde rum den 3 dec. 1917 för åren 1918—1919.

Högre latinläroverket å Norrmalm.

Av stadsfullmäktige valda ledamöter.

Sandberg, H. T., f. d. bokauktionskommissarie;
Weidenhayn, P. A., banktjänsteman.

Suppleanter.

Gullberg, O. Hj., f. d. förste aktuarie; Kinman-
son, H. S., byrådirektör, stadsfullm.

Kronoombud.

von Wolcker, E. J., f. d. kammarrättsråd.

Högre allmänna läroverket å Södermalm.

Av stadsfullmäktige valda ledamöter.

Dahlberg, A. E., rådman, stadsfullm.; Widtskiöld,
J., kamrerare.

Suppleanter.

Nilsson, F. O. V., bageriåldkare, stadsfullm.; No-
rén, A. J. N., byggnadsingenjör, stadsfullm.

Kronoombud.

Neumüller, O. E., disponent.

Högre realläroverket å Norrmalm.

Av stadsfullmäktige valda ledamöter.

Alfvén, K. A., prakt. läkare; Wassberg, A., över-
lärare.

Suppleanter.

Borge, O. F., fil. dr.; Granholm, C. H., direktör.

Kronoombud.

Hallberg, H. E., kyrkoherde.

Högre realläroverket å Östermalm.

Av stadsfullmäktige valda ledamöter.

Brundin, F. A., direktör; Lovén, E. A., di-
rektör.

Suppleanter.

Blomqvist, A., överlärare; Nordquist, E. A., direk-
tör.

Kronoombud.

Källander, A. J., kyrkoherde.

Nya elementarskolan.

Av stadsfullmäktige valda ledamöter.

Bäckström, E. G. M., f. d. byråchef; Lidell, Fr.
J., handlande.

Suppleanter.

Lindmark, K. A., byggnadsingenjör; Söderberg,
J. G., f. d. överlärare.

Kronoombud.

Corin, A. R., f. d. överdirektör.

Jakobs realskola.

Av stadsfullmäktige valda ledamöter.

Haak, O. K., direktör; Laurentz, W., gross-
handlare.

Suppleanter.

Buhre, K. B., generaldirektör; Ekman, V. R.
tryckeriföreståndare.

Kronoombud.

Rundquist, C. A., rådman.

Katarina realskola.

Av stadsfullmäktige valda ledamöter.

Klefbeck, E. A., kyrkoherde, stadsfullm.; Lars-
son, G., byggmästare.

Suppleanter.

Bergh, A., överlärare; Karlson, E. A., snickare-
mästare.

Kronoombud.

Neumüller, O. E., disponent.

Kungsholmens realskola.

Av stadsfullmäktige valda ledamöter.

Olsson, N. M., skomakeriåldkare; Staf, O. L.,
kakelugnsmakare.

Suppleanter.

Larsson, O. E., folkskollärare, stadsfullm.; Ljung-
gren, A., direktör, stadsfullm.

Kronoombud.

Hellsten, F. W., syssloman.

Vittnen vid den muntliga prövningen i realskoleexamen.

I stadgan för rikets allmänna läroverk den 18 febr. 1905 § 69 bestämmes, att vid den muntliga prövningen i realskoleexamen skola närvara utom eforus eller inspektör minst tre av vederbörande kommunalstyrelse utsedda, ojäviga examensvittnen. Då valet sker först i senare hälften av april månad, kunna uppgifter om dessa uppdrag ej här inflyta. (Se Tillägget.)

Städernas allmänna brandstodsbolags kommitté för Stockholm.

På varje ort, där bolaget utövar försäkringsverksamhet, skall finnas en kommitté, bestående av minst tre, högst fem ledamöter, av vilka styrelsen för bolaget utser en; de övriga, jämte två suppleanter, utses i stad av stadsfullmäktige för ett år.

Det senaste valet ägde rum den 17 dec. 1917.

Av stadsfullmäktige valda ledamöter.

Berglund, J. E., kassör, stadsfullm.; **Elméus, C. K. J.**, arkitekt, stadsfullm.; **Magnusson, A. E.**, byggmästare, stadsfullm.; **Österlöf, O.**, byggmästare.

Av styrelsen utsedd ledamot.

Bengtson, N. J., byggmästare.

Av stadsfullmäktige valda suppleanter.

Berggren, C. D., kamrerare; **Hansson, E.**, byggmästare.

Styrelsen för Stockholms södra spår- vägsaktiebolag¹⁾.

Mellan staden och Stockholms södra spårvägsaktiebolag slöts år 1908 ett avtal, varigenom staden genom tecknande av 10,000 preferensaktier i bolaget, vardera lydande å 100 kr., ingick som delägare i detsamma, bolagets koncession utsträcktes att omfatta nya linjer å Södermalm och områden däromkring samt bolaget fick övertaga Enskedelinjen. Genom två nya aktieemissioner äger staden numera för 20,000 kr. preferensaktier. Den nya koncessionen har lämpats efter den för norra spårvägarna gällande och avser att bereda möjlighet för samtrafik mel-

¹⁾ Genom beslut den 18 mars 1918 hava stadsfullmäktige för sin del godkänt ett avtal mellan AB. Stockholms spårvägar, Stockholms nya spårvägsaktiebolag och Stockholms södra spårvägsaktiebolag angående överlåtande till det förstnämnda bolaget av det sistnämndas egendom samt tillstånd till anläggning och trafikerande av spårvägar å Södermalm, vilket tillstånd samtidigt utsträckes att gälla t. o. m. år 1956. Därjämte beslöt stadsfullmäktige att av de medel, som vid en blivande likvidation av Stockholms södra spårvägsaktiebolag komma att tillfalla staden, anvisa 2,800,000 kr. för teckning i AB. Stockholms spårvägar av 56,000 aktier av serie B å 50 kr. samt uppdrogo åt drätselnämndens andra avdelning att, därest icke före den 1 juli 1918 grunder för samtrafik mellan norra och södra spårvägarna blivit fastställda, omedelbart uppgöra och till stadsfullmäktige inkomma med förslag rörande dylik samtrafik. (Se vidare Tillägget.)

lan linjerna efter år 1916. Bolaget är skyldigt att inom ett år efter anmälan från drätselnämndens andra avdelning, att respektive gator iständsatts, hava anlagt och för trafik öppnat vissa i avtalet uppräknade nya linjer.

Bolagets styrelse består av fem ledamöter, varav tvenne utses av preferensaktiernas innehavare, d. v. s. staden genom drätselnämndens första avdelning.

Senaste valet ägde rum den 28 april 1917. Nytt val sker i slutet av april 1918. (Jfr Tillägget.)

Av staden valda ledamöter.

Lagerholm, O. W., fil. lic., f. d. fabriksidkare, ordf.; **Romare, P. B.**, direktör, stadsfullm.

Övriga ledamöter

(utsedda av stamaktiernas innehavare).

Lundin, E., direktör; **Östberg, G.**, kapten; **Hjortzberg, E. G.**, verkst. dir.

Av staden utsedd revisor för 1917 års förvaltning.

Lidman, C., överlärare, stadsfullm.

Övrig revisor.

Berghman, I., grosshandlare.

Styrelsen för aktiebolaget Stockholms spårvägar.

Efter förhandlingar mellan drätselnämndens första avdelning och ett bankkonsortium beslöt stadsfullmäktige den 30 juni 1915 lämna stadens medverkan till bildande av ett aktiebolag för övertagande och trafikerande av de norra spårvägarna efter den dåvarande koncessionistens utgång med 1916 års slut. Bolagsordning fastställdes av kungl. maj:t den 19 nov. 1915. Aktiekapitalet skall utgöra minst 12 och högst 36 milj. kr. i aktier å 50 kr., fördelade å tvenne grupper, serien A och serien B med lika stort antal aktier. Hela serien B, med ett värde av 12 milj. kr., har tecknats av Stockholms stad och likviderats genom upplåtande av koncession å driften åt bolaget.¹⁾ Aktierna i denna serie medföra viss företrädesrätt till utdelning.

Bolagets styrelse består av sju ledamöter med lika många suppleanter, valda för tre år i sänder. Tre ledamöter och lika många suppleanter utses av stadsfullmäktige, de övriga av aktieägarna å bolagsstämma (varvid aktie av serien B berättigar endast till ¹/₂₀ röst). För granskning av styrelsens förvaltning och bolagets räkenskaper utses årligen tre revisorer med lika många suppleanter, därav två av stadsfullmäktige. Stadsfullmäktiges val av ledamöter ägde rum den 6 dec. 1915 för tiden till 1918 års utgång (kompleteringsval den 5 febr. 1917) och senaste val av revisorer den 14 jan. 1918.

¹⁾ Jfr vidstående not.

**Sf-
valda
led.
och
rev.**

Sf-valda led. och rev. *Av stadsfullmäktige valda ledamöter.*
 *d'Ailly, G. A. H., byråchef, stadsfullm.; *Lindmark, C. A., skomakarmästare, stadsfullm.; *Wahl, G. A., montör, stadsfullm.

Övriga ledamöter.
 (Utsedda av bolagsstämman.)

Almström, K. W., disponent; Cederström, R. S. C. T., kammarherre; Nyman, V., ombudsman i Stockholms enskilda bank; Rydin, S. L. H., generaldirektör, ordf.

Av stadsfullmäktige valda suppleanter.

*Forssberg, E. V., kamrerare, stadsfullm.; *Juhlin-Dannfelt, C. G., vice auditör, stadsfullm.; *Nilsson, F. O. V., bageriidkare, stadsfullm.

Övriga suppleanter.
 (Utsedda av bolagsstämman.)

Aminoff, G. C. G., kabinetskammarherre; Dieden, G., byrådirektör; Nehrman, Hj., generaldirektör; Sjödahl, J., grosshandlare.

Av stadsfullmäktige för granskning av 1918 års förvaltning utsedda revisorer.

Welin, K. G. A., trafikdirektör, stadsfullm.; en vakant; Jonsson, J. A., andre folkskolinspektör, stadsfullm. (suppl.); Hultman, G. H., civilingenjör, stadsfullm. (suppl.).

Övriga revisorer.
 (Utsedda av bolagsstämman.)

Cassel, I. O., revisor; Holmström, H. J., ingenjör, revisor (suppl.).

Styrelsen för Stockholm—Nynäs järnvägsaktiebolag.

På grund av rättegäran, som Stockholms stad iklätt sig för denna järnväg, äger den i styrelsen insätta en ledamot ävensom en ledamot av revisionen.

Stadsfullmäktiges val av ledamot ägde rum den 18 mars 1918 för tiden till och med nästa års ordinarie bolagsstämma och av revisor den 14 jan. 1918.

Av stadsfullmäktige vald ledamot.
 Wickman, C. G. T., partikassör, stadsfullm.

Övriga ledamöter.
 (Valda av bolagsstämman.)

Bergelmer, S. A. J., verkst. direktör; Bäckström, J. W., grosshandlare; Norström, E. G., f. d. kanslissekreterare, vice ordf.; Sjögren, S. A. Hj., professor, ordf.

Av stadsfullmäktige för granskning av 1917 års förvaltning vald revisor.
 Thelander, C. Th. F., ingenjör, stadsfullm.

Övriga revisorer.
 (Utsedda av bolagsstämman.)

Nathorst-Böös, E. J., vice häradsförvaltare; Uppmark, J., godsägare.

Styrelsen för Stockholm—Västerås—Bergslagens nya järnvägsaktiebolag.

På grund av rättegäran, som Stockholms stad iklätt sig för denna järnväg, äga stadsfullmäktige tillsätta en styrelseledamot och en revisor.

Det senaste ledamotsvalet ägde rum den 17 april 1916 för tiden t. o. m. 1917 års bolagsstämma (valet för nästa verksamhetsår är ännu — april 1918 — icke verkställt), senaste val av revisor den 14 jan. 1918.

Av stadsfullmäktige vald ledamot.
 Dahlberg, A. E., rådmann, stadsfullm.

Övriga ledamöter.
 (Valda av bolaget, en utsedd av kungl. maj:t.)

Corin, A. R., f. d. överdirektör (utsedd av kungl. maj:t); Kamph, A. O. L., direktör; Murray, W., landshövding; Nachmansson, J., bankdirektör; Serrander, M., ingenjör; Söderberg, O. A., direktör; Tamm, H. S., bankdirektör, ordf.; Wrede, F. E. F. F., greve, ryttmästare, vice ordf.

Av stadsfullmäktige för granskning av 1917 års förvaltning vald revisor.
 Welin, K. G. A., trafikdirektör, stadsfullm.

Övriga revisorer.
 Ekelund, D., landssekreterare (utsedd av kungl. maj:t); Byström, A. H., överste; Fahllroth, J. H. S., länsassessor; Karlsson, J. O., borgmästare.

Styrelse för bron Ropsten—Lidingön (Lidingöbrostyrelsen).

Jämligt § 4 i ett mellan Stockholms stad och Lidingö köping den 16 okt. 1916 träffat avtal om utförande av en broanläggning över Lilla Värtan mellan Ropsten och Lidingön skall anläggningens utförande och framtida drift ombesörjas av en brostyrelse. Denna skall bestå av en ordförande jämte suppleant, utsedd av kungl. maj:t, samt tolv ledamöter, valda för fyra år, hälften av Stockholms stadsfullmäktige och hälften av Lidingö kommunalfullmäktige. Från vardera kommunen utses fyra suppleanter. Vardera

kommunen utser även en revisor med en suppleant. Val till styrelse förrättades av Lidingö kommunalfullmäktige den 26 mars och av Stockholms stadsfullmäktige den 2 april 1917. Stadsfullmäktigeval av revisorer ägde rum den 14 jan. 1918.

Ordförande.

Hansen, F. V., generaldirektör.

Suppleant för ordförande.

Wijnbladh, O. J. F., överdirektör.

Av stadsfullmäktige utsedda ledamöter.

Kreüger, H., civilingenjör, professor; Lamm, H. F., grosshandlare, stadsfullm.; Roberg, Th., konsul, stadsfullm.; Wahl, G. A., montör, stadsfullm.; Wallenberg, J. O., kapten, direktör, stadsfullm.; Vinberg, S. W., överingenjör, stadsfullm.

Av Lidingö köpings kommunalfullmäktige utsedda ledamöter.

Dalén, N. G., direktör; Hasselquist, N., direktör; Oldenburg, U., vice häradshövding; Petersson, G. A., president; Raaschou, Th., bankdirektör; Wahlgren, A., sekreterare i järnvägsstyrelsen.

Av stadsfullmäktige utsedda suppleanter.

Bernström, P. R., f. d. löjtnant, direktör, stadsfullm.; Elméus, C. K. J., arkitekt, stadsfullm.; Tengdahl, K. A., ledamot av försäkringsrådet, stadsfullm.; Thelander, C. Th. F., ingenjör, stadsfullm.

Av Lidingö köpings kommunalfullmäktige utsedda suppleanter.

Harring, K. G., rådman; Markman, N. F., notarie; Semler, C., ingenjör; Thorngren, K., överingenjör.

Sekreterare.

Malm, F., sekreterare och bitr. ombudsman i vattenfallsstyrelsen.

Kontrollant vid brobyggnadsarbetet.

Nordendahl, E. H., civilingenjör.

Byggnadsutskott.

Ordf. och hans suppl. samt hrr Kreüger, Vinberg, Hasselquist och Semler.

Underhandlingsutskott.

Ordf. och hans suppl. samt hrr Lamm, Thelander, Petersson och Raaschou.

Av stadsfullmäktige utsedda revisorer för granskning av 1917 års förvaltning.

Hagelquist, K. F. P., kapten, stadsfullm.; Sandberg, H. K. A., bankassör, stadsfullm. (suppl.)

Övriga revisorer.

Vakanta.

Styrelsen för aktiebolaget Stockholms tomträttskassa.

Aktiebolaget Stockholms tomträttskassa har till ändamål att mot säkerhet av inteckning i tomträtter utlåna penningar för att befämja uppförande av byggnader på Stockholms stad tillhörig mark. Staden har iklätt sig garanti för kassans obligationer. Stadsfullmäktige hava den 27 april 1916 beslutat förvärva aktiemajoriteten i kassan, i samband varmed genomfördes en ändring i bolagsordningen i syfte att tillförsäkra staden större inflytande på kassans ledning.

Jämlikt § 7 i den för bolaget den 25 sept. 1908 fastställda bolagsordning äga stadsfullmäktige att, så länge stadens garanti för bolagets obligationer varar, utse en ordinarie ledamot och en suppleant i styrelsen samt jämlikt § 8 en revisor och suppleant för denne.

Stadsfullmäktiges senaste val av ledamot ägde rum den 18 mars 1918 för tiden till 1919 års ordinarie bolagsstämma samt av revisor den 14 jan. 1918.

Av stadsfullmäktige vald ledamot.

Lamm, H. F., grosshandlare, stadsfullm., ordf.

Övriga ledamöter.

(Valda av bolagsstämman.)

Axelsson, H. A., direktör, stadsfullm.; Hagman, O. E., måleriarbetare, kassör; Lagerheim, C. H. T. A., f. d. generaldirektör; Meurling, C. H. F., direktör.

Av stadsfullmäktige vald suppleant.

Yngström, P., jur. kand., advokat.

Övriga suppleanter.

(Valda av bolagsstämman.)

Friberg, E., förman; Magnusson, K. G., ingenjör.

Av stadsfullmäktige för granskning av 1918 års förvaltning utsedda revisorer.

Carlsson, C. M., direktör, stadsfullm.; Berglund, J. E., kassör, stadsfullm. (suppl.)

Övriga revisorer.

(Valda av bolagsstämman.)

Påhlman, A. E., stadsingenjör; Åbergsson, Anna M. A., fröken; Ekström, A. I. Fr., fabrikör (suppl.).

Sf-
valda
led.
och
rev.

Sf-valda led. och rev. Styrelsen för aktiebolaget Stockholmssystemet.

Enligt förordningen av den 9 juni 1905 angående försäljning av brännvin § 15, sådan denna lyder enligt kungl. förordning den 18 juli 1913, skall styrelse för bolag, som fått åt sig upplåten rätt till handeln med brännvin, utses i Stockholm sålunda, att två styrelseledamöter utses av bolagets delägare, en av överståthållarämbetet och två av stadsfullmäktige. På enahanda sätt utses jämväl suppleanter. Av revisorerna utses två av stadsfullmäktige, en av överståthållarämbetet. Överståthållarämbetet har den 6 oktober 1913 beslutat antaga det av AB. Stockholmssystemet ingivna anbud å övertagande för tiden 1 jan. 1914—31 dec. 1916 av rätten till utskänkning och utminuterung av brännvin i Stockholm. Genom överståthållarämbetets beslut den 25 okt. 1916 meddelades bolaget koncession även för åren 1917—19.

Stadsfullmäktiges val av ledamöter och suppleanter för tiden t. o. m. utgången av år 1919 skedde den 4 dec. 1916, val av revisorer förrättades den 14 jan. 1917.

Av stadsfullmäktige valda ledamöter.

Lindqvist, F. L., snickare, stadsfullm.; Ringholm, K. E., direktör, stadsfullm.

Övriga ledamöter.

(Valda av bolagsstämman.)

Bergenholtz, F. E., generalkrigskommissarie, ordf. (utsedd av överståthållarämbetet); Bratt, I., med. lic., stadsfullm., verkst. dir.; Lagerbjelke, J. G., greve, byråchef, stadsfullm.

Av stadsfullmäktige valda suppleanter.

Lund, C. J., skrädderiidkare, stadsfullm. (förste suppl.); von Koch, G. H., redaktör, stadsfullm. (andre suppl.).

Övriga suppleanter.

(Valda av bolagsstämman.)

Romare, A. V., direktör (utsedd av överståthållarämbetet); Peyron, A. E., kansli sekreterare, kassadirektör; Wahl, G. A., montör, stadsfullm.

Av stadsfullmäktige för granskning av 1918 års förvaltning utsedda revisorer.

Nordgren, F. L., förtroendeman, stadsfullm.; Schultz, L. H., direktör, stadsfullm.; d'Ailly, G. A. H., byråchef, stadsfullm. (förste suppl.); Lidman, C., överlärare, stadsfullm. (andre suppl.).

Övriga revisorer.

Rabenius, L. P. T., bankdirektör, Wikland, E. M., major (utsedda av bolagsstämman); Fryxell, K. A., generaldirektör (utsedd av överståthållarämbetet).

Direktionen för änke- och pupillkassan vid stadens ämbetsverk.

Rörande denna kassa, se nedan sid. 264 och 305.

Styrelsen för stiftelsen Wilhelm Govenii minne.

(Bostadsfond.)

I styrelsen välja överståthållarämbetet, stadsfullmäktige och fattigvårdsnämnden vardera en ledamot; de tre sålunda valda välja två. Dessutom välja stadsfullmäktige för granskning av stiftelsens förvaltning och räkenskaper två revisorer och två revisorssuppleanter. Ordföranden erhåller 500 och varje ledamot 350 kronors arvode.

Av stadsfullmäktige valdes ledamot senast den 6 dec. 1915 för tiden 1916—20 och revisorer den 14 jan. och 18 mars 1918.

Av stadsfullmäktige vald ledamot.

Norström, Cl. G., civilingenjör, vice ordf.

Av fattigvårdsnämnden vald ledamot.

Bohman, H. E. M., justitieråd, ordf.

Övriga ledamöter.

Lindblom, F. G. A., fattigvårdsinspektör, Hansson, E., byggmästare (valda av övriga ledamöter); Alrutz, A. O., f. d. byggnadschef (utsedd av överståthållarämbetet).

Sekreterare och redogörare: Hernlund, V., fil. d.r.

Av stadsfullmäktige för granskning av 1917 års räkenskaper utsedda revisorer.

Broomé, f. Lothigius, Emilia A. K., fru, stadsfullm.; Österdahl, H. M., roteman; Andersson, P., folkskollärare, stadsfullm. (suppl.); en vakant (suppl.).

Styrelsen för stiftelsen Fredric Eens minne.

Stiftelsen har till ändamål att bereda bostad på billiga villkor åt obemedlade ensamstående kvinnor och huld och vård åt deras barn, huvudsakligen till sådana arbetande mödrar, som efter vistelse å barnbördshus, spädbarnshem och dylika inrättningar hava behov av skydd för sig själva och sina barn. Stiftelsens tillgångar skola förvaltas av en styrelse, bestående av tre personer, utsedda en av överståthållarämbetet, en av stadsfullmäktige och en av fattigvårdsnämnden jämte lika många suppleanter och för en tid av tre år. För den årliga revisionen utse stadsfullmäktige två revisorer med lika många suppleanter.

Stadsfullmäktiges val av ledamot förrättades den 21 febr. 1916 för åren 1916—18 och av revisorer den 14 jan. 1918.

Sf.
valda
led.
och
rev.

Av stadsfullmäktige vald ledamot.

*Nyström, J. F., lektor, stadsfullm.

Övriga ledamöter.

von Heideken, G., vice häradsbörjör (utsedd av överståthållarämbetet), ordf.; Lindblom, F. G. A., fattigvårdsinspektör (utsedd av fattigvårdsnämnden).

Av stadsfullmäktige vald suppleant.

*Wickman, C. G. T., partikassör, stadsfullm.

Övriga suppleanter.

Herrström, O., byggmästare (utsedd av överståthållarämbetet); Wedberg, Ebba Ch., fröken (utsedd av fattigvårdsnämnden).

Av stadsfullmäktige för granskning av 1917 års räkenskaper utsedda revisorer.

d'Ailly, G. A. H., byråchef, stadsfullm.; Lindhagen, Anna J. J., barnavårdsinspektör, stadsfullm.; Schultz, L. H., direktör, stadsfullm. (suppl.); Laurent, V. E., prakt. läkare (suppl.).

Styrelsen för Oscar och Maria Wiklanders understödsfond.

Ur stiftelsen, som förvaltas av direktionen för statens järnvägars änke- och pupillkassa jämte tvenne av stadsfullmäktige utsedda personer, sker årligen utdelning till i behov av understöd varande, i Stockholms stad boende och mantalsskrivna änkor och oförsörjda döttrar efter avlidna delägare i statens järnvägars änke- och pupillkassa.

Stadsfullmäktiges val ägde rum den 19 maj 1913 för obestämd tid.

Av stadsfullmäktige valda ledamöter.

Nilsson, F. O. V., bageriiddkare, stadsfullm.; Wahl, G. A., montör, stadsfullm.

Övriga ledamöter.

Allander, A. P., sekreterare; Eriksson, E. G. E., förste kontorsbiträde; Iacobi, G., byråchef, kassadir.; Wikland, S. Hj. S., distriktschef, vice ordf.; Virgin, I., överdirektör, ordf.

Kommittén för ett »nationalmonument».

(Kommitté för uppresande i huvudstaden av ett åt fosterlandet ägnat monument.)

Sedan ministre plénipotentiaire F. H. R. Kleen hos kungl. maj:t gjort underdänig framställning om uppresande i huvudstaden av ett åt fosterlandet ägnat monument och som grundplåt för sagda ändamål överlämnat 100,000 kr.,

vartill ytterligare donerades 10,000 kr. av f. d. generalkonsul Claes Belinfante-Östberg, anhöll chefen för kungl. civildepartementet i skrivelse av den 18 nov. 1908, att stadsfullmäktige ville utse två personer att vara ledamöter i en enligt nädligt bemyndigande den 17 juni 1908 tillsatt kommitté, som skulle hava i uppdrag att framlägga förslag och vidtagna åtgärder ägnade att möjliggöra monumentets åvägbringande. Valet ägde rum den 7 dec. 1908.

Vid den av kommittén utsatta tiden för inkommande med tävlingsförslag och kostnadsberäkning för monumentet hade 36 förslag ingivits. Bland dessa uttogos av en jury 3 förslag. Av dessa har emellertid kommittén icke ansett något böra komma till utförande.

Frågan om tävling har ansetts böra vila någon tid, men står det dock öppet att inkomma med förslag till sekreteraren eller någon av de övriga ledamöterna, då dylikt förslag upptages till granskning av kommittén.

Ordförande.

H. K. H. Kronprinsen.

Av stadsfullmäktige valda ledamöter.

von Friesen, S. G., fil. dr., f. d. lektor; Norström, Cl. G., civilingenjör.

Övriga ledamöter

(utsedda av chefen för civildepartementet).

Cederström, G. O., frih., f. d. professor; Ekman, J., konsul; Grill, C. E., överste (se nedan); Lundberg, J. T., professor; Lundbohm, Hj., disponent; Möller, C. O., generaldirektör, vice ordf.; Swartz, P. J. J., grosshandlare.

Sekreterare och kassaförvaltare.

Grill, C. E. (se ovan).

Eva Bonniers donationsnämnd.

Enligt det av stadsfullmäktige den 15 mars 1909 antagna reglementet för Eva Bonniers donationsfond, avsedd för konstnärligt utmyckande av offentliga byggnader och platser i Stockholm, skola fullmäktige, när fondens avkastning uppgår till 25,000 kr. utöver val som fordras till vissa i testamentet bestämda legat, tillsätta en särskild nämnd, vars ledamöter skola vara sju. Av dessa utse stadsfullmäktige inom sig en; av de övriga skola fem vara konstnärer, dit även arkitekter enligt reglementet hänföras; av dem skola högst tre vara målare, minst en skulptör och minst en arkitekt. Dessa utses genom val, varvid rösträtt tillkommer svensk konstnär, som uppnått 25 års ålder och utställt arbete vid någon av svenska konstnärer anordnad utställning, där jury fungerat. Tid för val kun-

**Sf-
valda
led.
och
rev.**

göres i tidningarna. Sedan dessa två val skett, välja dessa sex en sjunde person, som icke är konstnär men ådagalagt synnerligt intresse för konst. Valet avser en tid av fem år.

Stadsfullmäktiges senaste val ägde rum den 15 nov. 1915 för tiden 1916—20, konstnärernas den 11 mars 1916. Valet av den sjunde ledamoten och dennes suppleant förrättades den 6 april 1916.

Av stadsfullmäktige vald ledamot.

Bendixson, I. O., professor, stadsfullm., vice ordf

Övriga ledamöter.

H. K. H. Prins Eugen; **Bergh, R.**, överintendent; **Eriksson, C.**, skulptör; **Hedberg, T. H.**, teaterchef, ordf.; **von Schulzenheim, Ida**, målare; **Tengbom, I. J.**, professor.

Av stadsfullmäktige utsedd suppleant.

Lilja, S. A. J., hovintendent, stadsfullm.

Övriga suppleanter.

Bergsten, C., arkitekt; **Bonnier, K. O.**, bokförläggare; **Lindberg, E.**, skulptör; **Palm, T.**, målare; **Stubelius, T.**, arkitekt; **Wilhelmsson, K. W.**, målare.

Sekreterare.

Oibers, G. E.

Styrelsen för »Liljevalchs konsthall».

Sedan grosshandlaren C. F. Liljevalch i testamente tillerkänt utredningsmännen i sitt bo-befogenhet att bestämma om användningen av överskottsmedlen, sedan av testator gjorda donationer utgått, förklarade sig utredningsmännen villiga att använda intill 500,000 kr. för att i Stockholm få till stånd en byggnad, huvudsakligen avsedd för konstupställningar. Donationen gjordes under förutsättning, att stadsfullmäktige till byggnadstomt upplåte ett område i kv. Fyrkanten (numera kv. Konsthallen) å Djurgården. Den 31 mars 1913 upplåte stadsfullmäktige tomten i fråga samt uppdrogo åt drätsel-nämndens första avdelning att med utredningsmännen träffa avtal om byggnadens förvaltning. Enligt detta avtal, som avslöts den 26 maj 1914, skall konsthallen förvaltas av en styrelse, bestående av fyra personer (därav en intendent för byggnaden), utsedda av drätsel-nämndens första avdelning; dock skulle utredningsmännen första gången äga utse intendenten och ytterligare en ledamot. På framställning av utredningsmännen beslöt emellertid drätsel-nämndens första avdelning den 2 jan. 1915, att styrelsen till en början skulle bestå av fem personer, varav tre skulle utses av avdelningen och två av utredningsmännen, varjämte intendenten finge utses av styrelsen utom dess krets.

Konsthallen har våren 1916 tagits i bruk.

Drätsel-nämndens första avdelning utsåg senast den 23 okt. 1917 sina representanter för obestämd tid.

Av drätsel-nämndens första avdelning valda ledamöter.

H. H. K. Prins Eugen; **Kinander, C. E.**, direktör, riksgäldsfullm:s ordf.; **Lamm, H. F.**, grosshandlare, stadsfullm.

Övriga ledamöter.

Eriksson, C., skulptör; **Nordström, K.**, målare.

Styrelsen för Svenska cancerföreningens Stockholmsavdelning.

Den 17 februari 1913 beslöto stadsfullmäktige att till utdelning disponibla medel ur Forsgrenska fonden (500,000 kr.) skulle tilldelas Svenska cancerföreningens Stockholmsavdelning mot villkor bl. a., att stadsfullmäktige skulle äga rätt utse en ledamot i styrelsen jämte en revisor och suppleant för denne.

Stadsfullmäktiges senaste val av ledamot skedde den 21 febr. 1916 för åren 1916—18 och av revisor den 14 jan. 1918.

Av stadsfullmäktige vald ledamot.

***Borgström, A. G. S.**, justitieråd, stadsfullm.

Övriga ledamöter.

Berg, J. W., f. d. professor, ordf.; **Forsner, J. Hj.**, professor; **Forssell, G.**, professor, sekr.; **Hultgren, E. O.**, överläkare; **Nachmansson, J.**, bankdirektör, skattmästare; **Printzsköld, O. H. R.**, riksmarskalk.

Av stadsfullmäktige för granskning av 1918 års förvaltning utsedda revisorer.

Magnusson, G. G., bankdirektör, stadsfullm.; **Widerström, Karolina O.**, prakt. läkare (suppl.).

Stockholms kooperativa bostadsförening.

Med godkännande av stadgar för föreningen beslöto stadsfullmäktige den 15 maj 1916 till densamma upplåta tomtmark samt tillika att iklåda staden viss garanti för lån mot teckningar i föreningens fastigheter. Enligt stadgarna äga stadsfullmäktige utse en ledamot i föreningens förtroenderåd och en i dess styrelse ävensom en revisor. Stadsfullmäktiges val av de två förra skedde den 19 juni 1916 (för tiden till 1918 års årsmöte) och av revisor den 14 jan. 1918.

Av stadsfullmäktige vald ledamot i styrelsen.

*Sandberg, H. K. A., bankkassör, stadsfullm., ordf.;
*Thelander, C. Th. F., ingenjör, stadsfullm. (suppl.).

Av stadsfullmäktige vald ledamot i förtroenderådet.

*Magnusson, G. G., bankdirektör, stadsfullm.;
*Romare, P. B., direktör, stadsfullm. (suppl.).

Övriga styrelseledamöter.

Eriksson, E. G. E., förste kontorsbiträde; Fredriksson, E. A., filare; Lundberg, E. O., typograf; Vestin, C. G., snickare.

Av stadsfullmäktige för granskning av 1918 och 1919 års förvaltning vald revisor.

Carlsson, C. M., direktör, stadsfullm.

Övriga revisorer.

Eklund, K., ombudsman; Mattisson, E., förman.

Bostadsföreningen Framtiden, u. p. a.

Den 7 maj 1917 beslöto stadsfullmäktige att åt Bostadsföreningen Framtiden u. p. a. — vars stadgar äro avfattade i överensstämmelse med av stadsfullmäktige den 15 maj 1916 gillade mönsterstadgar för vissa allmännyttiga bostadsföreningar (jfr bubih nr 68 för år 1916) — iklåda sig garanti för vissa av föreningen upptagna byggnadslån mot inteckningar i dess för ifrågavarande lån uppförda byggnader jämte förvärfvad tomtträtt. Enligt stadgarna äga stadsfullmäktige utse en ledamot i föreningens styrelse och en i dess förtroenderåd, båda med var sin suppleant, ävensom en revisor. Stadsfullmäktiges val av såväl de två förra (för tiden till 1919 års årsmöte) som av den senare ägde rum den 21 maj 1917.

Av stadsfullmäktige vald ledamot i styrelsen.

Elméus, C. K. J., arkitekt, stadsfullm.; Löfgren, A., sekreterare, stadsfullm. (suppl.).

Av stadsfullmäktige vald ledamot i förtroenderådet.

Wahl, G. A., montör stadsfullm.; Nilsson, J. P., kamrerare (suppl.).

Övriga styrelseledamöter.

Adling, K. A. A:son, byggnadsingenjör; Dahlqvist, G. L., målarmästare; Jernberg, Chr., skrädderiarbetare; Martin, E. D. W., advokat.

Av stadsfullmäktige för granskning av 1917 och 1918 års förvaltning vald revisor.

Lovén, S. A., försäkringsdirektör, stadsfullm.

Övriga revisorer.

Andersson, J., handelsarbetare; Gustafsson, G. A. T., bokbindare.

Allmänna läroverkens byggnadsfond.
(Jfr sid. 232 och 236.)

Av stadsfullmäktige för granskning av 1917 års räkenskaper utsedda revisorer.

Lovén, S. A., försäkringsdirektör, stadsfullm.; Sillén, O. K. G., professor.

Övriga revisorer.

(Utsedda av direktionen över Stockholms stads undervisningsverk.)

Hafström, T. A. E., rådmän; Örtenblad, O. G., rektor.

Stiftelsen Konung Oscar I:s minne.

Av stadsfullmäktige för granskning av 1917 års räkenskaper utsedda revisorer.

Cederborg, A., rådmän, stadsfullm.; Larsson, O. E., folkskollärare, stadsfullm.

Övrig revisor.

Stjernstedt, S. F. A., frih., kammarherre (vald av stiftelsen).

Stiftelsen för gamla tjänarinnor.

Av stadsfullmäktige för granskning av 1917 års räkenskaper utsedd revisor.

Alexanderson, C. A., vice härads hövding, bruksägare; Hedin, Alma I. S., fröken (suppl.).

Övriga revisorer.

(utsedda av stiftelsen).

Cervin, C., bankir; Yngström, P., advokat; Öhman, E., grosshandlare; Berwald, Fr. R., fil. d.r., civilingenjör.

Poliskammaren.

(Jfr sid. 5.)

Av stadsfullmäktige för granskning av 1917 års räkenskaper utsedda revisorer.

Forssberg, E. V., kamrerare, stadsfullm.; Karlmark, A., föreståndare, stadsfullm.; Mårtensson, M., fanjunkare, stadsfullm.

Övrig revisor

(förordnad av kungl. maj:t).

Smerling, C. O., kammarrättsråd, ordf.

Sf. valda led. och rev.

Sf. Aktiebolaget Stockholms arbetarhem.
valda *Av stadsfullmäktige för granskning*
led. *av 1917 års räkenskaper utsedd*
och *revisor.*
rev. Sandberg, H. K. A., bankkassör, stadsfullm.

Övriga revisorer
 (valda av bolagsstämman).
 Cederström, R., frih., överstelöjtnant; Lettström, G.,
 bankdirektör; Almquist, Signe, fröken (suppl.).

Bostadsaktiebolaget Vanadislunden.
Av stadsfullmäktige för granskning
av 1917 års räkenskaper utsedd
revisor.
 Kjerrulf, G., medicinalråd.

Övriga revisorer
 (valda av bolagsstämman).
 Sterky, C. E. Th., krigsråd; Sjögren, J., hov-
 rätts e. o. notarie.

Förmyndarkammaren.
Av stadsfullmäktige för granskning
av 1917 års räkenskaper utsedda
revisorer.

Lagerholm, O. W., fil. lic., f. d. fabriksidkare; Lilja,
 S. A. J., hovintendent, stadsfullm.; Löfgren,
 B. G., kamrerare; Magnusson, G. G., bank-
 direktör, stadsfullm.

Övrig revisor
 (utsedd av Allmänna barnhuset).
 Jacobson, T. A., intendent.

Nya elementarskolans byggnadskassa.
Av stadsfullmäktige för granskning
av 1917 års räkenskaper utsedd
revisor.

Gard, A. F., advokat.

Övrig revisor
 (vald av direktionen över Stockholm stads
 undervisningsverk).
 Nyström, N. G., f. d. rådman.

Aktiebolaget Hemtrefnad.
Av stadsfullmäktige för granskning
av 1917 års räkenskaper utsedd
revisor.

Löfgren, A., sekreterare, stadsfullm.

Övriga revisorer
 (valda av bolagsstämman).
 Alexanderson, C. A., vice härads hövding, bruks-
 ägare; Hartzell, Selma, prokurist.

Grevesmühlska samskolan.
 (Jfr sid. 247.)

Av stadsfullmäktige för år 1917
utsedda revisorer.
 Forsell, J. A. S:son, expeditiönsföreståndare; Wider-
 ström, Karolina O., prakt. läkare.

Stockholms arbetarinstitut.
 (Jfr sid. 250.)

Av stadsfullmäktige för löpande
räkenskapsår utsedda revisorer.
 Forsberg, E. V., kamrerare, stadsfullm.; Malm,
 C. G., sekreterare, stadsfullm.; Larsson, O. E.,
 folkskollärare, stadsfullm. (suppl.).

Övriga revisorer
 (valda av Arbetarinstitutsföreningen).
 Berggren, C. Hj., bokhållare; Lidmark, W., kon-
 torsskrivare.

Institutioner, vilka av staden understödjas.

Undervisningsanstalter.

(Skolor, yrkesskolor, föreläsningsanstalter, bibliotek etc.)

Allmänna läroverken.

Stadens bidrag år 1918: 640,990 kr.

Bidrag till lärarnas vid allmänna läroverken avlönning jämlikt kungl. brev den 20 november 1816: 15,000 kr.

Hyresersättning till rektorer: 16,500 kr. Denna hyresersättning utgår för vart och ett av åren 1916—1918 med 2,700 kr. vid de högre allmänna läroverken och 2,300 kr. vid realskolorna; därest vederbörande rektor är mantalsskriven utom Stockholm, utgår ersättningen med respektive 1,700 och 1,600 kr.

Hyreshjälp till rektor vid Nya elementarskolan: 1,000 kr. Denna hyreshjälp utgår för vart och ett av åren 1916—1918; därest vederbörande är mantalsskriven utom Stockholm, utgår ersättningen med 700 kr.

Hyreshjälp till lektorer och adjunkter vid allmänna läroverken: 115,000 kr.

Hyreshjälp till ordinarie tekningslärare vid allmänna läroverken: 4,000 kr.

Hyreshjälp till ordinarie gymnastiklärare vid allmänna läroverken: 2,600 kr.

Hyreshjälp till extra lärare och extra ordinarie lektorer vid allmänna läroverken: 10,000 kr.

Hyreshjälp till lektorer och adjunkter, tekningslärare, gymnastiklärare samt extra lärare och e. o. lektorer utgår allenast till den, som är mantalsskriven i Stockholm, eller som, från annan ort dit befördrad, där bosatt sig, men ännu icke hunnit bliva därstädes mantalsskriven.

Tillfällig hyreshjälp under år 1918 åt lärare vid allmänna läroverken: 11,000 kr.

Beräknad hyra för skollokaler: 408,890 kr. Läroverkshusens underhåll: årlig kostnad 50,000 kr.

Inventariers inköp och underhåll: årlig kostnad 7,000 kr.

Högre flickskolor.

Stadens bidrag år 1918: högst 102,800 kr. Bidrag till lönetillägg åt lärarinnor vid högre flickskolor: 30,000 kr. Bidrag till pensionering av lärarinnor vid de högre flickskolorna: 15,000 kr.

Bidragen äro beviljade för åren 1916—1918 att tilldelas var och en av Afzelli elementarskola för flickor, Ateneum för flickor, Brummerska skolan, Detthowska skolan (enligt stadsfullmäktiges beslut den 19/1 1914 jämväl för undervis-

ning i huslig ekonomi), Kungsholms elementarskola för flickor, Kungsholms läroverk för flickor (f. d. Privata elementarskolan för flickor på Kungsholmen), Lyceum för flickor, Lychouska skolan, Margaretaskolan, Nya elementarskolan för flickor, Oskarsskolan (f. d. Realskolan för flickor), Anna Sandströms skola, Anna Schulheis' skola, Södermalms högre läroanstalt för flickor, Wallinska flickskolan samt Ählinska skolan med enahanda belopp, som av statsverket tillerkännes dessa skolor för samma tid, samt under villkor, att redogörelser för sålunda understödda skolors verksamhet under ifrågavarande tid, avfattade enligt av kungl. maj:t meddelade föreskrifter, avlämnas till drätselnämndens första afdelning, samt att stadens bidrag skall utbetalas på samma tider som statens.

Anslaget till lönetillägg är beviljat för åren 1916—1918 och skall användas som bidrag till lönetillägg åt lärarinnor vid av kommunen understödda högre flickskolor; sådant bidrag utgår med hälften av det belopp, statsverket för samma ändamål tillerkänner dylik skola under samma tid, och utbetalas på samma tider som statens bidrag.

Anslaget till pensionering är beviljat för åren 1916—1918 och skall användas såsom bidrag till pensionering av lärarinnor vid av kommunen understödda högre flickskolor; sådant bidrag utgår enligt de grunder, som innefattas i kungl. kungörelsen den 23 dec. 1910 angående pensionering av den kvinnliga lärarpersonalen vid enskilda läroanstalter, och utbetalas på samma tider som statens bidrag.

Första dövtumundervisningsdistriktet.

Stadens bidrag år 1918: 40,898: 88 kr.

Lagen den 31 maj 1889 ang. dövtumundervisningen indelar riket för dövtumundervisning i sju distrikt, det första omfattande bl. a. Stockholm (jfr sid. 234). § 34 i nämnda lag stadgar, att utgifterna för undervisning, lärares avlönning, lärjungarnas underhåll, anskaffande av erforderliga lokaler för skolan, skolmöbler, undervisningsmateriel och vad i öfrigt för skolan erfordras skall bestridas av skoldistriktet.

Småbarnsskolesällskapet i Stockholm.

Stadens bidrag år 1918: 2800 kr. (varav 300 kr. hyresbidrag).

Sällskapet underhåller tre småbarnsskolor, en å Östermalm (Grevtureg. 44), en för Jä-

**Understödda in-
stitutioner.** kobs och Johannes församlingar (Döbelnsg. 42) samt en i Katarina församling (Fjällg. 31). Småbarnsskolorna avse att mottaga fattiga barn under en del av dagen för att sysselsätta dem med de första grunderna i läsning och skrivning m. m. Barn från 4 år till skolåldern mottagas.

Stadens bidrag utgår under villkor, att de av sällskapet anordnade s. k. småbarnsskolornas verksamhet ställes under av folkskoledirektionen anordnad inspektion.

Sällskapet åtnjuter vidare understöd av Katarina (1,200 kr.), Jakobs (550 kr.), Johannes (700 kr.) och Hedvig Eleonora (700 kr.) församlingar samt fattigvårdsstyrelsen i Katarina (ersättning för mat med 59 öre pr barn och dag).

Stockholms högskola.

Stadens bidrag till en stats- och rättsvetenskaplig avdelning för år 1918: högst 35,000 kr. (se villkoren nedan).

Stadens bidrag till meteorologiska stationer år 1918: 3,200 kr.

För upprättande i Stockholm av en högskola bildades 1869 Högskoleföreningen. Sedan föreningen mottagit en del donationer, antog den år 1877 stadgar för skolan, varefter föreläsningar började hållas år 1878. Understöd av staden erhöles 1879. Höstterminen 1881 in-skrevos de första lärjungarna. Kungl. maj:t fastställde den 20 november 1903 grundstadgar för högskolan samt gav densamma examensrätt den 11 mars 1904 (för filosofiska examina) samt den 28 september 1907 (för juridiska examina).

Stadens bidrag till en stats- och rättsvetenskaplig avdelning vid Stockholms högskola: högst 35,000 kr. Med avseende å förevarande bidrag hava stadsfullmäktige den 10 december 1914 beslutat: att för upprättandet och vidmakthållandet av en stats- och rättsvetenskaplig avdelning vid Stockholms högskola enligt uppgjord plan tillskjuta det belopp, som, efter det för ändamålet i första hand använts avkomsten av högskolans egna, för en sådan avdelning särskilt donerade medel samt inflytande terminsavgifter, därutöver erfordras, dock högst 35,000 kr. årligen, under villkor: att till högskolan kvartalsvis utbetalas en fjärdedel av stadens bidrag, sådant detsamma beräknats i ett av högskolans styrelse för varje år uppgjort och av drätselnämndens första avdelning granskat stafförslag; att med avseende å beräkandet av högskolans egna inkomster för den stats- och rättsvetenskapliga fakulteten skall iakttagas, att, därest högskolan erhåller donationer utan särskilt angivet ändamål, det skall tillkomma stadsfullmäktige att efter förslag av högskolans styrelse för varje fall bestämma, huruvida och i vilken omfattning sådana donationer skola avses för nyss-

nämnda avdelning; att, därest efter avslutandet av högskolans böcker visat sig, att högskolan i bidrag till den stats- och rättsvetenskapliga avdelningen av staden uppburit för något år mera, än som för årets utgifter behövs utöver det, som kunnat bestridas med högskolans egna, för ändamålet disponibla inkomster av räntor och influtna terminsavgifter för samma år, detta belopp skall i högskolans böcker särskilt redovisas att användas för tackande av möjligen uppkommande brist å avdelningens i vederbörlig ordning av drätselnämndens första avdelning godkända stat för senare år under 10-årsperioden med skyldighet för högskolan att efter 10-årsperiodens slut till staden återbära vad av redovisade överskott sammanlagt återstår, efter berörda bristers tackande, samt att, ehuru anslaget beviljas f. n. för åren 1915—1924, dock den del av anslaget, som tagits i anspråk såsom bidrag till någon under sagda tid av högskolans styrelse utnämnd professors avlönning och pensionering, får, i den mån högskolans egna för ändamålet tillgängliga inkomster icke förslå, av högskolan uppbäras för denne lärare personligen, så länge han på grund av sin berörda anställning är berättigad till lön eller pension från högskolan.

Till meteorologiska stationer med självregistrerande instrument: 3,200 kr. Anslagen hava ställts till Stockholms högskolas förfogande under villkor, att högskolans styrelse drager försorg om inköp av nödiga instrument och dessas uppsättning samt enligt gjort uttalande åtager sig: a) anställande av en vetenskapligt utbildad föreståndare med uppgard att verkställa detaljanordningarna vid stationernas inrättande, att instruera erforderliga biträden och slutligen att, sedan stationerna äro färdiga, övervaka desamma, så att instrumenten nöjaktigt injusteras och därefter korrekt skötas så, att fullgoda och oavbrutna observationsserier erkällas; b) mottagande och förvaring av observationsmaterial; och c) tillhandahållande av detta observationsmaterial åt stadens tjänstemän och f. ö. kompetenta personer, som önska taga del därav.

Tekniska skolan.

Stadens bidrag år 1918: 7,500 kr.; tillfälligt anslag för år 1918: 21,925 kr.

Bidraget utgår tillsvidare, dock endast så länge statens årsanslag till skolan utgår med minst det nuvarande beloppet.

Det tillfälliga anslaget, som är avsett att utgå med 4,600 kr. till provisorisk lönerreglering och 16,161 kr. till uppehållande av skolans verksamhet, 414 kr. till förhöjning av ersättningen till betjäning samt 750 kr. till diverse utgifter för renhållning, uppvärmning, belysning, vattenförbrukning o. d., motsvaras av ett statsanslag till enahanda belopp och ändamål. Jfr vidare sid. 233.

Stockholms borgarskola.

Stadens bidrag år 1918: 83,800 kr.

Tilläggsanslag för år 1917: 4,500 kr.

Av bidraget för år 1918 utgår: 14,000 kr. att användas till fortsättande av skolans verksamhet i huvudsakligen samma omfattning som år 1900, 11,000 kr. för uppehållande av den år 1901 öppnade högre skolavdelningen å Norrmalm (allmänna språklinjen), 1,200 kr. för utvidgning av undervisningen vid den högre skolavdelningen i staden inom broarna (handelslinjen), 23,400 kr. till hyra för undervisningslokaler, 3,000 kr. för beredande av fullständig undervisning åt ytterligare 300 lärjungar vid skolans högre avdelningar (handelslinjen och allmänna språklinjen), 2,700 kr. till anordnande av undervisning i vissa ämnen vid yrkeslinjen, 5,000 kr. för vidmakthållande av den ökade verksamheten vid skolans handelslinje, högst 2,500 kr. till ersättning för sådana utgifter under år 1918, vilka skolan styrker sig hava bestritt för förhyrande av hjälplokaler för språklinjen, 12,000 kr. för beredande, enligt stadsfullmäktiges beslut den 28 juni 1917, av ökad avlöning åt skolans timlärare samt 9,000 kr. till bestridande av skolans allmänna omkostnader.

Borgarskolan åtnjuter för sin föreläsningsverksamhet ett statsbidrag av 1,300 kr. Jfr vidare sid. 233.

Grevesmühliska samskolan.

Stadens bidrag år 1918: högst 15,000 kr.

Denna skola grundades år 1812 och verkade under större delen av 1800-talet som vanlig folkskola. Då folkskoleväsendet i staden nått en högre utveckling, omorganiserades skolan till en tvåårig, på folkskolans 7:e klass byggd fortsättningsskola, som 1905 ombildades till 3-klas-sig realskola. Skolans föreståndare erhöi 1908 rätt att anställa realskoleexamen med skolans egna lärjungar och dit hänvisade privatister. År 1910 utvidgades skolan med en fjärde klass och kan därigenom mottaga elever från folkskolans 6:e klass.

Stadens bidrag utgår med stadgad terminsavgift för varje elev från huvudstadens församlingar — utom Jakobs och Johannes — åt vilken beredes friplats vid skolan, och under villkor, att skolan skall vara underkastad den kontroll, folkskoleledningen bestämmer.

Stockholms norra yrkesskola.

Stadens bidrag år 1918: 5,000 kr.

Denna skola är tillkommen på enskilt initiativ för hopsamlade medel och med understöd av Johannes församling. Undervisning lämnas i skrädderi och snickeri åt 21 å 25 elever samtidigt. Kursen är tvåårig och garanteras de elever, som därav anses förtjänta, efter kursens

avslutande platser som avlönade lärlingar hos mästare i huvudstaden. Obemedlade elever med goda vitsord erhålla bidrag till kost och beklädnad med intill en krona för varje söc kendar de deltaga i skolans arbete. I kursen ingår även teoretisk undervisning i räkning, bokhålleri, linear- och frihandsteckning vid Tekniska skolan. Skolans snickeriavdelning är belägen Döbelnsgatan 38 och dess skrädderiavdelning Frejgatan 25.

Stadens bidrag utgår för år 1918 med avdrag för vad som kan komma skolan till godo från fattigvårdsnämnden, samt under villkor, att elevernas antal uppgår till minst 9 å skrädderiavdelningen och minst 12 å snickeriavdelningen. Skolan åtnjuter understöd från Johannes församling (1,500 kr.) samt från skrädderiföreningen (1,000 kr.).

Yrkesskolan för bokhantverk.

Stadens bidrag år 1918: 5,000 kr.

Skolan började sin verksamhet år 1903 med en heldagskurs. Den teoretiska undervisningen var förlagd till Tekniska skolan t. o. m. år 1906. År 1907 omorganiserades skolan och har därefter t. o. m. vårterminen 1913 omfattat tvååriga aftonkurser med i medeltal 40 elever årligen. Fr. o. m. höstterminen 1913 äro även heldagskurser anordnade.

Bidraget utgår under förutsättning, att yrkesskolan för bokhantverk anordnas dels i heldagskurser och dels i aftonkurser, de förra omfattande tre år med undervisning en hel dag i veckan, de senare två år, ävensom att den teoretiska undervisningen i heldagskursen anordnas efter huvudsakligen samma plan, som kan bli fastställd för stadens egna yrkesskolor, samt i övrigt under villkor, att på enskild väg bidrag anskaffas till minst samma belopp som stadens och i annat fall stadens bidrag bortfaller eller minskas till samma belopp som de på enskild väg anskaffade, att skolans styrelse till Stockholms stads yrkesskolenämnd avger redovisning för skolans medel, samt att nämnden må äga tillsätta en inspektör över skolan, vilken skall avlämna till stadsfullmäktige ställd rapport.

Yrkesskolan erhöi 1917 från enskilda understödsgivare i bidrag 7,287 kr.

Frisörföreningens yrkesskola.

Stadens bidrag 1918: 1,000 kr.

Denna skola inrättades år 1899 med uppgift att under fyraåriga kurser utbilda hos Frisörföreningens medlemmar anställda elever i rent fackliga ämnen.

Stadens bidrag utgår under villkor, att undervisningen anordnas i huvudsak efter en av Stockholms folkskoleledningen angiven plan (innebärande bl. a. att undervisningen utsträcker

Understödda institutioner.

att omfatta även bokliga kunskaper), att skolan hålles öppen för lärlingar även hos mästare, som icke tillhöra Frisörföreningen, att antalet elever utgör minst 20, att på enskild väg anskaffas medel till minst samma belopp som stadens bidrag, samt att skolan underkastas den kontroll, Stockholms stads yrkesskolenämnd anser lämplig, varjämte årlig redogörelse för verksamheten skall tillställas nämnden.

De blindas förenings hantverks- hem för blinda kvinnor.

Stadens bidrag år 1918: högst 1,000 kr.

Ändamålet med nämnda hantverksskola, som inrättades år 1902, är att i korgmakeri utbilda kvinnliga blinda och sällunda bereda dem möjlighet till bättre utkomst än den, de vanliga kvinnliga handarbetena kunna erbjuda, ävensom att, i den mån det låter sig göra, bereda åtminstone de sämst lottade fast arbetsplats och ett hem inom skolan.

Bidraget utgår med 75 kr. för varje i skolan intagen elev, tillhörande Stockholms kommun, under villkor att föreningen till drätselnämndens kammarkontor avlämnar redogörelse för skolans verksamhet samt underkastar sig den kontroll, drätselnämndens första avdelning kan anse lämplig.

Skolan åtnjöt år 1917 från De blindas förenings 5,800 kr. och från direktionen över blindinstitutet vid Tomtebodan 700 kr.

Fredrika-Bremer-förbundet.

Stadens bidrag år 1918: 5,000 kr.

Detta förbund, som stiftades år 1884, har till ändamål »att under kraftig samverkan av erfarna män och kvinnor, inom så vida kretsar av vårt land som möjligt, verka för en sund och lugn utveckling av arbetet för kvinnans höjande i sedligt och intellektuellt så väl som i socialt och ekonomiskt avseende». Detta mål söker förbundet vinna dels genom sin *förbundsbyrå*, som lämnar upplysningar i alla frågor, som röra kvinnorörelsen, såsom utbildnings- och förvärvsmöjligheter för kvinnor m. m., verkställer utredningar ang. arbets- och lönehållanden etc., dels genom *förmedling av platser* för bildade kvinnor, varjämte förbundet förvaltar stora *donations- och stipendiefonder* samt en *sjukkas* för lärarinnor, kontorister etc. Förbundet har upprättat en *lanthushållningsskola* för utbildande av lärarinnor, en *fruktodlings- och trädgårdsskola* för kvinnor samt en *kvinnlig högre yrkesskola* i beklädnadsbranschen för utbildande av yrkesskolelärarinnor och arbetsledare. Förbundet utger »Hertha», tidskrift för den svenska kvinnorörelsen, och »Hemtrevnad, praktisk tidning för hemmet».

Bidraget utgår till förbundets kvinnliga högre yrkesskola.

För sin lanthushållningsskola åtnjuter förbundet årligt statsbidrag å 8,000 kr., dessutom för samma ändamål smärre anslag från en del hushållningssällskap. Statsbidrag utgår även till fruktodlings- och trädgårdsskolan med 3,000 kr. och till tidskriften Hertha med 1,000 kr.

Södra kristliga föreningen av unga kvinnor.

Stadens bidrag år 1918: 8,800 kr.

Föreningen, som sedan 1887 verkat bland ogifta arbeterskor inom Katarina församling och sedan 1891 varit ansluten till Sveriges kristliga föreningar av unga kvinnor, bedriver sin verksamhet dels genom samkväm med industriarbeterskor i lokaler inom fabriker efter arbetets slut, dels genom undervisning i matlagning genom de tio skolkökskurser, vardera omfattande 12 lektioner, som årligen av föreningen anordnas på olika fabriker. Vid nämnda möten förekomma bland annat musik och föredrag i allmänbildande ämnen, och pläga mötena vara besökta av mellan 100 och 200 unga kvinnor. Föreningens husmoders- och tjänarinneskola avser att utbilda dugliga husmödrar och tjänarinnor. Eleverna bo, så långt utrymmet medgiver, i skolan.

Genom »nöd hjälpsåsen», verkstad för tillverkning av vissa papp- och pappersvaror, koklador m. m., söker föreningen giva sysselsättning åt för tillfället arbetslösa kvinnor.

Av anslaget utgår 6,000 kr. till en av föreningen upprättad husmodersskola, omfattande kurser på ett år med undervisning i huslig ekonomi (med matlagning, tvätt m. m.) och sömnad samt bokföring, hälso- och sjukvårdslära, barnavård m. fl. ämnen. I varje kurs mottagas minst 16 elever, av vilka minst 12 åtnjuta kostnadsfri undervisning; av de övriga kan en kursavgift av högst 50 kr. upptagas. Vidare äro anvisade högst 2,000 kr., att utgå med 200 kr. för varje kurs i matlagning och bakning, som av föreningen anordnas i huvudsaklig överensstämmelse med en i föreningens skrivelse till fullmäktige den 30 dec. 1913 angiven plan. För båda dessa anslag är föreskrivet det villkor, att Stockholms stads yrkesskolenämnd äger över den avsedda verksamheten utöva den kontroll, nämnden kan finna lämplig. Återstående 800 kr. utgå till föreningens verksamhet i allmänhet under villkor, att föreningen årligen avlämnar redogörelse däröver till drätselnämndens första avdelning.

»Matlagningskurser för husmödrar.»

Stadens bidrag år 1918: 2,500 kr.

Stockholms lokalavdelning av »Svenska skolkökslärarinnornas förening» tillsatte år 1908 en

kommitté för anordnande av matlagningskurser för husmödrar. Denna kommitté anskaffar på enskild väg erforderliga medel och anordnar olika kurser, dels för fullständig obemedlade en kostnadsfri kurs, dels för mera bemedlade en kurs, där deltagarna själva få betala ingredienserna, dels slutligen för husmödrar, som ej ha tillfälle genomgå matlagningskurs, demonstrationskurser. Kurserna anordnas i allmänhet i folkskolorna, som kostnadsfritt upplåtas, och hållas om kvällarna.

Bidraget utgår under villkor, att till drätsel-nämndens första avdelning före varje termins början avlämnas plan över kurserna samt, sedan räkenskaperna avslutats för året, berättelse över kommitténs verksamhet och räkenskaper.

Verksamheten understöddes dessutom av Patriotiska sällskapet.

Stockholms folkskollärarinnors husmodersskola.

Stadens bidrag år 1918: 3,000 kr.

Skolans ändamål är att bibringa flickor, som utgått från Stockholms folkskolor, praktiska kunskaper i husliga sysslor och därigenom dana dem till dugliga tjänarinnor och husmödrar. Endast fattiga och värlartade flickor, som avgått från Stockholms folkskolor med minst 7 klasser, kunna vinna inträde i skolan, som är belägen i Ösma samhälle vid Nynäsbanan.

Kurserna vid skolan omfatta i regel ett år, och årsavgiften är bestämd till 150 kr. Flickorna undervisas i matlagning, tvätt, sömnad, vävnad m.m.

Bidraget utgår under villkor, att skolan skall vara pliktig för året mottaga minst sex elever från Stockholms barnavårdsnämnd emot en avgift icke överstigande 150 kronor för varje och ställas under inspektion av Stockholms stads yrkesskolenämnd.

Sällskapet för folkundervisningens befrämjande.

Stadens bidrag år 1918: 8,000 kr.

Sällskapet, som verkat sedan 1800-talets början, inrättade år 1897 en högre folkskola för flickor, vars numera treåriga kurs är avsedd att förbereda och utbilda lärjungarna för kvinnans praktiska livsuppgifter. Eleverna i första klassen erhålla en övervägande teoretisk undervisning, men i klassens kurs ingår även teckning, handarbete, matlagning, samaritkurs, trädgårdsskötsel m. m. Andra och tredje klasserna utgöra en kvinnlig yrkesskola. Andra klassens kurs avser en mera mångsidig praktisk utbildning i hemsysslor (huslig ekonomi, barnavård, linne- och klädsömnad, tvätt och strykning, tapetserararbeten och bokföring). Tredje klassen är uppdelad i specialkurser för meddelande av en fullständig yrkesutbildning i något av de ovannämnda ämnena, dock skola samtliga ele-

ver i denna klass erhålla gemensam undervisning i samhällslära, yrkes- och samhällshygien, sjukvård, litteraturläsning och sång. Skolan kan mottaga 60 å 65 elever, därav 5 frielever i varje klass. Med kommunalt bidrag har på senare tid vid skolan upprättats en särskild yrkes-skoleklass med undervisning i hemsysslor, barnavård och klädsömnad. Hösten 1917 omlades emellertid denna till en fristående husmodersskola med ettårig kurs, omfattande undervisning i matlagning och bakning m. m., tvätt, sömnad och barnavård samt bokföring, hälso- och sjukvårdslära m. fl. ämnen. Skolan är avsedd för 20—24 elever, varav minst 12 frielever.

Av stadens bidrag utgå 6,000 kr. till sällskapets husmodersskola samt högst 2,000 kr. till anordnande av aftonkurser i hemsysslor (med 166 kr. 67 öre för varje kurs) i huvudsaklig överensstämmelse med den plan, som anges i sällskapets skrivelse till stadsfullmäktige den 26 nov. 1913, allt med villkor, att skolan underkastas den kontroll, Stockholms stads yrkesskolenämnd kan finna lämplig.

Föreningen för husmodersskolor med barnavård.

Stadens bidrag år 1918: 7,500 kr.

Föreningens ändamål är att upprätta och underhålla husmodersskolor, avsedda att under ettårig kurs bibringa eleverna grunderna i matlagning och bakning, tvätt och renhållning, sömnad och lagning, ävensom vård och tillsyn av mindre barn. Skolorna, som äro avsedda för flickor, som genomgått fullständig folkskolekurs, anordnas så, att det arbete, som inom dem uträttas, kommer till socialt nyttigt användning, företrädesvis till förmån för fattiga barn. Föreningen äger f. n. tvenne skolor: *Sofia husmodersskola*, Skånegatan 118, inom eget, å stadens tomt uppfört hus, innehållande husmodersskola för 30 elever samt barnkrubba för cirka 40 barn, samt *Maria husmodersskola*, Långholmsgatan 16, med barnkrubba för cirka 30 barn. Skolorna mottaga ett antal matgäster till lunch och middag.

Bidraget utgår under villkor, att föreningen till Stockholms stads yrkesskolenämnd avlämnar plan för undervisningen, att de av föreningen anordnade skolorna äro underkastade den kontroll, nämnden kan finna lämplig, samt att föreningen till drätsel-nämndens första avdelning och yrkesskolenämnden, sedan räkenskaperna för året avslutats, avlämnar redovisning för användningen av föreningens medel och en berättelse över föreningens verksamhet.

Föreningen åtnjuter därjämte anslag från Sofia (2,500 kr.) och Maria (2,500 kr.) församlingar. Dessutom mottagas barn från fattigvårdsstyrelserna i nämnda församlingar (högst 25 från vardera) till ett pris av 22 öre pr barn och dag.

Understödda Elsa Philips husmodersskolas kokerskekurser.

Stadens bidrag år 1918: 1,200 kr.

Kurserna avse att tillgodose behovet av yrkes-tränad arbetskraft vid utspisning i större skala vid inrättningar och anstalter och hållas en under vår- och en under höstterminen med minst 12 elever i varje kurs.

Stadens bidrag utgår med 600 kr. för varje kurs under villkor, att under vardera av vår- och höstterminerna 1918 anordnas en sådan kurs på omkring tre månader med avgift av högst 200 kr. för elev och kurs, att yrkesskolenämnden äger att utse tre frielever vid vardera kursen, att kurserna äro underkastade den kontroll, Stockholms stads yrkesskolenämnd bestämmer, samt att sammandrag av kursernas rakenskaper årligen lämnas till samma nämnd.

Stadsmissionens lanthem och husmodersskola vid Edesta.

Stadens bidrag år 1918: 3,500 kr.

Hemmet, som grundades år 1913, är förlagt till Edesta lantegendom i Södermanland, 7 km. från Mölnbo station. Dess uppgift är »att till kristlig uppfostran och vård samt utbildning i husliga sysslor, trädgårdsskötsel, hönsskötsel och andra lantliga göromål från fattiga hem i Stockholm mottaga — företrädesvis omedelbart efter slutad skolgång — flickor, som antingen fått sin uppfostran vanvårdad eller äro värnlösa och stå i fara att gå under, om de ej omhändertagas».

Bidraget utgår med 250 kronor för varje vid hemmet till medellös, i Stockholm mantalsskriven elev under hela år 1918 upplåten plats under villkor:

att av platserna vid hemmet Stockholms stads fattigvårdsnämnd skall äga att mot en årsavgift av 150 kr. disponera fyra samt Stockholms stads barnavårdsnämnd mot en årsavgift av 180 kr. fem, för vilka platser stadens ovannämnda bidrag minskas till resp. 100 kr. och 70 kr.;

att hemmets verksamhet underkastas den kontroll, Stockholms stads yrkesskolenämnd kan finna lämplig, samt

att revisions- och årsberättelser för hemmet skola avlämnas till drätselnämndens kammarkontor.

Föreningen Engelbrekts barnkrubba med barnavårds- och husmodersskola.

Stadens bidrag år 1918: 3,600 kr.

År 1900 tillkom på initiativ av några för saken intresserade personer en förening med uppgift att inom dåvarande Hedvig Eleonora församlings västra del upprätta och vidmakthålla en barnkrubba. År 1909 erhöll krubban lokaler i egen,

på stadens tomt uppförd fastighet. År 1914 började vid krubban anordnas kurser i husliga sysslor och barnavård.

Stadens bidrag utgår under villkor, att föreningen före höstterminens början till Stockholms stads yrkesskolenämnd avlämnar plan för undervisningen, att de av föreningen anordnade skolorna äro underkastade den kontroll, yrkesskolenämnden kan finna lämplig, samt att föreningen till nämnden, sedan räkenskaper för året avslutats, avlämnar redovisning för användningen av föreningens medel och berättelse över föreningens verksamhet.

Stockholms arbetarinstitut.

Stadens bidrag år 1918: 6,000 kr.

Stockholms arbetarinstitut, som stiftades år 1880 av med. d:r Anton Nyström och erhållit kommunalt understöd sedan 1883, avser »att genom populärvetenskapliga föreläsningsskurser meddela kunskaper och bibringa en tidsenlig bildning åt män och kvinnor av alla samhällsklasser, särskilt åt dem, vilka saknat en högre undervisning under uppväxtåren». Institutet, som står utanför alla politiska och sociala strider och agitationer, söker nå sitt syfte genom föreläsningsskurser, fördelade på varje veckodag september—april. Ett folkbibliotek, numera förvaltadt av Folkbildningsförbundet (se nedan), jämte läsrum finnes i institutets lokaler Klara norra kyrkogata 8.

Statsanslag för 1918: 1,700 kr.

Södermalms arbetarinstitut.

Stadens bidrag år 1918: 2,000 kr.

Södermalms arbetarinstitut, beläget Nytorrgatan 28, stiftades år 1895 och har ungefär samma syfte som Stockholms arbetarinstitut. Statsanslag för 1918: 750 kr.

Stockholms arbetareförening.

Stadens bidrag år 1918: 3,000 kr.

Denna förening, som bildades år 1866, består huvudsakligen av hantverks-, industri- och grovarbetare och har till syfte »att åstadkomma samverkan för en sådan lagbunden samhällsutveckling, som kan genom praktiska åtgärder främja arbetarklassens bästa i socialt, ekonomiskt och intellektuellt hänseende». Den anordnar föreläsningsskurser och samkväm, håller läsrum och bibliotek, förvaltar en sjuk- och begravningskassa samt en pensionsfond för sina medlemmar, understöder en avdelning för beklädning av fattiga barn och utdelar premier för hemslöjd. Stadens bidrag utgår till fortsättande och utvidgande av föreningens föreläsningar, under villkor att föreningen själv bestrider samt-

liga under året förekommande omkostnader för anskaffande av föreläsningssalokaler.

Föreningen åtnjuter i statsbidrag för 1918: 1,200 kr.

Pedagogiska lärokurser.

Stadens bidrag år 1918: 500 kr.

Denna kurs, som inrättades år 1890, förestås av en styrelse, som varje lästermin anordnar föreläsningar och kurser i olika ämnen, avsedda huvudsakligen för lärare och lärarinnor vid alla slag av skolor i Stockholm.

Sånga-Stenhamra föreläsningssällskap.

Stadens bidrag år 1918: 250 kr.

Bidraget är beviljat för år 1918 under villkor, att, om föreningen ej erhåller statsanslag för nämnda år eller detta sättes under 500 kr., stadens bidrag bortfaller eller minskas till hälften av statsanslaget, att föreläsningarna huvudsakligen hållas i nya skolhuset vid Stenhamra, samt att föreningen vid utövandet av sin verksamhet skall vara underkastad den kontroll, drätselnämndens andra avdelning kan finna lämplig.

Statsanslag för 1918: 250 kr.

Brännkyrka föreläsningssällskap.

Stadens bidrag år 1918: 500 kr.

Bidraget utgår för år 1918 under villkor, att, om föreningen ej erhåller statsanslag för nämnda år eller detta nedsättes under 400 kr., stadens bidrag bortfaller eller minskas i förhållandet 5 till 4, samt att föreningen vid utövande av sin verksamhet skall vara underkastad den kontroll, drätselnämndens första avdelning kan finna lämplig.

Statsanslag för 1918: 325 kr.

Botkyrka föreläsningssällskap.

Stadens bidrag år 1918: 200 kr.

Bidraget utgår, efter särskild prövning av drätselnämndens andra avdelning, under villkor, att vid Norsborg under året anordnas minst en kurs i svenska språket och räkning, om sammanlagt minst 48 undervisningstimmar, samt föreläsningar eller aftonunderhållningar till det antal, avdelningen bestämmer, samt att föreningen i avseende på sin nämnda verksamhet vid Norsborg skall vara underkastad den kontroll, drätselnämndens andra avdelning kan finna lämplig. Om föreningen ej erhåller statsanslag eller detta sättes under 400 kr., bortfaller stadens bidrag eller minskas till hälften av statsanslaget.

Statsanslag för 1918: 300 kr.

Bromma föreläsningssällskap. Understödda institutioner.

Stadens bidrag år 1918: 500 kr.

Stadens bidrag utgår under villkor, att, om föreningen ej erhåller statsbidrag för nämnda år eller detta nedsättes under 400 kr., stadens bidrag bortfaller eller minskas i förhållandet 5 till 4, samt att föreningen vid utövandet av sin verksamhet skall vara underkastad den kontroll, drätselnämndens första avdelning kan finna lämplig.

Statsanslag för 1918: 300 kr.

Folkbildningsförbundet.

Stadens bidrag år 1918: 23,900 kr.; dessutom för år 1918 till inköp av ny litteratur och bindning av böcker 4,800 kr.

Folkbildningsförbundet, som bildades år 1903, arbetar på trenne byråer under gemensam överstyrelse, nämligen: 1) *bokförmedlingsbyrån*, som tillhandagår folkbibliotek med förmedling vid bokinköp samt råd och upplysningar i alla till folkbiblioteksverksamheten hörande frågor och uthyr vandringsbibliotek, 2) *föreläsningssällskapet*, som förmedlar föreläsningar, uthyr ljusbilder etc. samt 3) *avdelningen för folkbibliotek* i Stockholm. Förbundet har självt upprättat tre bibliotek i Stockholm (Johannes, Katarina, Maria) samt övertagit förvaltningen av Arbetareinstitutets bibliotek. Antalet boklån uppgick 1917 till 134,080. Förbundets expedition är belägen Norrlandsgatan 17.

I statsbidrag åtnjuter Folkbildningsförbundet för år 1918 12,800 kr., varav 4,000 kr. till föreläsningssällskapet, 6,000 kr. till bokförmedlingsbyrån och 2,800 kr. till vandringsbibliotek.

Stockholms arbetarbiblioteksförbund.

Stadens bidrag år 1918: 15,000 kr.

Förbundet bildades år 1891 med syfte att upprätta och ytterligare utvidga för huvudstadens arbetare avsett arbetarbibliotek med läsrum, och 1892 öppnades biblioteket med 400 band vid Svartmangatan, därifrån biblioteket 1897 flyttades till Normalm, samtidigt med att en avdelning öppnades på Söder. Biblioteket har bildats genom sammanslagning av föreningars bokförråd samt genom gåvor och inköp. De till förbundet anslutna föreningarna (vid 1917 års slut 140) äga biblioteket, som förvaltas av en styrelse på sju personer. Förbundets bokförråd uppgår nu till 30,000 band, fördelade på centralbiblioteket, Barnhusgatan 14, södra biblioteket, Bangårdsgatan 4, samt ett mindre filialbibliotek vid Liljeholmen. Centralbiblioteket är öppet oktober—maj vardagar 10 f. m.—2 e. m. samt 6—9 e. m., söndagar 11 f. m.—2 e. m.; södra biblioteket oktober—maj vardagar 4—9 e. m., söndagar 11 f. m.—2 e. m. Under juni—september hållas biblioteken öppna endast

**Understödda in-
stitutioner.** söckendagar 6—9 e. m. Antalet hemlån uppgick under år 1917 till 103,906.
Stadens bidrag utgår under villkor, att utlåningsstationerna inrättas inom staden.

Vasastadens folkhem.

(F. d. Adolf Fredriks folkhem.)

Stadens bidrag år 1918: 3,500 kr.

År 1898 bildades Föreningen för Adolf Fredriks folkhem, som öppnades samma år. Folkhemmet, som efter församlingsdelningen 1906 kallas Vasastadens folkhem, är beläget Norrtullsgatan 37 och utgöres av läs- och skrivrum samt bibliotek med 3,700 band, tidningar och tidskrifter etc.

De besökandes antal uppgick år 1917 till 37,255 personer.

Stockholms läsesalong.

Stadens bidrag år 1918: 2,500 kr.

År 1866 grundades genom bidrag av enskilda personer »Läsesalong för damer», som några år senare blev tillgänglig även för män. År 1884 inflyttade läsesalongen i Beridarebangatan 25. F. n. är den inrymd i Arsenalsgatan 1, där den hålles tillgänglig vardagar 10 f. m.—9 e. m. samt sön- och helgdagar 2—9,30 e. m. Där erbjudes tillfälle till läsning på stället av en rikhaltig samling in- och utländska tidningar och tidskrifter ävensom hemlån ur en boksamling av cirka 40,500 band. De besökandes antal uppgick under 1917 till 25,762 personer. Bidraget utgår till hyra och anskaffande av in- och utländska tidningar och tidskrifter under förbehåll av den kontroll, drätselnämndens första avdelning kan finna skäligt bestämma.

Pedagogiska biblioteket i Stockholm.

Stadens bidrag år 1918: 1,200 kr.

Detta bibliotek upprättades år 1885 av Stockholms lärarsällskap, som fortfarande utser bibliotekets styrelse. Biblioteket omfattar nu omkring 40,000 band, arbeten rörande uppfostran och undervisning, skolstatistik, skolböcker, vetenskaplig litteratur, avsedd för lärares studier m. m., och antalet boklån år 1917 uppgick till 6,100. Biblioteket, som är avsett såväl för utlåning som för begagnande på stället, är beläget Eriksbergsgatan 8 (Whitlockska samskolan) och hålles öppet 1 september—15 juni helgfria dagar 12—1 samt 6,30—8,30 e. m.

Förslag föreligger att överlämna biblioteket till staten, att förvaltas såsom en särskild stiftelse.

Biblioteket plägar erhålla statsanslag (senast med 6,500 kr.) samt anslag från Stockholms lärarsällskap (1917 med 100 kr.).

Stockholms barn- och ungdoms- bibliotek.

Stadens bidrag år 1918: 4,000 kr.

Biblioteket, som tillkom hösten 1911 på initiativ av fil. d.r. Valfrid Palmgren Munch-Petersen och enbart genom frivilliga bidrag, är beläget Drottninggatan 65, 1 tr., och tillgängligt vardagar 3—8 e. m., söndagar 1—4 e. m. När Stockholms kommunala biblioteksväsen ordnats, skall enligt stadgarna biblioteket som gäva överlämnas till staden.

Bidraget utgår för år 1918 med 2,000 kr. till inköp av lämplig litteratur och med 2,000 kr. till bidrag till kostnaderna för avlöningar och för lokalhyra, allt under villkor, att biblioteket till drätselnämndens kammarkontor, avlämnar redogörelse över sin verksamhet samt underkastar sig den kontroll, drätselnämndens första avdelning finner skäligt bestämma, ävensom att biblioteket, därest dess verksamhet skulle upphöra, innan ett stadsbibliotek kommit till stånd, även då skall till staden överlämnas.

Bromma folkbibliotek.

Stadens bidrag år 1918: 400 kr.

Rörande bibliotekets organisation och förhållanden i övrigt se sid. 290.

Bidraget utgår efter särskild prövning och medgivande av drätselnämndens första avdelning.

Dövstumföreningen i Stockholm.

Stadens bidrag år 1918: 500 kr.

Föreningen utgör en sammanslutning av inom Stockholm och dess närmaste grannskap boende dövstamma över 16 år, och dess syfte är dels ekonomiskt — att bispringa medlem med ekonomiskt understöd vid förefallande behov — dels uppfostrande — att stödja honom i sedligt och allmänbildande syfte genom anskaffande av passande bibliotek, föredrag och bildande umgänge.

Bidraget utgår till utvidgande av föreningens bibliotek och läsestuga.

För anordnande av lärokurser och föreläsningar har föreningen år 1917 från staten och från första dövstumdistriktets skolstyrelse erhållit inalles 300 kr.

Värme- och läsestugor.

Stadens bidrag år 1918: 3,500 kr.

Detta anslag disponeras av styrelsen för asylerna och utgår till goodtemplarnas värme- och läsestuga vid Olovsgatan. I värme- och läsestugan finnas böcker och tidningar samt verkstad för skolagning.

Folkkonsertförbundet.

Stadens bidrag år 1918: högst 10,000 kr.

Förbundet, vilket har sitt upphov i en blandad kör, som plägade biträda vid Stock-

holms borgarskolas populära litteratur- och musikaftnar, bildades år 1905 och har till syfte »att genom anordnande av prisbilliga folkkonserter med även i litterärt avseende värdefulla program söka i sin mån väcka och underhålla estetiskt intresse hos huvudstadens kroppsarbetande befolkning».

Bidraget utgår för anordnande under arbetsåret 1917—1918 av dels minst två folkkonserter med blandad kör och flygelackompagnemang i Gustav Vasa-kyrkan eller annan lämplig lokal med stort utrymme, dels minst 34 musikaftnar i Folkets Hus A-sal, under villkor: att biljettpriset till både konserter och musikaftnar icke sättes högre än 25 öre, och att beträffande biljettförsäljningen vidtagas sådana åtgärder, som innebära största möjliga garanti för att dessa konserter och musikaftnar få den publik, för vilken de äro avsedda.

Konsertföreningen.

Stadens bidrag år 1918: 20,000 kr.

Konsertföreningen har enligt sina 1902 antagna, 1913 kompletterade stadgar till ändamål att giva konserter, huvudsakligen ägnade att höja intresset för orkestermusik samt att i och för verksamhetens utövande om möjligt upprätta och underhålla en fast orkester i Stockholm. I regel givas av föreningen under arbetsåret 1 okt.—1 maj två konserter i veckan, därav en på söndag.

Bidraget, som avser verksamhetsåret 1917—18 utbetalas med 8,000 kr. vid 1918 års början och med 12,000 kr. efter vårterminens slut och sedan räkenskaperna för det gångna arbetsåret avslutats, under i övrigt följande villkor:

a) att föreningens verksamhet bedrives efter i huvudsak samma plan och till minst samma omfattning som under verksamhetsåret 1916—1917;

b) att verksamheten skall vara underkastad den kontroll, drätselnämndens första avdelning kan finna lämplig;

c) att föreningen till drätselnämndens första avdelning avlämnar revisionsberättelse samt redogörelse för verksamheten under tilländalupet; arbetsår;

d) att biljettprisen icke må sättas högre än: vid söndagskonsert: 968 platser à 50 öre, 301 platser à 1 kr., 464 platser à 1,50 kr. och vid vardagskonsert: 968 platser à 1 kr., 93 platser à 1,75 kr., 208 platser à 2 kr. och 464 platser à 2,50 kr.; samt

e) att förutnämnda biljettpris nedsätts med femtio procent, då för elever och lärare vid högskola och skola i Stockholm, underofficerare och manskap vid Stockholms garnison samt medlemmar av arbetarkorporation i Stockholm rekvireras samtidigt minst femtio biljetter för varje högskola, skola, regemente eller korporation.

Skansen.

Stadens bidrag år 1918: 30,000 kr.

Understödda institutioner.

Bidraget utgår för år 1918 under villkor: 1) att såväl berättelse över anslagets användande som revisionsberättelsen över Nordiska museets förvaltning insändes till drätselnämndens första avdelning; 2) att lärjungar vid såväl Stockholms allmänna läroverk och folkskolor som de med bidrag från Stockholms stad understödda högre flickskolor i samlad klass under lärares uppsikt och på tider, varom överenskommelse kan träffas med Skansens styrelse, äga kostnadsfritt tillträde till Skansen; 3) att Skansen tillhandahåller Stockholms folkskoleledningen årligen 1,750 frikort, gällande för besök å Skansen under tiden 1 maj—30 september, att mot de särskilda villkor och ordningsregler, varom överenskommelse kan träffas mellan direktionen och Skansens styrelse, utdelas till värltade barn inom folkskolans högre klasser; 4) att Skansen på rekvisition av rektorer vid såväl huvudstadens allmänna läroverk som de högre flickskolor, vilka erhålla bidrag från Stockholms stad, tillhandahåller frikort intill ett antal av högst 750, gällande under tiden 1 maj—30 september, att mot sådana villkor och ordningsregler, som i föregående moment omnämnas, utdelas bland värltade lärjungar vid läroverken; 5) att Skansen under året, helst å lördagar, anordnar tio gottköpsdagar med en inträdesavgift av högst 15 öre och att av dessa åtta falla under månaderna maj—september; samt 6) att å Skansens s. k. folksöndagar — av vilka under sistnämnda månader minst åtta böra anordnas — föräldrar jämte högst tre barn under 12 års ålder äga tillträde mot en sammanlagd avgift av 50 öre.

Anstalter för socialt arbete.

Centralförbundet för socialt arbete.

Stadens bidrag år 1918: 2,000 kr.

I syfte »att inom olika samhällslager söka väcka intresse för och sprida kunskap om sociala spörsmål för att därigenom medverka till lösningen av viktiga samhällsfrågor» sammanslöt sig år 1903 en del föreningar med socialt syfte till »Centralförbundet för socialt arbete». Sitt mål söker förbundet vinna dels genom den år 1904 inrättade sociala upplysningsbyrån, som meddelar upplysningar om sociala förhållanden och företaget i in- och utlandet samt lämnar råd och litteraturanvisningar för studiet av sociala frågor, dels genom sitt kostnadsfritt tillgängliga bibliotek, som numera omfattar omkring 4,000 band, in- och utländsk uppslags- och speciallitteratur i sociala och kommunala frågor samt ett 100-tal tidskrifter, behandlande dessa ämnen på olika språk, dels slutligen genom föreläsningsverksamhet, utgivande av publikationer, verkställande av utredningar och

Understödda institutioner. undersökningar, utbildningskurser för praktiskt socialt arbete, anordnande av kongresser rörande aktuella sociala spörsmål etc. Till förbundets upplysningsverksamhet hör också *sociala utställningen*, som öppnades i april 1906 och erbjuder rikhaltiga uppgifter om åtgärder på det sociala arbetsområdet, åskådliggjorda med grafiska tabeller, fotografier, ritningar m. m.

Upplysningsbyrån och biblioteket, Lästmakaregatan 6, äro öppna alla vardagar 12—4, den sociala utställningen vardagar 1—3 samt efter anmälan tisdagar och fredagar 6—8, 30 e. m.

Stadens anslag utgår med 500 kr. till det av förbundet upprättade biblioteket, 500 kr. till föreläsningar och 1,000 kr. till den sociala utställningen.

Nationalföreningen mot emigrationen.

Stadens bidrag år 1918: 500 kr.

Denna förening, som bildades år 1907, avser en hela landet omfattande sammanslutning för ett organiserat arbete till utvandringens förebyggande, ett syfte som föreningen söker vinna genom upplysning och praktiskt ekonomiska åtgärder. Genom föredrag, småskrifter och broschyrer samt en kvartalspublikation *»Hem i Sverige»* söker föreningen sprida såväl verklig insikt om amerikanska förhållanden som kännedom om förvärfsmöjligheter i hemlandet. I så gott som landets samtliga län ha upprättats »upplysnings- och förmedlingsbyråer» (f. n. 20 till antalet) och i Stockholm en centralbyrå. Byråerna hava till uppgift att följa läget på arbetsmarknaden, anvisa arbetstillfällen och till salu varande jordbruk, biträda med formaliteterna vid jordförvärfv och anskaffande av egnahems lån samt hemvändande emigranternas medborgarrätts- och värnpliktsförhållanden. Byråerna äro tillika organ för den på föreningens initiativ tillkomna statens jordförmedling. För underlättande av jordförvärfv hava bildats egnahemsbolag. Material till belysning ur olika synpunkter av modern, svensk småbyggnadskonst har sammanförts till en permanent egnahemsutställning i Stockholm.

Stadens bidrag utgår under villkor, att högsta klassen vid huvudstadens samtliga folkskolor en gång om året må äga utan avgift besöka egnahemsutställningen, samt att föreningen till drätsel-nämndens första avdelning avlämnar revisionsberättelse och årsredogörelse för sin verksamhet.

Föreningen åtnjuter dessutom anslag av staten, landsting, hushållningssällskap och enskilda stiftelser.

Föreningen för arbetarskydd.

Stadens bidrag år 1918: 1,000 kr.

Föreningen har sedan maj månad 1906 haft anordnad en för allmänheten tillgänglig utställ-

ning av en mångfald olikartade skyddsanordningar mot såväl olycksfall som ohälsa i arbete. I samband med utställningen anordnar föreningen föredrag för arbetare och förmän, varjämte föreningen utger en publikation *»Arbeterskyddet»*. Utställningen, som är inrymd i huset Birgerjarlagatan 32, är fritt tillgänglig för allmänheten alla söckendagar 12—1 samt lördagar kl. 5—8 och söndagar kl. 1—3.

Föreningen åtnjuter statsbidrag med 4,000 kr.

Centralförbundets för nykterhetsundervisning permanenta nykterhetsutställning och centralbibliotek i Stockholm.

Stadens bidrag år 1918: 1,000 kr.

Centralförbundet för nykterhetsundervisning, som stiftades år 1901, är en för samtliga större nykterhetssällskap gemensam institution, vilken ledes av en utav de anslutna sällskapen vald representantförsamling, bestående av ett ombud för varje påbörjat 25,000-tal medlemmar. Förbundets ändamål är att bedriva en hela folket och främst de unga omfattande upplysningsverksamhet i alkoholförfrågan. Detta sker bl. a. genom anordnande av dels mera populära, för alla tillgängliga kurser (intill år 1918 inalles 85), dels pedagogiska kurser i alkohollära med samhällskunskap för lärare vid seminarier, läroverk och folkskolor etc. Vidare utgives en tidskrift *Tirfing*, undervisningsmateriel och litteratur m. m., anordnas utställningar vid kurser, lärarmöten o. s. v. I april 1906 öppnade förbundet i förening med en del andra korporationer (Centralförbundet för socialt arbete — jfr ovan — föreningarna för arbetarskydd och för tuberkulosens bekämpande etc.) en social utställning med en nykterhetsavdelning. Den senare avskildes sedermera såsom en självständig nykterhetsutställning och gjordes permanent. Den avser att klargöra nykterhetsrörelsens uppkomst och utveckling ävensom att demonstrera tillgänglig undervisningsmateriel och litteratur. Med utställningen är förenat ett centralbibliotek i alkoholförfrågan, omfattande f. n. cirka 7,000 band och innehållande den viktigaste in- och utländska litteraturen. Såväl utställningen som biblioteket stå gratis till allmänhetens förfogande. Från staten åtnjuter centralförbundet följande bidrag: för förbundets allmänna verksamhet 10,000 kr., för de pedagogiska lärokurserna sammanlagt 56,000 kr., för tidskriften 1,500 kr. samt tillfälliga anslag för utgivande av undervisningsmateriel, representation vid internationella utställningar etc.

Från landsting och kommuner erhålles anslag till deltagare i de pedagogiska lärokurserna (cirka 8,000 kr.), till de populärvetenskapliga veckokurserna m. m.

Bibliotek och utställning äro inrymda i Tunnelgatan 19 A och B, 1 tr., och öppna kl. 10—5

alla dagar samt 7—9 e. m. tisdagar och torsdagar; utställningen dessutom även andra tider efter särskild överenskommelse.

Nykterhetsföreningar.

Stadens hyresbidrag år 1918: högst 7,500 kr.

Bidraget utgår för år 1918 under samma villkor, som stadsfullmäktige den 21 december 1904 beslutat för år 1905, eller: 1) bidrag från detta anslag kan sökas av sådan nykterhetsorganisation eller självständig förening, som a) uteslutande arbetar för nykterhetens främjande, b) verkat i Stockholm minst tre år och c) har ett sammanlagt medlemsantal av minst 100; 2) bidrag utgår med högst tredjedelen av det hyresbelopp, sökanden genom kontrakt styrker sig erlägga för sammanträdeslokaler, efter avdrag av sökanden tillkommande hyresinkomster av samma lokaler; 3) drätselnämndens första avdelning fördelar anslaget mellan de till bidrag berättigade organisationerna eller föreningarna. Där loger eller avdelningar av större organisation hava gemensam styrelse för Stockholm, tillkommer det denna styrelse att hos avdelningen begära och utbekomma det på organisationen belöpande bidraget och i enlighet med i mom. 2) angivna grunder detsamma mellan underlydande loger eller avdelningar fördela.

Restauranger, där rusdrycker ej serveras.

Stadens hyresbidrag år 1918: 8,000 kr.

Bidraget utgår för år 1918 under följande villkor: 1) bidrag får tilldelas endast aktiebolag eller annan rättsligen erkänd organisation, som genom sina regler, stadgar och räkenskaper visar sig arbeta endast i nykterhetens intresse och icke avser att bereda sina delägare eller medlemmar vinning utöver årlig ränta med högst fem procent å av dem tillskjutna kontanta medel, och vilket bolag eller organisation anordnar sådan för allmänheten avsedd restaurang, som anslaget avser; 2) bidrag tilldelas endast för i gång varande restaurang; 3) bidrag utgår med högst hälften av den för varje restaurang erlagda hyran.

Föreningen Hem för arbeterskor.

Stadens hyresbidrag år 1918: 2,000 kr.

För att i någon mån motverka inneboendesystemet och bereda billig och hemtrevlig bostad åt ensamstående arbeterskor från stadens fabriker, syateljörer o. s. v. bildades 1898 Föreningen Hem för arbeterskor, som samma år öppnade sitt första hem, Kungsholmsgatan 26, vilket tvenne gånger utvidgats och nu rymmer 36 hyresgäster. År 1901 inrättades ett andra hem i Åsögatan 79,

som hösten 1910 flyttades till Katarina bangata 33 B, och ett tredje upprättades 1909 Vikingagatan 7 B. Föreningen bereder nu bostad åt 110 personer. Arbeterskorna betala i dessa hem en hyra av 8—11:50 kr. i månaden för delat möblerat och uppvärmt rum med linne och sängkläder, läkarevård och medicin samt få mot billig avgift tillaga sin mat i köken. För ensamt rum är priset 12—16 kr. I varje hem finnas samlingsrum, bibliotek, tidningar och symaskin till fritt begagnande. Föreningen anordnar kurser och samkväm för hyresgästerna och andra arbeterskor samt bereder såväl dem som utom hemmen boende arbeterskor tillfälle till billig inackordering, 7 kr. i veckan, i ett sommarhem (fr. o. m. 1911 beläget vid Lövberga å Värmdö).

Bidraget utgår under förutsättning, att föreningen upprätthåller det med hjälp av detta anslag nyinrättade hemmet med minst 30 platser, och att drätselnämndens första avdelning äger över föreningens verksamhet utöfva den kontroll, avdelningen kan finna lämplig.

Arbetsstugorna i huvudstaden.

Stadens bidrag år 1918: 52,000 kr.

År 1887 upprättades på initiativ av fru A. Retzius, f. Hierta, den första arbetsstugan i huvudstaden (i Adolf Fredriks församling); sedan dess hava upprättats i allt 20 sådana stugor (den sista i Brännkyrka församling, vid Liljeholmen), nästan alla med understöd av stiftelsen »Lars Hiertas minne». I dessa arbetsstugor lämnas åt fattiga barn i skolåldern (särskilt ur sådana hem, där båda föräldrarna äro ute i arbete) vård under deras fritid samt undervisning i slöjd och handarbeten, och få barnen en måltid som lön för utförda arbeten, vilka försäljas. Antalet barn i Stockholms arbetsstugor utgör nu omkring 3,000 årligen. Varje arbetsstuga har sin styrelse, som representeras i en för staden i sin helhet bildad centralkommitté. Stiftelsen »Lars Hiertas minne» utser årligen två revisorer för granskning av räkenskaperna.

Av anslaget har fattigvårdsnämnden genom centralkommittén tilldelat: Katarina arbetsstuga 6,000 kr., Sofia arbetsstuga 3,200 kr., Adolf Fredriks arbetsstuga 3,000 kr., Johannes norra 3,400 kr., Matteus 3,500 kr., Östermalms 2,550 kr., Engelbrekts 2,000 kr., Kungsholms östra 3,400 kr., Kungsholms västra 2,400 kr., Jakobs och Johannes 2,900 kr., Maria östra 2,900 kr., Maria västra 2,700 kr., Klara 1,150 kr., Nikolai 1,300 kr., Johannes nya 2,400 kr., Stockholms arbetarehems arbetsstuga 1,100 kr., Värtans 2,300 kr., Gustav Vasa 2,200 kr., Djurgårdens 1,000 kr. och Liljeholmens 2,600 kr.

Arbetsstugorna erhålla dessutom understöd av en del av Stockholms församlingar samt — för utsändande av ferie barn — från »Barnens dag».

**Under-Fröken Alma Hedins lek- och ar-
stöddebettsskola i stiftelsen Wilhelm
in- Govenii minne Prästgårdsgatan 48.
stitu- Stadens bidrag år 1918: 1,250 kr.
tioner.**

Skolan, som började sin verksamhet hösten 1908 i stiftelsens Wilhelm Govenii minne året förut färdiga första bostadshus, mottager endast barn från i huset bosatta familjer. Av dessa barn, inalles c:a 125, sysselsätts ungefär 100, vart och ett omkring 6 timmar pr vecka, de mindre barnen om förmiddagarna i kindergartnen, de äldre om eftermiddagarna, gossarna med slöjd, flickorna med sömnad.

**Fru A. M. Hallströms arbetsstuga
i stiftelsen Wilhelm Govenii minne
Hälsingegatan 14 & 16.**

Stadens bidrag år 1918: 1,200 kr.

Arbetsstugan, som började sin verksamhet i oktober 1912, är avsedd endast för barnen i bostadshuset ifråga och verkar efter ungefär samma program som ovan nämnda skola.

**Doktorinnan Therese Guldbrands
arbetsstuga i stiftelsen Wilhelm
Govenii minne Nybrogatan 55.**

Stadens bidrag år 1918: 800 kr.

Arbetsstugan, som började sin verksamhet hösten 1917, är avsedd endast för barnen inom bostadshuset i fråga och arbetar efter ungefär samma plan som de två ovan nämnda.

**Allmänna skyddsföreningen i
Stockholm.**

Stadens bidrag år 1918: 5,600 kr.

Föreningen, som stiftades år 1866, har till uppgift att »lindra fattigdomens börda för den mindre väl situerade befolkningen i huvudstaden, i främsta rummet änkor, minderåriga och sådana nödställda, som till följd av sjukdom, olycks- händelse eller andra orsaker råkat i tillfällig fattigdom, utan att därför söka understöd från den allmänna fattigvården». Sitt mål söker föreningen vinna genom beredande av tillfällen till arbetsförtjänst och utdelande — efter noggrann undersökning — av bidrag. Föreningens verksamhet utövas, under ledning av en centralkommitté som övertygelse, genom särskilda skyddsföreningar i de olika församlingarna. I tio av huvudstadens församlingar finnas dessutom under vederbörande skyddsförening sorterande arbetsföreningar.

Fattigvårdsnämnden äger deltaga i revisionen av föreningens räkenskaper.

Stadens bidrag utgår till arbetsföreningarnas verksamhet.

Skyddsvärnet.

Stadens bidrag år 1918: 4,000 kr.

Föreningen Skyddsvärnet bildades år 1910 och ställdes i förbindelse med Svenska fattigvårdsförbundet. Föreningens ändamål är »att verka för främjandet av det allmänna och enskilda räddningsarbetet bland frigivna fångar, villkorligt dömda, lösdrivare, alkoholister, prostituerade och i liknande avseende hjälpbehövande». Detta sitt mål söker föreningen vinna genom anordnande av platsförmedling, anställande av förundersökningar i fråga om sådana häktade, som anses kunna ifrågakomma till villkorlig straffdom, samt räddningsarbete bland alkoholister, därvid samarbete äger rum med fängvårdsstyrelsen, centralföreningen till stöd för frigivna m. fl. institutioner. Därjämte har föreningen för bildade arbetslösa upprättat dels ett inackorderingshem, dels en skrivbyrå.

Stadens bidrag utgår under villkor, att i föreningens räkenskaper noga skiljes på kostnaderna för de olika verksamhetsgrenarna, samt att till drätselnämndens första avdelning avlämnas styrelse- och revisionsberättelser över föreningens verksamhet.

För år 1918 har föreningen av staten beviljats ett understöd av 12,000 kr.

**Stockholms stadsmissions
arbetshem.**

Stadens bidrag år 1918: 1,500 kr.

I detta hem, som inrättades år 1888, mottagas hem- och arbetslösa personer och sysselsätts med vedhuggning och dylikt. Företrädare giv- es frigivna fångar. Jämte viss kontant avlöning erhålles å hemmet kost, logi och underkläder. Hemmet mottager, i mån av arbetstillgång, även arbetslösa, som bo utom hemmet, och som då, om de så önska, erhålla kost å hemmet. Högst 30 män kunna samtidigt vara boende å hemmet.

Stadens bidrag utgår under villkor, att å hemmet endast mottagas personer, som äro i staden mantalsskrivna, och att dess verksamhet överbakas på sätt fattigvårdsnämnden bestämmer.

Hemmet åtnjuter understöd av fängvårdsstyrelsen (för år 1917 ett belopp av 200 kr.).

**Föreningen Kvinnornas uppbåd.
Stadens bidrag år 1918: högst 2,500 kr.**

Föreningen, som bildades vid krigsutbrottet 1914, har till ändamål att understödja arbetslösa och nödställda kvinnor.

Bidraget utgår till föreningens sömnadsverk- stad för arbetslösa kvinnor med 500 kr. i må- naden under högst 5 månader (jfr sid. 207).

**Centralstyrelsen för Stockholms
skollevskolonier.**

*Stadens bidrag år 1918: 10,000 kr. jämte
2,000 kr. till inspektion av kolonierna.*

Denna styrelse, som bildades år 1885, har.

till uppgift att organisera verksamheten för Stockholms skollovskolonier och består av representanter för de tolv olika lokalföreningarnas och den år 1899 bildade fjällkoloniföreningens styrelser.

Kolonierna erhålla dessutom bidrag från samtliga territoriella församlingar med varierande belopp, anslag från föreningen »Barnens dag», räntemedel från donationsfonden »Elin Hirschs minne» (en fond å 500,000 kr.) och några andra mindre fonder samt gåvor.

Hjälpklassernas skyddsförening.

Stadens bidrag år 1918: 2,800 kr.

Hjälpklassernas skyddsförening, som bildats i ändamål att vårda sig om lärjungarna i Stockholms folkskolors hjälpklasser (se sid. 151), arrenderar av lantegendomsnämnden frälseägenheten Lillsjönäs i Bromma socken och har där inrättat en arbetskoloni för vissa av hjälpklassernas lärjungar. Understödet utgår till hyra för detta skyddshem — 2,800 kr. — under villkor, att föreningens verksamhet ställes under av Stockholms folkskolektion anordnad inspektion samt att föreningen vid det avsedda hemmet till kostnadsfri undervisning och vård under den tid, stadens anslag avser, mottager minst sju barn, som av direktionen utses.

Föreningen åtnjuter dessutom anslag av vissa församlingar (av 10 församlingar inalles 2,000 kr.) Detta anslag utgår emellertid endast till av föreningen anordnade skollovskolonier.

Tidningen De blindas veckoblad.

Stadens bidrag år 1918: 300 kr.

Denna tidning, som utgivits från år 1894, tryckes med upphöjd stil, den s. k. Brailleska punktskriften. Tidningen åtnjuter understöd av staten, av samtliga landsting och av städer, som icke deltaga i landsting, samt lämnas gratis till alla läskunniga blindas inom de anslagsbeviljande områdena, som önska erhålla den.

Röda korsets kvinnokommitté.

Stadens bidrag år 1918: 600 kr.

Anslaget utgår till frivilligt arbete för röda korset vid stadens folkskolor. De förfärdigade sjukvårdsslagen få användas bl. a. för skollovskolonierna. Rödakorsarbete är nu infört i Engelbrekts, Johannes, Kungsholmens, Katarina norra samt Maria folkskolor.

Sjukvårdsanstalter.

Kronprinsessan Lovisas vårdanstalt för sjuka barn.

Stadens bidrag år 1918: högst 26,400 kr.

Stadens bidrag till Kronprinsessan Lovisas vårdanstalt för sjuka barn samt till medicinsk och kirurgisk poliklinik därstädes utgår jämlikt

stadsfullmäktiges beslut den 7 december 1900 under villkor: att minst 78 sängar, därav minst 8 för barn under 2 år, upplåtas för medel-lösa sjuka barn från Stockholms kommun; att minst 20 sängar upplåtas för betalande sjuka från staden mot en avgift icke överstigande den som för vård i allmänt rum erlägges å kommunens egna sjukhus; att hälsovårdsnämnden må insätta en ledamot i styrelsen och utse en revisor; samt att läkaren dagligen lämnar nämnden meddelande om beläggningen.

Barnsjukhuset Samariten.

Stadens bidrag år 1918: högst 25,000 kr.

Anslaget utgår under villkor, att hälsovårdsnämnden får insätta en ledamot i sjukhusets styrelse och utse en revisor.

Polikliniker.

Stadens bidrag år 1918: 38,275 kr.

Stadens bidrag till Serafimerlasarettets poliklinik: 20,800 kr.

Stadens bidrag till Diakonissjukhusets poliklinik: 3,000 kr.

Stadens bidrag till polikliniken vid Riddaregatan (polikliniken å Östermalm): 5,800 kr.

Stadens bidrag till polikliniken vid Kungsgatan (Karolinska institutets poliklinik): 4,175 kr.

Stadens bidrag till polikliniken vid Sveavägen (polikliniken å Norrmalm): 1,500 kr.

Stadens bidrag till Vanförestaltens i Stockholm poliklinik: 1,500 kr. (se vidare sid. 260).

Stadens bidrag till Tandläkarinstitutets poliklinik: 1,500 kr.

Dessutom underhåller staden fullständigt polikliniken å Södermalm (vid Folkungagatan) samt polikliniker vid en del sjukhus (se under hälsovårdsnämnden sid. 92).

Klinik för talrubbingar vid Stockholms folkskolor.

Stadens bidrag år 1918: 2,800 kr.

För att söka lindra och bota talrubbingar hos barnen vid Stockholms folkskolor öppnades vårterminen 1914 på enskilt initiativ en klinik å Norrmalm, till vilken sedermera upplåtits lokal inom Klara folkskola. Höstterminen 1917 utvidgades kliniken med en filial för södra stadsdelarna, vilken erhöi lokal i Katarina norra folkskola.

Behandlingen vid kliniken pågår under läse-terminerna kl. 1,15—2,15, vid kliniken å Norrmalm måndagar, onsdagar och fredagar samt vid filialen å Södermalm övriga vardagar.

Vård av fattiga sjuka i hemmen.

Stadens bidrag år 1918: 14,500 kr.

Bidraget utgår från fattigvårdsnämnden för vård i hemmen av fattiga sjuka genom skolade,

**Understödda in-
stitutioner.** under läkares överinseende stående sköterskor och fördelas mellan »Föreningen för sjukvård hos fattiga i Sofia församling» (4,000 kr.), »Föreningen för sjukvård hos fattiga i Bromma församling» (4,000 kr.) och »Föreningen för sjukvård i Brännkyrka församling» (4,000 kr.); 2,500 kr. äro f. n. (april 1918) ej disponerade.

Bidrag lämnas dessutom dessa föreningar från vederbörande församlingar dels med kontanta belopp, dels genom avlöande av föreningarnas sjuksköterskor. Föreningen »Sjukvård i fattiga hem», med verksamhetsområde i Johannes, Adolf Fredriks, Gustav Vasa och Matteus församlingar, åtnjuter understöd av Johannes församling med 700 kr. årligen.

Hjälpföreningen för psykiskt sjuka.

*Sekr:s adress: Långbro sjukhus, Älvsjö.
Stadens bidrag år 1918: 6,500 kr.*

Föreningens ändamål är att utöva dispensärverksamhet för psykiskt sjuka samt att hjälpa på sjukhusen vårdade sinnessjuka att tillvarata deras ekonomiska och juridiska intressen.

Anslaget utgår under villkor, att understöd lämnas endast åt i staden boende personer, att hälsovårdsnämnden skall äga utse en styrelseledamot och en revisor i föreningen, samt att styrelse- och revisionsberättelser årligen avlämnas till hälsovårdsnämnden.

Anstalter för fattigvård och barnavård, skyddshem etc.

Föreningen för välgörenhetens ordnande (F. V. O.).

Registerbyrån för understöd och pensioner; Storkyrkobrinken 11, St.; rt. 154 39; st. 74 81.

Stadens bidrag år 1918: till uppehållande av registerbyrån 6,000 kr.

Registerbyrån, som öppnades den 1 juli 1911 i av F. V. O. upplåten lokal, har till ändamål att underlätta ett ordnat samarbete mellan den kommunala fattigvården, välgörenhet utövande institutioner, pensionskassor och fonder m. fl. samt enskilda personer. I detta syfte har enligt amerikanskt kortsystem upplagts ett för den kommunala fattigvården och till föreningen anslutna understödsföreningar gemensamt register över pensionärer och understödstagare.

Med anledning av stadsfullmäktiges beslut den 21 december 1910 överlämnade fattigvårdsnämnden till byrån den 1 juli 1911 det hos nämnden förda pensionsregistret, den s. k. liggaren, samt åtog sig att på framställning från byrån tillhandagå med upplysningar, som äro erforderliga för byråns verksamhet, på villkor, att registret

hölles för fattigvårdsnämnden tillgängligt, och att nämnden finge tillsätta en revisor för granskning av byråns verksamhet.

Anslutna föreningar m. fl. lämna registerbyrån regelbundna uppgifter om beviljade understöd och få i utbyte från byrån upplysningar om pensionärer och understödstagare, som där finnas antecknade.

Sökande av pensioner och understöd erhålla på begäran utdrag eller bevis enligt registret, så vitt dem angår.

Efter allmänna pensionsförsäkringens ikraftträdande införas i registret uppgifter över pensions- och understödstagare samt förmedlas upplysningar till Stockholms pensionsnämnder. Särskilt register har upplagts över genom stat och kommun lämnade understöd åt mobiliserades familjer.

Förteckning över och redogörelse för kommunala och enskilda anstalter, föreningar, fonder och stiftelser finnas i den av F. V. O. 1914 utgivna andra upplagan av »F. V. O:s handbok för fattigvårdsintresserade».

Svenska fattigvårdsförbundets barnavårdsbyråer.

Stadens bidrag år 1918: till huvudbyrån i Stockholm 4,000 kr.; till byrån i Brännkyrka 1,000 kr.

Byråerna ha till uppgift att beivra vanvård av barn, dels genom att själva ingripa, dels genom att föranstalta om, att de fall, som rätteligen höra under viss, redan existerande myndighet, verkligen komma under denna myndighets behandling, att söka förekomma vanvård, särskilt av späda barn, genom att på olika sätt söka uppmäna och tillhålla deras föräldrar att göra sin plikt, att främja barnavård och moderskydd samt slutligen att söka åstadkomma samarbete mellan enskilda och offentliga barnavårdsföretag. Härjämte ha byråerna åtagit sig att emottaga anmälningar om havandeskap enligt § 14 i lagen om barn utom äktenskap den 14 juni 1917 (Jfr barnavårdsnämnden sid. 163.)

Huvudbyråns expedition är belägen Triewaldsgränd 3 och byråns i Brännkyrka i kommunalhuset, Liljeholmen.

Prins Carls uppfostringsinrättning för fattiga barn.

Stadens bidrag år 1918: 4,750 kr.

Av bidraget utgå 750 kr. på grund av upplåtelse till dåvarande stadsnämnden (1851) av egendomen nr 5 i kv. Hästen.

Denna inrättning tillkom år 1832 för medel, insamlade år 1830 vid en jubelfest till minne av kristendomens införande i Sverige. År 1851 övertog staden en av anstaltens bägge avdelningar, nämligen »förbättringsavdelningen». Den andra avdelningen, den egentliga uppfostrings-

anstalten, som till en början varit inrymd i det hus, där Maria sjukhus nu är inrymt, flyttades år 1861 till Gålön i Osterhanninge socken.

Vid inrättningen vårdas cirka 90 barn, vilka i regeln emottagas i åldern 4—8 år. Flertalet placeras som fosterbarn i hemmen hos arrendatorerna av inrättningen till över ett 20-tal uppgående jordbrukslägenheter på ön. Jämte övriga barn därstädes åtnjuta de undervisning i en av inrättningen upprättad folkskola och samskolas för övrigt vid jordbruksarbetet hos fosterföräldrarna, där de få kvarstanna, tills de konfirmerats. För de flesta erlägges till inrättningen en årsavgift av 75 kr. Inrättningens angelägenheter handhas av en överstyrelse med 40 principaler och en styrelse av 4 självskrivna och 14 valda ledamöter. Överståthållaren är självskriven ordförande i båda korporationerna.

Sällskapet »De gamlas vänner».

Stadens bidrag år 1918: 1,485 kr.

Sällskapet har till ändamål att mot billig avgift bereda ett ålderdomshem för ohemslade eller mindre hemslade framtider, tillhörande den s. k. bildade klassen. I det av sällskapet uppförda »Hemmet för gamla» vid Enskede finnes plats för 92 pensionärer, dels halvpensionärer, dels betalande helpensionärer och dels fripen-sionärer.

Stadens bidrag utgår såsom årlig avgäld för upplåtelse av marken vid Enskede.

Diakonissanstaltens skyddshem och barnhem.

Stadens bidrag år 1918: 3,810 kr.

Diakonissanstalten, som öppnades sommaren 1851 och 1862 flyttades till Ersta vid Saltsjön, är anlagd efter mönster av Europas första diakonissanstalt, grundad 1836 i Kaiserwerth, och har till första uppgift att utbilda diakonissor dugliga för sjukvårds- och främst fattigvårdsarbete i församlingarna. Vid Ersta har anstalten under åren grundat sjukhus, sjukhem, ålderdomshem för uttjänade diakonissor, en hushållsskola för utbildning av tjänarinnor samt ett barnhem, till vilket staden bidrager med 1,310 kr. Anstaltens skyddshem (stadens bidrag: 2,500 kr.) har flyttats ut till landet (till egendomen Sjötorp i Huddinge socken); vid skyddshemmet intagas unga flickor, vilkas hem och omständigheter ingiva farhågor, eller som redan börjat på lastens bana.

Hemmet »Fristad».

Stadens bidrag år 1918: högst 3,500 kr.

Vid detta hem, som står under Diakonissanstaltens överinseende, mottagas unga »fallna» kvinnor (i allmänhet ej över 25 år) för att fostras

till dugliga samhällsmedlemmar. Hemmet, som är beläget i Bromsten, har plats för 42 kvinnor.

Stadens bidrag utgår med 350 kr. för varje Stockholms kommun tillhörande där intagen kvinna, dock ej över 3,500 kr.

Hemmet åtnjuter dessutom anslag från fäng-vårdsstyrelsen.

Elsa Borgs skyddshem och barnhem.

Stadens bidrag år 1918: 5,500 kr.

För att söka avhjälpa den skriande nöden i trakterna av Vita bergen beslöt några kristligt sinnade personer där anlägga efter mönster från London ett s. k. bibelkvinnohem, som, inköpt för ändamålet, hösten 1876 övertogs av Elsa Borg. Utom bibelkvinnohemmet har denna anstalt med dess filial, det s. k. missionshemmet, ett skyddshem samt fyra barnhem. Skyddshemmet, Värmdögatan 53, som har plats för 20 personer, mottager utan avgift yngre kvinnor (prostituerade och därmed likställda), som behöva hjälp och vård. Barnhemmet nr 1 är beläget i Stockholm, Bondegatan 66, barnhemmen nr 2 och 4 vid Edesta, adr. Mölnbo, och barnhemmet »Alphyddan» invid Mölnbo station, alla i Vårdinge socken, Mölnbo. Hemmen ha 16 platser vardera. Barnen skola vid intagning vara 2—10 år och få stanna till 17 å 18 år, merendels utan avgift.

Hemmet för ensamställda mödrar.

Stadens bidrag år 1918: 2,000 kr.

Hemmet, som öppnades år 1912 och är beläget Scheelegratan 8, har till uppgift att för mödrar, som genom sitt arbete måste försörja sig och sitt barn, göra det möjligt att behålla barnet hos sig under goda hygieniska och etiska villkor. Plats finnes för 9 mödrar. Avgiften utgör 10,50 kr. i veckan.

Frälsningsarméns räddningshem, Grevturegatan 60.

Stadens bidrag år 1918: 1,000 kr.

Hemmet, som har plats för 26 personer, mottager prostituerade och andra sedligt förkomna kvinnor, som självmant anmäla sig. Genomsnittstiden för vistelsen vid hemmet kan sättas till ett år. Kvinnorna sysselsätts med sömnad, vävnad, trikåstickning m. m.

Frälsningsarméns räddningshem, Ingemarsgatan 9.

Stadens bidrag år 1918: 1,000 kr.

Hemmet har plats för 20 personer och arbetar efter samma grunder som hemmet vid Grevturegatan (se ovan).

Under-stödda in-stitutioner.

Understödda Vita bandets upptagningshem, Karlbergsvägen 42.

in- Stadens bidrag år 1918: högst 2,000 kr.

stitu- Hemmet, som har plats för 8 personer, upprättades år 1908 och mottager tillfälligt kvinnor, som behöva skydd och hjälp. De stanna i regel ej mer än några veckor, under vilken tid de söka arbete eller inkomma å räddningshem. Hemmet står i förbindelse med tvångsarbetsanstalten i Norrköping och de olika räddningshemmen samt åtnjuter understöd av fångvårdsstyrelsen.

Nattasylen för kvinnor.

Stadens bidrag år 1918: 750 kr.

Asylen, som har 16—20 platser, är belägen Artillerigatan 11 och mottager hemlösa kvinnor mot en avgift av 25 öre per natt. Asylen hålles öppen under tiden 1 sept.—1 juni. Verksamheten upprätthålles genom en förening.

Föreningen Barnavärn.

Stadens bidrag år 1918: 900 kr.

Anstalten, som är belägen i eget hus, å av staden upplåten tomt vid Ingemarsgatan nr 12, mottager på eftermiddagarna 30 gossar, som få middag och aftonmåltid samt slöjd- undervisning avgiftsfritt. Under sommaren förskaffas gossarna ett par månaders lantvistelse, och efter slutad skolgång anvisas dem så vitt möjligt platser. Föreningen åtnjuter dessutom anslag från ett flertal församlingar.

S:t Stefans barnavärn.

Stadens bidrag år 1918: 400 kr.

Anstalten, med plats för 20 barn, är belägen Frejgatan 31 och omhändertager tillfälligt (i främsta rummet inom norra delen av Johannes församling kring S:t Stefans kapell) ur fattiga familjer barn, som sakna vård och tillsyn i sina hem — då föräldrarna äro ute på arbete — för att låta dem komma under kristligt inflytande och bibringa dem håg för nyttigt arbete. Föreningen åtnjuter dessutom anslag ur Danieli fond, å 5,000 kr., samt den av Johannes församlings kyrkoråd förvaltade fonden »Hovpredikant Wissnells minne», 4,010 kr.

Föreningen för bistånd åt lytta och vanföra.

Stadens bidrag år 1918: 1,200 kr.

(Jfr sid. 257.)

Föreningen, stiftad år 1891, har till ändamål »att bistå obemädlade lytta och vanföra, men andligt normala personer, företrädesvis barn och yngre individer, på sätt som bäst är ägnat att lindra vanförheten och dess följder». Föreningens

arbetsskola för lytta och vanföra, som öppnades 1892, utvidgades 1901 med ett elevhem och 1910 med en ortopedisk poliklinik. I augusti 1913 sammanfördes dessa till »*Vanförestalten i Stockholm*», som inrymmer i en modern byggnad i föreningens fastigheter Grevturegatan 59—61. Den samtidigt utvidgade anstalten omfattar poliklinik, sjukavdelning, arbetsskola (med intill 3- å 4-åriga yrkeskurser) och elevhem (med aftonskola). Sjukavdelningen är beräknad för högst 45 patienter och arbetsskolan för 75 elever, av vilka 54 kunna erhålla bostad i elevhemmet. Sedan juli 1915 upprätthåller föreningen även ett *skol- och uppföstringshem* å Lidingön, avsett för vanföra barn i skolåldern, som på grund av sin vanförhet ej i hemorten kunna erhålla uppfostran och skolorundervisning. Fr. o. m. 1918 har yrkesskoleverksamheten under medverkan av pensionsstyrelsen ytterligare utvidgats, för vilket ändamål fastigheten Brahegatan 40 inköpts och inretns. Föreningen åtnjuter även statsbidrag.

Föreningen Margaretahemmet.

Stadens bidrag år 1918: 6,000 kr.

Föreningen bildades år 1892 för vård av fallandesjuka, sinnesslöa barn. Vårdanstalten, som är belägen vid Knivsta, kan mottaga 60 barn.

Föreningen S. de C.

Stadens bidrag år 1918: 2,000 kr.

Anslaget utgår till föreningens *barnsjukhem*, som är beläget i Stadshagen och har plats för 24 fattiga barn.

Frälsningsarméns hem för ogifta mödrar med späda barn vid Skogsbo.

Stadens bidrag år 1918: 2,500 kr.

Hemmet, beläget invid Sundbyberg, har plats för 25 mödrar med barn samt för 15 blivande mödrar. Mödrarna få stanna i hemmet med sina barn, så länge dessa ammas, men kunna, om de så önska, lämna detsamma förr. De intagna, som icke erlägga någon avgift, utföra inom hemmet förekommande göromål samt deltaga i förfärdigande av arbeten, avsedda till försäljning.

Tomta barnhem.

Stadens bidrag år 1918: 700 kr.

Detta hem, som är upprättat av Svenska fattigvårdsförbundets barnavårdsavdelning, har till ändamål att tillfälligt omhändertaga sådana barn, som visa sig vara i behov av vård. Hemmet, som sedan 1916 är beläget i kv. Alfhem i Djurs-holm, kan mottaga högst 15 barn.

Stiftelsen Småbarnshem, förenad med Svenska fattigvårdsförbundet.

Stadens bidrag år 1918: 4,000 kr.

Denna stiftelse har upprättat tvänne småbarnshem, ett i Djursholm och ett i Stockholm, Brännkyrkagatan 114. Hemmet vid Aura-vägen i Djursholm mottager kvinnor med späda barn, som de själva amma (helst förstföderskor). Sedan modern efter amningstidens slut lämnat hemmet, får barnet stanna, tills det uppnått två års ålder, mot en mindre, månatlig fosterlön, som erlägges av modern. Plats finnes för 14 mödrar och 28 barn. Vid hemmet lämnas undervisning i matlagning av utbildad skolkökslärarinna. Mödrarna utföra inom hemmet förekommande arbete, amma och sköta sitt eget samt vårda dessutom ett annat barn. Fattigvårdsnämnden disponerar 5 av hemmets platser och erlägger här för 1,75 kr. pr mor och barn och 1,25 kr. för ensamt barn, allt för dag.

Hemmet vid Brännkyrkagatan, som uppförts å staden tillhörig tomt och öppnades år 1911, har plats för 6 mödrar och 12 barn.

Stadens bidrag utgår med 3,000 kr. till hemmet i Djursholm och med 1,000 kr. till hemmet i Stockholm.

Mjölkdroppen.

Stadens bidrag år 1918: 30,000 kr.

År 1901 började i Stockholm den första »Mjölkdroppen» sin verksamhet, som till en början uppehölls av några intresserade personer men sedermera övertogs av en förening. Föreningen, som bildades år 1903, har till uppgift »att åt späda barn i Stockholm, vilka härutav äro i behov, bereda tillfälle till erhållande av lämplig näring». Detta sitt syfte vill föreningen nå genom tillhandahållande av för späda barn passande mjölkblandningar under uppmärksammande av digivningens bibehållande så vitt möjligt. Föreningen har sex olika lokalavdelningar: en för Katarina församling (fr. 1901), en för Adolf Fredriks församling och övre Norrmalm (fr. 1904), en för Östermalm (fr. 1905), en för Kungsholmen (fr. 1906), en för Jakobs och Johannes församlingar (fr. 1910) samt en för Brännkyrka församling (fr. 1914).

Stadens bidrag är avsett till understödjande av digivande mödrar i syfte att mer än hittills söka bereda fattiga mödrar möjlighet att själva kunna amma sina barn. Understödet får beviljas endast i Stockholm mantalsskrivna mödrar, efter föregående undersökning av behovet, med högst ett belopp av en krona pr dag och under högst fyra månader. Varje månad skall rapport över verksamheten överlämnas till förste stadsläkaren.

Mjölkdropparna erhålla understöd av församlingarna med varierande belopp samt av de olika församlingarnas fattigvårdsstyrelser.

Föreningen Maria mjölkdroppe. Understödda institutioner.

Stadens bidrag år 1918: 1,000 kr.

Mjölkdroppen, belägen S:t Paulsgatan 37, har till ändamål dels att genom stöd och råd åt mödrarna bevara digivningen i största möjliga utsträckning, dels att, där digivning ej kan förekomma, tillhandahålla lämpliga mjölkblandningar. Här omnämnda bidrag utgår till en med anstalten förenad »moders- och spädbarnsklinik». Dessutom har föreningen för hela sin verksamhet anslag från Maria fattigvårdsstyrelse.

Maria spädbarnskrubba¹⁾.

Stadens bidrag år 1918: 1,200 kr.

Maria spädbarnskrubba, Brännkyrkagatan 102, mottager mot en dagavgift av 25 öre barn under två år till lämplig vård under dagen, då deras mödrar äro tvungna att arbeta utom hemmet. Krubban har plats för 8 barn.

Till den i samband med spädbarnskrubban stående Maria västra barnkrubba utgår dessutom anslag från församlingens fattigvårdsstyrelse.

Brännkyrka barnkrubbor¹⁾.

Stadens bidrag år 1918: 1,800 kr.

Barnkrubborna, som äro belägna i Tellusborg och Enskede, började sin verksamhet år 1917 och hava plats för 80 barn.

Bromma barnkrubba¹⁾.

Stadens bidrag år 1918: 1,500 kr.

Barnkrubban, som är belägen i Bällsta villastad, började sin verksamhet år 1918 och har plats för 15 barn.

¹⁾ Utom dessa barnkrubbor, som erhålla anslag direkt från fattigvårdsnämnden, understödjas även en del andra barnkrubbor genom anslag från resp. församlingars fattigvårdsstyrelser; så är förhållandet med Adolf Fredriks barnkrubba, Bromma församlings barnkrubba, Brännkyrka barnkrubba, Engelbrekts barnkrubba, Gustav Vasa spädbarnskrubba, Johannes barnkrubba, Surbrunnsgatan 32, Johannes nya barnkrubba, Frejgatan 31, Katarina församlings barnkrubba och spädbarnskrubba, Kapellgränd 9, Katarina församlings västra barnkrubba och spädbarnskrubba, Blekingegatan 22, Kungsholms östra barnkrubba, Matteus barnkrubba och spädbarnskrubba samt Oscars skyddsförenings barnkrubba.

Bidragen utgå efter beräkningsgrund av 25 öre per barn och dag intill ett visst antal barn för varje krubba, utom till Oscars skyddsförenings barnkrubba, vilken i stället för kontant bidrag erhåller matportioner.

Understödda Frälsningsarméns barnhärbarge, »Lillstugan», vid Sundbyberg.

Stadens bidrag år 1918: 900 kr.

instititioner. Barnhärbergets ändamål är att tillfälligt hysa barn i åldern 1—7 år, tills förhållandena för dessa kunna på ett tillfredsställande sätt ordnas. Plats finnes för 25 barn. Avgiften utgör 10 kr. för månad; för särskild nödställda kan nedsättning beviljas.

Föreningen Barnavårdsskolan.

Stadens bidrag år 1918: 900 kr.

Föreningen har upprättat en barnavårdsskola i egendomen Grevturegatan 44, vilken samtidigt mottager 5 å 6 elever från folkskolan till 9 veckors undervisning i barnavård.

Frimurarbarnhuset.

Stadens bidrag år 1918: 90 kr.

Genom beslut av den 23 juli 1777 bestämde Stockholms magistrat att, så länge frimurarbarnhusinrättningen ägde bestånd, alla år av de under magistratens enskilda disposition stående medel giva 60 rdr specie till nämnda barnhus. Detta anslag utbetalades sedermera årligen av stadens drätselstyrelse till och med år 1865, efter vilken tid det av drätselnämnden indrogs. På främställning av barnhusets direktions beslut stadfullmäktige den 1 februari 1871, att detta anslag skulle för år 1866 och följande år tills vidare utgå från fattigvårdsnämnden till frimurarbarnhuset med 90 rdr om året.

Idrottsföreningar m. m.

Sveriges centralförening för idrottens befrämjande.

Stadens bidrag år 1918: 15,000 kr.

Av anslaget äro 10,000 kr. beviljade som ordinarie bidrag till arrende och skötsel av Östermalms idrottsplats och 5,000 kr. såsom tillfälligt bidrag för år 1918 till underhåll av densamma. Bidragen utgå under förutsättning, att skolungdomen från såväl allmänna läroverk som folkskolor efter anmälan av vederbörande rektor eller överlärare äger dels disponera en av idrottsplanerna alla vardagar hela dagen samt ytterligare en under tvänne vardagar i veckan hela dagen, d. v. s. även efter kl. 5 e. m., ävensom kastplanen vardagar mellan kl. 10 f. m. och 3 e. m., dels ock under övriga fyra vardagar i veckan förträde till begagna ytterligare en idrottsplan intill kl. 5 e. m. samt, att om så skulle erfordras, föreningen skall, i den mån det låter sig göra med hänsyn till idrotts-

platsens begagnande även av andra än skolungdomen, åt densamma upplåta även en tredje idrottsplan vardagar intill kl. 5 e. m., varjämte föreningen är skyldig att under vintern 1917—1918 inom idrottsplatsen anordna och underhålla skridskobana för uteslutande begagnande av skolbarnen vid Klara, Jakobs, Hedvig Eleonora, Oscars och Engelbrekts församlingars samt Djurgårdens och Värtans folkskolor.

Hammarby idrottsförening.

Stadens bidrag år 1918: 3,000 kr.

Anslaget är beviljat till underhåll och vård av Hammarby idrottsplats och utgår under följande villkor:

a) skolungdom från såväl allmänna läroverk på Södermalm som folkskolorna inom Katarina, Sofia, Maria, Brännkyrka och Nikolai församlingar äger efter anmälan av vederbörande rektor eller överlärare förträde till idrottsplatsens begagnande å lördagar till kl. 3 e. m. samt av veckans övriga söckendagar å fyra till kl. 5 e. m. och å en till kl. 7 e. m., och skall vid höstterminens början föreningen meddelas, vilken dag i veckan platsen skall disponeras till kl. 7 e. m.;

b) föreningen äger dock rätt att anordna tävlingar även å ovan angivna tider, när extraordinära omständigheter därtill föranleda, med skyldighet likväl för föreningen att senast två dagar före tävlingens hållande därom lämna meddelande till rektor och överlärare vid respektive skolor;

c) efter överenskommelse med tillsyningsmannen vid idrottsplatsen upplåtes denna fritt även å andra än här angivna tider;

d) skolungdomen skall vid begagnande av idrottsplatsen hava avgiftsfritt tillträde till befintliga byggnader för avlämnande av kläder, förvaring av böcker m. m.;

e) när platsen upplåtes, skall ungdomen åtföljas av lärare eller lärarinnor, som har att noga tillse, att ingen som helst överkan sker å anläggningen med dess planteringar, byggnader och inventarier, samt vaka över att ordning och skick iakttages.

Upprätthållande av skridskobanor.

Stadens bidrag år 1918: högst 9,000 kr.

Anslaget fördelas av drätselnämndens första avdelning enligt vissa av densamma i statföreläggandet för år 1912 uppgjorda grunder.

Skytteföreningar.

Stadens bidrag år 1918: 12,500 kr.

Till underhåll av skjutbanor m. m. utgår bidrag dels till Stockholms skarpskytteförening, Kungsholms skyttegille, Östermalms skytteför-

Understödda institutioner.

ening, Stockholms amatörförenings skytteavdelning, Akademiska idrottsföreningen, Katarina, Södermalms—Liljeholmens skytteföreningar, Skolungdomens i Stockholm skytteförening och Centralskytteföreningen i Stockholm samt till Stockholms skytteförbund som bidrag till anordnande av övning och tävlan i figur- och fältskjutning, dels till Långbrodals, Skrubba—Tyresö, Södertörns villastads och Bromma—Sundbybergs skytteföreningar samt till Stockholms läns skytteförbund som bidrag till anordnande av övning och tävlan i figur- och fältskjutning.

Bidrag utgår till de särskilda föreningar, för vilka anslag i stat upptages, med 1,25 kr. för varje sådan förening tillhörande skytt., som under övningar lossat 50 protokollsforda skott och sålunda gjort sig berättigad till statsunderstöd, samt till Stockholms och Stockholms läns skytteförbund med 35 öre för varje så kvalificerad skytt. För bidragen, som utbetalas till de respektive skytteförbunden och av dessa tillställas respektive skytteföreningar, gäller för övrigt såsom villkor, att redogörelse för deras användning skall årligen avlämnas till stadsfullmäktige.

Stockholms allmänna (föret »Kulturella ungdomsrörelsens») gymnastikavdelningar.

Stadens bidrag år 1918: 16,000 kr.

Denna organisation strävar att göra den Lingska gymnastiken tillgänglig särskilt för de mindre bemedlade invånarna, och anordnas kurser även för barn, som nyss slutat folkskolan. Bidraget utgår med 2,000 kr. till anställande av expeditiönsföreståndare och med 14,000 kr. till verksamheten i övrigt under villkor, att styrelsen under vår- och höstterminerna 1918 anordnar minst följande antal gymnastikkurser: 25 avdelningar för vuxna, var och en med två övningar i veckan, 8 avdelningar för vuxna, var och en med sex övningar i veckan, och 17 avdelningar för barn med var och en två övningar i veckan; ävensom att styrelsen vid vardera terminens slut till drätselnämndens första avdelning avlämnar redogörelse över verksamheten och kostnaderna därför under den gångna terminen.

Kristliga föreningen av unge män.

Stadens bidrag år 1918: 2,000 kr.

Bidraget utgår till föreningen för upprätthållande av dess gymnastikverksamhet.

Stockholms stads folkbad.

Stadens anslag år 1918: 165,000 kr.

Sedan de större badbolagen i Stockholm hos stadsfullmäktige anhållit om nedsatt vattenavgift såsom nödvändig för rörelsens vidare bedrivande, beslöt stadsfullmäktige den 18 mars 1918 på

förslag av sin badhuskommitté (se sid. 209) att genom överenskommelse med enskilda badbolag medverka till anordnande under år 1918 av billighetsbad under benämning »Stockholms stads folkbad».

Folkbadet tillhandahållas vid de badinrättningar, med vilka avtal träffats, under återstående delen av 1918 utan tvål till ett pris av 60 öre per karbad och 40 öre per badstubad, vid varje badinrättning till ett antal av minst 10 % av hela antalet under året serverade bad, dock lägst till ett visst för varje inrättning bestämt antal.

Staden debiterar för allt för badrörelsen under återstoden av år 1918 förbrukat vattenledningsvatten 12 öre per kbm. Stadens bidrag i övrigt utgår för varje serverat folkbad med olika belopp alltefter dels antalet under året serverade sådana bad, dels dettas förhållande till hela badantalet samt dessutom med 40 öre för varje sådant folkbad såsom ersättning för kostnadsökningen för bränsle.

För bidraget, som under vissa förutsättningar även utgår retroaktivt från och med år 1917, gälla i övrigt av stadsfullmäktige vid samma tillfälle antagna villkor och bestämmelser.

Sjukkassor.

Stadens bidrag (till förvaltningskostnader) år 1918: 95,000 kr.

Bidrag av detta anslag utgår för i Stockholm mantalsskrivna medlemmar av registrerade sjukkassor, vilka erhållit statsbidrag för det år, för vilket kommunalt bidrag begäres, enligt följande grunder:

A) för sjukkassa med 15 öre för varje sjukdag, söndagar oräknade, för vilken under år 1917 kassan utbetalt kontant sjukhjälp med minst 90 öre pr dag eller vård å sjukhus av kassan bekostats, dock med iakttagande, att bidrag för året till sjukkassa icke understiger 30 öre eller överstiger 1,20 kr., beräknat för varje i Stockholm i januari 1917 mantalsskriven medlem;

B) för fortsättningskassa dels i förhållande till det antal avgiftspliktiga, i Stockholm mantalsskrivna medlemmar, kassan under år 1917 städse haft, med 25 öre för varje medlem, dels ock med 35 öre för varje sjukdag, söndagar oräknade, för vilken kassan under år 1917 till i Stockholm under januari månad samma år mantalsskrivna medlemmar utbetalt sjukhjälp med minst 90 öre för dag eller vård å sjukhus av kassan bekostats, dock att kassans sammanlagda bidrag av staden må uppgå till högst en krona för varje i Stockholm år 1917 mantalsskriven medlem av kassan;

beträffande såväl sjukkassa som fortsättningskassa med iakttagande i övrigt i tillämpliga delar av de föreskrifter och villkor, som upptagas under A) i kungl. kungörelse av den 4 juli 1910 angående statsbidrag till sjukkassor.

Understödda änke- och pupillkassan vid stadens in-stitutioner. ämbetsverk.

Stadens bidrag år 1918: 27,800 kr.

Därav bidrag till kassan för femårsperioden 1918—1922 26,300 kr. (Se vidare sid. 305.)

Tillägg, angående ersättningar för underhåll och vård m. m. vid diverse anstalter.

Hälso- och sjukvård.

Serafimerlasarettet	kr. 170,000: —
Diakonissanstalten	> 47,000: —
Sjukvård åt späda barn	> 5,000: —
Medellösas vård å lungsots- och skrofulossanatorier (utöver jubileumsfondensavkastning, för år 1918 beräknad till 16,000 kr.)	> 59,400: —

Medellösa sjukas vistelse vid brunn- och badorter	kr. 9,500: —
Sjukvårdersättningar till främmande kommuner	> 300: —
Till barnmorskor för fattigförlösningar i hemmen	> 8,000: —
Hospitalsavgifter	> 75,000: —
Sjukvårdersättningar (för sinnessjuka) till främmande kommuner	> 4,000: —
	Kr. 378,200: —

Fattigvård.

Inlösen av fattiga barn å Allmänna barnhuset	kr. 25,000: —
Ersättning till fattigvårdssamhälLEN utom Stockholm för lämnad vård åt fattiga tillhörande Stockholms kommun >	30,000: —
Fattigas försändande till deras hemorter	> 1,500: —
	Kr. 56,500: —
Inalles	kr. 434,700: —